

Tallinna Tehnikaülikool

Majandusteaduskond

Ärikorralduse instituut

Jane Lõhmus

**RAHAPESUALASTE SÜÜTEGUDE EEST KARISTATUD
ETTEVÕTETE ANALÜÜS**

Magistritöö

Õppekava ärirahandus ja majandusarvestus, peaeriala majandusarvestus

Juhendaja: Margus Tinitis, PhD

Kaasjuhendaja: Indrek Tibar, mag, iur.

Tallinn 2019

Deklareerin, et olen koostanud töö iseseisvalt ja olen viidanud kõikidele töö koostamisel kasutatud teiste autorite töödele, olulistele seisukohtadele ja andmetele, ega ole esitanud sama tööd varasemalt ainepunktide saamiseks. Töö pikkus on 12 346 sõna sissejuhatusest kuni kokkuvõtte lõpuni.

Jane Lõhmus .....

(allkiri, kuupäev)

Üliõpilase kood: 143995TARM

Üliõpilase e-posti aadress: molder.jane@gmail.com

Juhendaja: Margus Tinit, PhD:

Töö vastab kehtivatele nõuetele

.....

(allkiri, kuupäev)

Kaasjuhendaja Indrek Tibar, mag,iur:

Töö vastab kehtivatele nõuetele

.....

(allkiri, kuupäev)

Kaitsmiskomisjoni esimees:

Lubatud kaitsmisele

.....

(nimi, allkiri, kuupäev)

SISUKORD

SISUKORD	3
LÜHIKOKKUVÕTE	5
SISSEJUHATUS	6
1. RAHAPESUALASTE SÜÜTEGUDE KIRJELDUS JA KOHTULAHENDITE ANALÜÜS ..8	
1.1. Rahapesu mõiste ja rahapesualased süüteod	8
1.2. Rahapesualased süüteod rahapesu faasides	13
1.3. Kohtulik statistika ja rahapesus kasutatavate juriidiliste isikute kirjeldus	18
1.3.1. Kohtulik statistika.....	18
1.3.2. Rahapesuks kasutatavate ettevõtete kirjeldamine.....	22
2. RAHAPESUALASE SÜÜTEO TOIMEPANEMISES KOHTULIKULT SÜÜDIMÕISTETUD JURIIDILISTE ISIKUTE MAJANDUSAASTA ARUANNETE ANALÜÜS	25
2.1. Ettevõtte 1-17-9879 794 analüüs	27
2.1.1. Ettevõtte 1-17-9879 794 kirjeldus, rahapesualase süüteo kirjeldus	27
2.1.2. Ettevõtte 1-17-9879 794 majandusaasta aruannete suhtarvu analüüs ja absoluutnäitajate trendianalüüs.....	28
2.1.3. Ettevõtte 1-17-9879 794 majandusnäitajate võrdlus Statistikaameti sama tegevusala mediaaniga.....	31
2.2. Ettevõtte 1-17-7478 478 analüüs	31
2.2.1. Ettevõtte 1-17-7478 478 kirjeldus, rahapesualase süüteo kirjeldus	31
2.2.2. Ettevõtte 1-17-7478 478 majandusaasta aruannete suhtarvu analüüs ja absoluutnäitajate trendianalüüs.....	33
2.2.3. Ettevõtte 1-17-7478 478 võrdlus Statistikaameti sama tegevusala mediaaniga.....	35
2.3. Ettevõtte 1-13-9993 980 analüüs	37
2.3.1. Ettevõtte 1-13-9993 980 kirjeldus, rahapesualase süüteo kirjeldus	37
2.3.2. Ettevõtte 1-13-9993 980 majandusaasta aruannete suhtarvu analüüs ja absoluutnäitajate trendianalüüs.....	38
2.3.3. Ettevõtte 1-13-9993 980 võrdlus Statistikaameti sama tegevusala mediaaniga.....	40
2.4. Ettevõtte 3-1-1-94-14 156 analüüs	41
2.4.1. Ettevõtte 3-1-1-94-14 156 kirjeldus, rahapesualase süüteo kirjeldus.....	41
2.4.2. Ettevõtte 3-1-1-94-14 156 majandusaasta aruannete suhtarvu analüüs ja absoluutnäitajate trendianalüüs.....	42
2.4.3. Ettevõtte 3-1-1-94-14 156 võrdlus Statistikaameti sama tegevusala mediaaniga	45
2.5. Ettevõtte 3-1-1-94-14 641 analüüs	46

2.5.1 Ettevõtte 3-1-1-94-14 641 kirjeldus, rahapesualase süüteo kirjeldus.....	46
2.5.2. Ettevõtte 3-1-1-94-14 641 majandusaasta aruannete suhtarvu analüüs ja absoluutnäitajate trendianalüüs.....	47
2.5.3. Ettevõtte 3-1-1-94-14 641 võrdlus Statistikaameti sama tegevusala mediaaniga	49
2.6. Ettevõtte 3-1-1-94-14 515 analüüs	51
2.6.1. Ettevõtte 3-1-1-94-14 515 kirjeldus, rahapesualase süüteo kirjeldus.....	51
2.6.2. Ettevõtte 3-1-1-94-14 515 majandusaasta aruannete suhtarvu analüüs ja absoluutnäitajate trendianalüüs.....	51
2.6.3. Ettevõtte 3-1-1-94-14 515 võrdlus Statistikaameti sama tegevusala mediaaniga	53
KOKKUVÕTE	55
SUMMARY	57
KASUTATUD ALLIKATE LOETELU	60
LISAD	64
Lisa 1. Analüüsitud kohtulahendite nimekiri	64
Lisa 2. Rahapesualase süüteo eest süüdimõistetud ettevõtted 2010-2018	73
Lisa 3. Kasutatud suhtarvud/näitajad.....	75
Lisa 4. Ettevõtte 1-17-9879 794 majandusaasta aruanded 2008–2015 (euro)	77
Lisa 5. Ettevõtte 1-17-9879 794 suhtarvu analüüs	80
Lisa 6. Ettevõtte 1-17-7478 478 majandusaasta aruanded 2010–2016 (euro)	81
Lisa 7. Ettevõtte 1-17-7478 478 suhtarvu analüüs	84
Lisa 8. Ettevõtte 1–13–9993 980 majandusaasta aruanded 2006–2010 (euro).....	85
Lisa 9. Ettevõtte 3-1-1-94-14 156 majandusaasta aruanded 2007–2014 (euro).....	87
Lisa 10. Ettevõtte 3-1-1-94-14 156 suhtarvu analüüs.....	91
Lisa 11. Ettevõtte 3-1-1-94-14 641 majandusaasta aruanded 2005–2014 (euro).....	92
Lisa 12. Ettevõtte 3-1-1-94-14 641 suhtarvuanalüüs.....	96
Lisa 13. Ettevõtte 3-1-1-94-14 515 majandusaasta aruanded 2009–2014 (euro).....	97
Lisa 14. Ettevõtte 3-1-1-94-14 515 suhtarvuanalüüs.....	99

LÜHIKOKKUVÕTE

Rahapesukuritegude eest süüdimõistmisele eelneb eelsüüteo avastamine ja kriminaalmenetlus eeluurimise ja kohtupidamise näol. Kuriteosündmuse avastamisel on abiks mitmesugused tüüptunnused/indikaatorid, mida on avaldanud näiteks Rahapesu andmebüroo ja teised asjaomased asutused. Rahapesu pannakse muuhulgas toime ettevõtete vahendusel. Seega on loomulik küsida, kas ettevõtte majandusnäitajates toimuvad muutused võivad olla rahapesu indikaatoriks. Magistritöö eesmärk on selgitada välja, kas majandusaasta aruannete analüüsi põhjal on võimalik tuvastada rahapesule viitavaid tunnuseid.

Magistritöö autor analüüsib perioodil 2010–2018. a jõustunud rahapesualaste süütegudega seotud kohtulahendeid. Analüüsi käigus kirjeldatakse, millised on Eestis enamlevinud rahapesualased eelsüüteod. Lisaks, toob autor välja, milliseid ettevõtteid kasutatakse kõige sagedamini rahapesualaste süütegude toimepanemisel. Seejärel valib töö autor 2013–2018.a rahapesualaste süütegude eest süüdimõistetud ettevõtted, keda avalike allikate alusel ei ole hilisemas kohtuastmes õigeks mõistetud. Valitud ettevõtete majandusaasta aruandeid analüüsitakse, kasutades trendianalüüsi ja suhtarvu analüüsi ning võrreldakse näitajate võrdlust Statistikaameti sama valdkonna mediaanettevõttega.

Autor tuvastas rahapesu toimepanemise perioodil märgatavaid muutusi ettevõtete majandusnäitajates. Sealjuures oli ebaseaduslikku tegevust kõige kergem märgata finantsaruannete (bilansi, kasumiaruande) kirjete lihtsa trendianalüüsiga. Samas, suhtarvude analüüsi abil ei ole võimalik alati kinnitada, et sellised muutused on tingitud just rahapesu alastest süütegudest, mitte ettevõtte loomulikust tegevusest.

Võtmesõnad: rahapesualased süüteod, suhtarvude analüüs, trendianalüüs, majandusaasta aruanne

SISSEJUHATUS

„Rahapesu on endiselt kuritegu, mille eest on keeruline isikuid vastutusele võtta, kuid samas see on peamine kuritegevus, mis võimaldab organiseeritud kuritegelikel rühmadel arendada oma mõju meie demokraatias“ (Murray 2013, 99). Rahapesu tõkestamise teema on aktuaalne nii Eestis kui ka ülejäänud Euroopas. Viimase paari aasta jooksul on mitmed Eestis tegutsevad pangad olnud oma klientide tegevuse kaudu seotud rahapesualaste skandaalidega. Teema on aktuaalne laia avaliku huvi tõttu. Samuti on rahapesu tõkestamisega seonduvalt vajadus leida uusi meetodeid efektiivsemaks kuritegude avastamiseks.

Kuna sageli on rahapesu toime pandud juriidiliste isikute abil, siis on loomulik küsida, kas ettevõtte majandusnäitajad ja nende analüüsi tulemused võiks olla rahapesu indikaatoriks. Sellest tulenebki käesoleva magistr töö uurimisprobleem – kas majandusaasta aruannete analüüsi põhjal on võimalik tuvastada rahapesule viitavaid tunnuseid.

Eesmärgi täitmiseks püstitatakse järgmised uurimisülesanded:

- 1) analüüsida Eestis jõustunud kohtulahendeid tegevusalaga seonduvate riskide tuvastamiseks ja analüütiliste protseduuride jaoks valimi leidmiseks;
- 2) analüüsida ettevõtete majandusaasta aruandeid, et tuvastada analüütilisel teel rahapesule viitavad tunnused.

Uurimisülesannete põhjal on koostatud uurimisküsimused. Soovitakse teada Eesti näitel:

- 1) millised on Eestis enamlevinud rahapesu eelsüüteod perioodil 2010–2018;
- 2) kas ja milliseid järeldusi on võimalik teha Eesti kohtulahenditest ilmnevate eelsüütegude võrdlemisel välisriikide eelsüütegudega;
- 3) milline on kohtulahendites olnud info alusel rahapesule kaasa aidanud ettevõtte ja seeläbi kaardistada kõrgema riskiga tegevusalad; lisaks analüüsitakse, milline oli rahapesus süüdimõistetud ettevõtte tegevusvaldkond ja tegutsemise aeg enne rikkumise perioodi;
- 4) millisel määral on disproportsioonis süüdimõistetud ettevõtete majandusnäitajad rikkumise toimepanemise perioodil võrreldes rikkumisele eelnevate ja järgnevate perioodidega;

lisaks suhtarvu analüüsile võrreldakse ettevõtete majandusnäitajad Statistikaameti välja antud infoga ettevõtete majandusnäitajate kohta;

Uurimisküsimustele vastamiseks analüüsitakse erialast kirjandust: raamatuid ja teadusartikleid, kohtulahendeid, teemakohaseid direktiive, seadusi ja juhendmaterjale. Ettevõtete majandusaasta aruannete analüüsiks kasutatakse trendianalüüsi ja suhtarvude analüüsi ning võrreldakse tulemusi vastavalt Statistikaameti välja antud infoga ning rahapesualaste süütegude eest süüdimõistetud samas valdkonnas tegutsevate teiste ettevõtetega ning omavahel. Täpsem info analüüsi kohta on toodud teises peatükis.

Magistritöö koosneb kahest peatükist. Esimeses peatükis avatakse rahapesu mõiste ja tuuakse välja rahapesualaste süütegude kirjeldus. Autor toob välja tuuakse välja Eesti kohtulahendite alusel kõige enam levinud eelsüüteod ja võrreldakse saadud infot kirjanduses tooduga. Selgitatakse välja, kas eelsüütegude jaotuses on riikide lõikes sarnasusi või on eelsüüteod seotud riikide olustiku, kultuuri ja ajaloo. Peale selle analüüsitakse rahapesualastes süütegudes süüdi mõistetud ettevõtteid, et tuvastada kõrgema rahapesu riskiga tegevusalad.

Teises peatükis kirjeldatakse ettevõtte trendianalüüsi ja suhtarvu analüüsi metoodikat. Autor toob välja olulisemad muutused ettevõtete majandusaasta aruannete absoluutnäitajates ja kirjeldatakse suhtarvu analüüsi tulemusi. Võimalike välismõjude hindamiseks võrreldakse ettevõtete näitajaid sama valdkonna Eesti mediaanettevõttega

Magistritöö autor tänab juhendajaid- Margus Tinitat ja Indrek Tibarit.

1. RAHAPESUALASTE SÜÜTEGUDE KIRJELDUS JA KOHTULAHENDITE ANALÜÜS

1.1. Rahapesu mõiste ja rahapesualased süüteod

Rahapesu on keerukas protsess, mille eesmärk on varjata kuritegelikul teel saadud tulu olemasolu, omandiõigust või asukohta, et vältida õiguslikke tagajärgi (Borlini 2017, viidatud McClean 2002, 261). See ei ole ainus viis, kuidas rahapesu defineerida. Saab väita, et rahapesu on protsess, mis koondab endas vara ebaseadusliku päritolu peitmise ja selle õigusliku päritolu tekitamise (Milaj, Kaiser 2017, 116). Eestis kehtiv rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadus (edaspidi RahaPTS) koondab eelmised definitsioonid ja sätestab, et rahapesu on tahtlikult toime pandud kuritegeliku tegevuse tulemusel saadud vara muundamine, omamine, valdamine või üleandmine, eesmärgiga varjata vara ebaseaduslikku päritolu, omanikku, omandiõigust või tõelist olemust (RahaPTS § 4). Samuti on rahapesuna kvalifitseeritav sellise tegevuse tahtlik abistamine (*Ibid*).

„Oht, et kurjategijad teenivad ja kulutavad tohutuid rahasummasid ning mõjutavad majanduslikku, sotsiaalset ja poliitilist valdkonda, oli, ja on ikka veel, rahapesuvastaste meetmete liikuma panevaks jõuks“ (Kruisbergen et al. 2015 viidatud Levi, Reuter 2009, 356–380). Valdkonna spetsialistide hinnangul võib 2020. aastaks kuritegelike tulude väärtus olla ligikaudu 150 triljonit dollarit (Barone *et al.* 2018, 419). Kuritegeliku rahaga kaasnevad erinevad probleemid. Seaduslikku raha on võimalik investeerida, kulutada või konverteerida endale sobival moel. Samas, kuritegelikku päritolu raha saab esimeses faasis vaid kulutada, mistõttu on see vähem väärt (McCarthy *et al.* 2015, 149). Peale selle on pärast kuritöö toimepanemist isiku omanduses järsku tekkinud rikkus, mille päritolu kurjategija ei ole võimeline selgitama (Milaj, Kaiser 2017, 117). Selliselt tekkinud vara võib äratada tähelepanu, mis ilma ammendavate tõenditeta vara päritolu kohta võib viia eelsüüteo uurimiseni (*Ibid*). Konkreetsed probleemid ja soov kasutada kuritegelikul teel saadud kasumit loovad stiimuli rahale näilise legaalse päritolu tekitamisele rahapesu vahendusel (*Ibid*).

ÜRO narkootikumide ja kuritegevuse büroo on väitnud, et hinnanguliselt pestakse igal aastal kuritegelikku tulu suurusjärgus 2%–5% globaalsest sisemajanduse kogutoodangust (Money-Laundering and Globalization... 2019). FATF (*Financial Action Task Force*), mille peamine eesmärk on tegeleda rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega, suhtub eeltoodud arvudesse

indikatiivselt, kuna vara ebaseadusliku päritolu tõttu ei ole võimalik täpseid hinnanguid tegelikele summadele anda (FATF ... 2019).

Rahapesu vähendab otseselt kuritegevuse vastu suunatud jõupingutuste mõju ja võimaldab kuritegevusel jääda kasumlikuks (McCarthy *et al.* 2015 viidatud Gnutzmann *et al.* 2010, 244–252). Kuritegevusvastase võitluse üks võtmetegur on kurjategijate finantsvõimekuse vähendamine (Borlini 2017, 556). Uuringud näitavad, et koguni 80% kuritegelikust tulust pestakse (McCarthy *et al.* 2015 viidatud Unger, 2007). Rahapesuvastases võitluses tuvastatakse menetluse käigus ebaseaduslik tulu ja see konfiskeeritakse (Borlini 2017, 556). Seega efektiivne rahapesu tõkestamine vähendab kurjategijate rahakäivet ning võimalust oma tegevust laiendada. Saab väita, et rahapesu tõkestamine ei ole eraldiseisev tegevus, vaid on organiseeritud kuritegevuse tõkestamise nurgakiviks (Borlini 2017 viidatud Kyriakos-Saad *et al.* 2012, 161–172).

ÜRO narkootikumide ja kuritegevuse büroo andmetel külmutatakse vaid umbkaudselt 0,2% kuritegelikust rahast (Estimating illicit financial...2011, 7). Kuritegeliku tulu konfiskeerimine on otsene meede kuritegevuse vähem kasumlikuks muutmiseks ja selle tõkestamiseks (Kruisbergen *et al.* 2016, 678). Seetõttu on oluline, et õiguskaitseasutused leiavad asjakohaseid viise oma võimekuse parendamiseks, et tõkestada rahapesualast kuritegevust (Murray 2013, 99). Tänapäevases globaliseerunud ühiskonnas on võimalik raha üle kanda endale sobivasse riiki mõne hiireklõpsuga (Borlini 2017 viidatud Mitsilegas 2003, 18; Gilmore 2004, 13). Seega sõltub rahapesu ja terrorismivastase võitluse tõhusus ühes riigis otseselt teiste riikide tegevusest (*Ibid*). Rahapesu tõkestamist on vaja koordineerida rahvusvahelisel tasemel, sest kodumaised seadused üksi ei suuda anda ammendavat tulemust (Borlini 2017 viidatud Kyriakos-Saad *et al.* 2012).

Rahapesu tõkestamise eeldus on rahapesu definitsiooni ja eelkuritegude ringi ning karistumäärade harmoniseerimine ning rahvusvahelise rahapesu tõkestamise alase koostöö süvendamine (Stessens 2000, 94 viidatud Bernasconi 1997, 255-256). Kuna Euroopa Liit moodustab ühise suurema majanduspiirkonna, siis rahapesualastes küsimustes ühtse seisukoha loomine on rahapesu tõkestamise seisukohast hädavajalik. „Rahapesu ning sellega seotud terrorismi ja organiseeritud kuritegevuse rahastamine on liidus endiselt suured probleemid, mis kahjustavad finantssektori usaldusväarsust, stabiilsust ja mainet ning ohustavad liidu siseturgu ja sisejulgeolekut“ (EN direktiiv 2018/1673). Esimene EL direktiividest võeti vastu 1991. aastal (Borlini 2017 viidatud EN direktiiv direktiiv 91/308/EMÜ). Hiljem ühendas EL oma direktiivides ÜRO ja FATF-i soovitusi ning oli esimene, kes seeläbi võttis vastu peaaegu kõikehõlmava rahapesuvastase

raamistiku (Borlini 2017). Samas ei olnud varasemad direktiivid täiuslikud. Direktiividest puudusid harmoniseeritud kriminaliseerimise sätteid, mis võisid põhjustada lahknevusi rahapesuvastaste meetmete rakendamisel liikmesriikide lõikes (*Ibid*).

Eeltoodud ühtlustamisega seotud probleemide lahendamise poole püüeldakse Euroopa Liidu tasandil Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2018/1673 (edaspidi viies direktiiv), mille üks eesmärk on kriminaliseerida liikmesriikides tahtlikult toime pandud rahapesu võimalikult ühetaoliselt. Direktiivis formuleeritakse rahapesu mõiste, et tagada võimalikult sarnane käsitlus konkreetses probleemis. Näiteks seatakse direktiivis karistuste miinimumpiirmäärad, määratletakse juriidiliste isikute vastutus, defineeritakse eelsüüteo mõiste, seatakse ette konfiskeerimisega ja kohtualluvusega seotud sätteid (EN direktiiv 2018/1673 lg 21).

Direktiivi järgi nõutakse rahapesu klassifitseerimist kuriteona ja määratletakse karistuste minimaalsed määrad, ei seata liikmesriikidele ette, millist kriminaliseerimise mudelit kasutada. Kirjanduse alusel on rahapesu kriminaliseerimiseks võimalik kasutada järgmisi mudeleid (Rusanov, Pudovochkin 2018, 30):

- a) lineaarse seose mudel– rahapesu suuruse ja kriminaalvastutuse mahu vahel on lineaarne seos. Mida rohkem ühes kuriteo episoodis raha pesti, seda suurem on rahapesu vastutusaste;
- b) eelsüüteo ohtlikkuse mudel– mida ohtlikum on eelsüütegu, seda ohtlikum on ühiskonnale rahapesu. See mudel on paindlikum lineaarsest mudelist, sest olulisel kohal on eelsüüteo tüüp ja seeläbi on võimalik siduda eelsüüteo rahapesu lahutamatuks osaks;
- c) eelsüüteo kriminoloogiliste tunnuste kaalumise mudel– eristatakse toime pandud rahapesu kriminaalset vastutust osana eelsüüteost. See peegeldab kõige põhjalikumalt eelsüütegude kriminoloogilisi omadusi ja seoseid rahapesuga.

Rusanovi ja Pudovochkini (2018) hinnangul võiks kõige efektiivsem olla teise ja kolmanda mudeli kombinatsioon: üldiste kriminaalvastutuse tingimuste kehtestamine sõltuvalt eeluurimise olemusest ja suurenenud kriminaalvastutusest rahapesu eest, mis on saadud kõige ohtlikumate kuritegude tulemusena. Selline lähenemine kõrvaldab kriminaalvastutuse rahapesu eest, mille puhul pestakse kergemate kuritegude käigus saadud tulu (*Ibid.*,30).

Viiendale direktiivile tuginedes on Eesti sisustanud seaduses oleva rahapesualase süüteo mõiste järgmiselt: (EN direktiiv 2018/1673 art 3 lg 1):

- 1) vara ebaseadusliku päritolu varjamise eesmärgil vara muundamine või üleandmine, samuti on süütegu sellise tegevuse abistamine;
- 2) „vara tõelise olemuse, päritolu, asukoha, käsutamiseviisi, ümberpaigutamise, omandiõiguse või muude varaga seotud õiguste varjamine või saladuses hoidmine [...]“;
- 3) „vara omandamine, valdamine või kasutamine, kui selle saamisel on teada, et vara on saadud kuritegelikust tegevusest“.

Konkreetne süüteo mõiste on direktiivist üle võetud RahaPTS-i, mis sisustab karistusseadustiku (edaspidi KarS) §394 sätteid süütegude karistamise kohta. Kuritegeliku tegevuse all mõeldakse osalemist direktiivis nimetatud süüteo toimepanemises (EN direktiiv 2018/1673 art 2 lg 1). Sellised tegevused on näiteks pettus, võltsimine, uimastitega seotud süüteod jne (*Ibid*). Rahapesu ei toimu alati pärast kuritegude toimepanemise lõpetamist (Pilkamäe, Sootak 2015, 944). Teatud juhtudel on kuriteod pikaajalised ja seetõttu toimub rahapesu koos kuritegeliku tulu teenimisega (*Ibid*). Sobivaks näiteks on uimastite müümine poole aasta jooksul. Isik tõenäoliselt ei alusta rahapesuga, kui ta on uimastite müümise lõplikult lõpetanud, vaid teeb seda järjepidevalt.

„Rahapesu objekt on kuritegeliku tegevuse tulemusena saadud vara ehk kriminaaltulu“ (Pilkamäe, Sootak 2015, 9445. Teisisõnu rahapesu ei saa olla iseseisev süütegu, vaid eeldab varem toimunud kuritegu, mille raames omandati vara (*Ibid*). Seadusandja on „eesmärgiks seadnud riigi rahandus- ja majandussüsteemi kaitsmise kuritegeliku varaga manipuleerimise eest, mitte aga igasuguse kuritegelikul teel saadud vara kasutamise kriminaliseerimise, mille käigus jääb vara tegelik päritolu varjatuks.“ (RKKo 3-1-1-85-11). Seega ei loeta rahapesualaseks süüteoks kuritegeliku tulu kasutamist isiklikuks otstarbeks (*Ibid*).

Vara muundamine on selle vormi muutmine ühest olekust teise (Seletuskiri rahapesu ... 2017). Näiteks sularaha eest soetatakse kinnisvara või sularaha sisestatakse arvelduskontole ning selle eest soetatakse väärtpabereid. Tõelise olemuse varjamine ja vara päritolu peitmine on osaliselt erinevad mõisted. Esimesel juhul varjatakse saadud tulu tegelikku olemust (Seletuskiri rahapesu ... 2017). Vara päritolu peitmisel luuakse varale uus seaduslik päritolu (*Ibid*), näiteks uimastite müügist saadud sularaha väidetakse olema osa palgatulust. Tavapäraselt käib vara päritolu peitmise juurde keeruline tehinguahel koos fiktiivsete dokumentidega, mis jätavad eksitava mulje, et vara pärineb seaduslikest allikatest (Teichmann 2019, 15–32). Vara omandamise säte ei piira, millisel moel ebaseaduslikul teel saadud vara enda valdusesse saamine peab toimuma, et oleks täidetud rahapesualane süüteo koosseis. „Tähtis on siinkohal asjaolu, et süüdlane peab kindlalt

teadma, et asi või teenus, mida ta tarbib, on saanud kuritegelikul teel hangitud raha eest“ (RKKo 3-1-1-42-00).

Riigikohtu kriminaalkolleegiumi seisukoha järgi ei saa rahapesuks kvalifitseeruv vara ebaseadusliku päritolu varjamise eesmärgil vara muundamine või üleandmine toimuda tagajärjena või muu tegevuse kõrvaltegevuse tulemusena (RKKo 3-1-1-34-05). Ehk teisisõnu peab olema rahapesu koosseisu täitmiseks vara ebaseadusliku päritolu ja/või selle tegeliku omaniku varjamine tegevuse otsene eesmärk ja seda isegi juhul, kui toiminguga on tegeliku nõude täitmine (RKKo 3-1-1-94-14). Seega olukorras, kus isiku käsutuses on nii legaalselt päritolu raha kui ka ebaseaduslikku päritolu raha, loetakse rahapesuks ka legaalse nõude täitmist legaalse raha asemel ebaseadusliku päritolu rahaga eeldusel, et isik on teadlik, et tegemist on ebaseadusliku tuluga (*Ibid*). Sellest tulenevalt on rahapesualased süüteod eeltoodud tegevustele tahtlik kaasaaitamine ja kaasaaitamise katse (Seletuskiri rahapesu ... 2017, 28).

Süütegudeks ei loeta mitte ainult siseriiklikult toime pandud eelkuritegudest saadud tulu legaliseerimine, vaid ka väljaspool Eestit toime pandud eelsüüteo tulude legaliseerimine (EN direktiiv 2018/1673 art. 17). Rahapesuga on tegemist ka juhul, kui tegevus, mille tulemusel saadi rahapesus kasutatav vara, toimus mõne teise liikmesriigi või kolmanda riigi territooriumil (*Ibid* art. 3 lg 1 p c).

Piiriülesuse printsiip on oluline, kuna tänapäevases globaalses ühiskonnas otsitakse riike, piirkondi ja pankasid, mille kaudu on võimalik kuritegelikku raha legaliseerida (Borlini 2017, 555). Ühes piirkonnas teenitud kriminaalse tulu pesemine mõnes teises piirkonnas annab selge eelise rahapesijatele, kuna mida rohkem riike ja pankasid raha läbib, seda hõlpsamalt on raha seotav eelsüüteoga (McCarthy *et al.* 2015, 150). Kirjandus annab viite, et mõne riigi näitel on võimalik väita, et nende riikide uurijad, kus eelkuritegu aset leidis, on aktiivsemad rahapesu uurimisel kui uurijad nendest riikidest, mida raha läbib (Stessens 2000, 90). Kanada näitel on 80% politsei uurimise alla jõudnud rahapesu juhtumitest seotud mõnes muus riigis teenitud kriminaalse tuluga (Stessens 2000, 90 viidatud Centrale Dienst 1997, 49). Väikeste riikide näitel on see protsent kõrgem (*Ibid*).

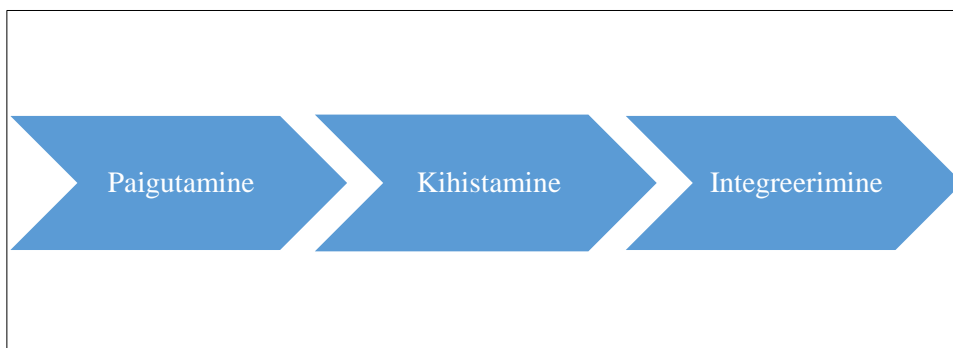
Illustreerivaks näiteks on sularahas miljoni euro röövimine riigi X pangast Y. Osa raha kulutatakse isiklikes huvides ehk rahapesu ei toimu (RKKo 3-1-1-85-11). Järgnevalt tehakse tehinguid, et kaotada seos raha esialgse päritoluga. Selleks kantakse raha ettevõtete A, B ja C erinevate pankade

kontodele riikides D, E ja F. Nende riikide pangad ja õiguskaitseasutused peaks tuvastama, et konkreetsed tehingud on just selle konkreetse pangarööviga riigis X seotud või vähemalt, et tegemist on ebaseaduslikku päritolu rahaga. Kuna kuritegelikke tulusid ei jaotata enamasti riikide ja pankade vahel võrdselt, on raske või ilmvõimatu kinnitada, et mõni konkreetne tehing on seotud riigis X toimunud eelsüütega (Stessens 2000, 90). Samasuguse õppetunni andis ka Moldova rahapesuskeem, mille raames pesti aastatel 2011-2014 läbi Eesti finantssüsteemi vähemalt 1,6 miljardit USA dollarit kuritegelikku päritolu raha. Skeemi elluviimiseks võltsiti erinevaid dokumente ja isegi parimate hoolsusmeetmete rakendamise juures oli võimatu veendunult kinnitada, et konkreetne tehing on seotud eelsüütega (Rahapesu andmebüroo...2017, 10–13).

Rahapesualane võitlus on olulise tähtsusega kogu kuritegevusega võitlusel. Maailmas, kus IT-alased võimalused raha liigutamiseks arenevad kiiresti, peab seadusandja järele jõudma rahapesu tõkestamise alaste regulatsioonide kehtestamisega. Olulisel kohal on rahvusvaheline koostöö. Kindlasti aitab rahapesu skandaalide ja skeemide aktiivne meedias kajastamine probleemi lahendamisele kaasa. Meediakajastused soosivad ühiskonnas toimuvat debatti, mis ühest küljest aitab eraisiku tasemel lahti mõtestada, mis on rahapesu ja kuidas on see lõimitud teiste kuritegude valdkondadega. Teisest küljest survestab ühiskondlik hukkamõist seadusandjat kasutusele võtma efektiivsemaid lahendusi rahapesu tõkestamiseks.

1.2. Rahapesualased süüteod rahapesu faasides

Traditsioonilise metodoloogia järgi on rahapesualasteks faasideks paigutamine, kihistamine ja integreerimine (Finantsinspeksioon...2018, 1). Faase illustreerib järgnev joonis (Joonis 1).

Joonis 1. Rahapesu faasid

Allikas: (Finantsinspeksioon...2018, 1)

Paigutamise faasis toimub kuritegeliku tulu finantssüsteemi sisestamine. Lihtsaimad variandid on näiteks sularaha sisestamine läbi pangaautomaadi arvelduskontole või sularahas maksete tasumine (Rahapesu andmebüroo...2019; Finantsinspeksioon...2018, lisa 1, 1–2). Paigutamise faasis tehakse peamiselt sularahatehinguid (Finantsinspeksioon...2018, lisa 1, 1–2). Näiteks kantakse sularaha arvelduskontole või tasutakse sularahas rahalisi kohustusi (*Ibid*). Sularaha ei pruugi alati esimeses järjekorras jõuda arvelduskontole, vaid võib mitmeid kordi enne kontole jõudmist omanikku vahetada (Teichmann 2019, 15–32).

Kihistamise faasi eesmärk on paigutamise faasi vahele võimalikult palju tehinguid tekitada või muundada vara selliselt, et selle esialgset kuritegelikku päritolu ei ole võimalik hilisemalt tõestada (Milaj, Kaiser 2017, 117). Faasis toimub vara päritolu peitmine vara jaotuse kaudu, ülekannete teostamine läbi erinevate arvelduskontode ja isikute (Rahapesu andmebüroo...2019; Finantsinspeksioon...2018, lisa 1, 3). Kõige tüüpilisem ja kergemini dokumenteeritav variant on laenu andmine suures summas, mis makstakse kohe või ennetähtaegselt tagasi (Finantsinspeksioon...2018, lisa 1, 3). Kihistamise faasis on tavapärane näilike tehingute tegemine (*Ibid*). Tsiviilseadusliku üldosa seaduse järgi mõeldakse näiliku tehingu all mõeldakse tehingut, mille osapooled on kokku leppinud, et tehingut kajastatakse raamatupidamislikult, kuid tehingu käigus kaubad, teenused või muud hüved üleandmisele ei kuulu (TsÜS§89 lg 1).

On loomulik eeldada, et kuritegeliku kasumi kihistamise protsessis üritatakse vältida vara arestimist õiguskaitseasutuste poolt (Kruisbergen *et al.* 2015, 258). Raha liigutamiseks kasutatakse tehinguteahelat, mis kätkeb endas tihti mitmeid varifirmasid, mille vahel raha liigutatakse. Omavaheliste tehingute eesmärk on vara päritolu varjamine ja vara liigutamine riikidesse, mille seadused on soosivamad ja õiguskaitseasutuste piiravad meetmed ning võimekus antud raha päritolu uurimisel on madalamad (Milaj, Kaiser 2017, 117). Mida suuremad on rahasummad ja mida keerulisem on raha liigutamise võrgustik, seda kulukam ja keerulisem uurijatel kuritegu uurida (*Ibid.*, 117). Oluline on omada paindlikkust investeringute liigutamisel riikide või majandussektorite vahel (Kruisbergen *et al.* 2015, viidatud D'Andria 2011, 6 –10; Barone, Masciandro 2011, 136).

Kihistamise faasis on võtmetähtsusega olla kursis kohalike rahapesu tõkestamise reeglite, maksuseaduse, õiguskaitseasutuste aktiivsuse ja tegevusega (Kruisbergen *et al.* 2015, 239). Karmimad reeglid teevad kriminaalsel teel saadud tulu kulutamise keeruliseks ja kulukaks (*Ibid*). Illustreerivaks näiteks on kuritegeliku tulu investeerimine riiki A (*Ibid.*, viidatud D'Andria 2011,

6 –10; Barone, Masciandaro 2011, 136). Riigis A muutuvad rahapesu tõkestamisega seotud seadused rangemaks ja seetõttu muutub investering riigis A oluliselt kulukamaks ja riskantsemaks (*Ibid*). Seetõttu võib olla vajalik vara kanne riiki B või muundamine teise vormi (nt kulda, kinnisvarasse, finantsinstrumentidesse) (*Ibid*).

Kui vara päritolu on ammendavalt varjatud, siis liigutakse edasi integreerimise faasi (Finantsinspeksioon...2018, lisa 1, 9). Integreerimise faasi peamine eesmärk on, et kurjategija saab nüüd legitiimset vara realiseerida enda kasuks (Milaj, Kaiser 2017, 117). Integreerimise faasis lõimitakse kuritegelik tulu reaalsesse majandusse (Rahapesu andmebüroo...2019; Finantsinspeksioon...2018). Seda tehakse finantsinstrumentide vahendusel või kinnisvara soetamise kaudu; võetakse sularahana välja oma legitiimse majandustegevuse tarbeks tegevusvaldkondades, kus traditsiooniliselt kasutatakse palju sularaha või tehakse laenutehinguid (*Ibid*). Sarnaselt lõimise faasile on integreerimise faasis kerge kasutada sularaha eesmärgiga tulud majandusse integreerida (Finantsinspeksioon...2018, lisa 1, 9). Laenu saamise või selle tagasimaksmise tulu võetakse välja sularahas ja kasutatakse enda huvides, näiteks muundatakse see kinnis- või vallasvaraks (*Ibid*, lisa 1, 9–10).

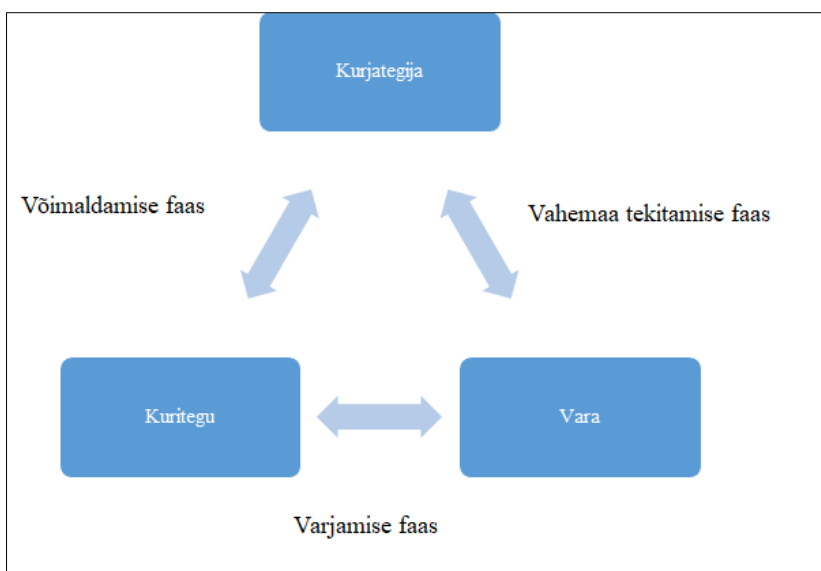
Konkreetset klassikalist paigutamise-kihistamise-integreerimise mudelit on kritiseeritud sotsiaalsest vaatenurgast lähtuvalt, kuna mudel ei võta arvesse inimese motiive rahapesu toimepanemisel. Auto edasimüüja, kes võtab auto ostu-müügitehingus teadlikult vastu kuritegelikul teel saadud raha, tõenäoliselt ei mõteta lahti, et ta on oma tegevusega ühes või teises rahapesufaasis: tema motiiv on müüa auto (Cassella 2018, 495). Samuti ei anna mudel ammendavalt infot eelsüüteo kohta, mis on oluline, et tõhustada strateegiaid kuriteo vastu (Murray 2016, 448). Lisaks sellele ei pruugi olla reaalses elus toimepandud kuriteod oma faasides sedavõrd lineaarsed. Komplekssed tehingud võivad nõuda kihistamise etapis täiendavat paigutamist või toimub integreerimine osaliselt. Siinkohal on oluline rõhutada, et tegemist on klassikalise, teoreetilise mudeliga, mida kasutatakse rahapesualaste kuritegude kirjeldamiseks.

Kaasaegses rahapesus korraldatakse tehinguahel selliselt, et eelkuritegude ja raha pesemiseks kasutatud kanalite vahel ei ole nähtavat seost (Murray 2016, 450). Sellise mudeli on välja töötanud Stephen Plat, kelle mudeli järgi on rahapesu üles ehitatud seoste kaotamise printsiibile. See tähendab, et rahapesu käigus tekitatakse seoste kaotamise kohad (*Ibid*). Eesmärk on, et mööda tehinguahelat tagasi minnes ei ole võimalik tuvastada raha esialgset päritolu ega siduda raha eelsüüteoga (*Ibid*). Selle mudeli abil on võimalik kaardistada tooteid ja teenuseid, et hinnata nende

kuritegelikku haavatavust (Murray 2018, 227). Samuti on mudeli abil võimalik anda hinnangut klientide tehtud tehingutele ja nende antud selgitustele – millisel põhjusel teostatakse tehinguid selliselt (*Ibid*)? Selline hindamine annab ettevõttele parema võimaluse oma riske hinnata ja selle kaudu kaitsemehhanisme parandada (*Ibid*). Mudeli illustatsioon on nähtav Jooniselt 2.

Selle mudeli faasid on võimaldamine, vahemaa tekitamine ja varjamine (Murray 2018, 226 viidatud Platt 2014):

- 1) võimaldamise faasis annab kurjategija kuritegeliku raha legaliseerijatele. Tihti on sellisteks isikuteks variettevõtted. Konkreetse faasi eesmärk on kuriteo seose kaotamine kurjategijaga;
- 2) vahemaa tekitamise faasis avab kurjategija arvelduskontosid, millelt konverteeritakse valuutat, tehakse väärtpaberitehinguid ja muid keerukaid spetsiifilisi tehinguid. Eesmärgiks on saada tulu, mida reinvesteerida kõrge väärtusega varasse. Täiendavalt antakse laene ja tehakse paralleeltehingud. Faasi eesmärgiks on kaotada seos kurjategija ja vara vahel;
- 3) varjamise faasis ei ole vara enam registreeritud kurjategija nimele ja puudub ka otsene seos vara päritolu ja kurjategija isiku vahel. Kurjategija kasutab kuritegelikul teel saadud tulu, ilma et oleks võimalik seostada isikut ettevõtetega, mis varaga tegeleb.

Joonis 2. Seoste kaotamise faasid rahapesus

Allikas: (Murray 2018, 226 viidatud Platt)

Kehtib reegel: mida rohkem on raha, mida pesta, seda keerulisemaid skeeme ja suuremaid kulusid kantakse raha realiseerimiseks (Milaj, Kaiser 2017, 117). Seetõttu on tavapärane, et suurte

summade puhul kasutatakse legaliseerijaid – isikuid, kes on eksperdid raha pesemises (Rusanov, Pudovochkin 2018, 29). Selliste inimeste värbamise selge eelis on, et legaliseerija ja kurjategija omavaheline seos ei pruugi olla piisavalt ilmne ja tõestatav (*Ibid*). Professionaalne legaliseerija, kellel on legaalne töökoht, puhas taust ja kellel puuduvad nähtavad kulutused luksuskaupadele, mida ta legaalse palgaga lubada ei saa, vabastatakse süüdistustest tunduvalt kiiremini kui isik, kellel on varasem kriminaalne minevik (McCarthy *et al.* 2015, 150). Seetõttu saab väita, et legaliseerijaid valitakse vajaduspõhiselt nende profiili järgi (Teichmann 2019, 15–32). Kuritegeliku raha legaliseerimise protsessi võivad muuhulgas olla kaasatud tavalised inimesed, kes pakuvad teenust ühekordselt vaid konkreetsele seaduserikkujale (Levi, Reuter 2006, 293). Näiteks sobib Ida-Euroopa ja Lääne-Euroopa vahelisi tehinguid tegema isik, kellel on Venemaaga seonduv taust, omab Saksamaa passi ja elab Šveitsis (Teichmann 2019, 15–32). Raha ülekandeid saab kergelt selgitada perekonna vajaduste katmisega, kuigi tehtavate ülekannete sisu on tegelikkuses midagi muud (*Ibid*).

Legaliseerija ei pea olema ilmtingimata füüsiline isik. Ettevõtete kasutamisel rahapesu protsessis on eeliseks nende likvideeritavus. 2019. aastal avalikustati rahapesuskeem, mille keskmes oli juriidilisest isikust legaliseerija - Troika Dialog. Troika Dialog oli Venemaa suurim investeerimispank (The Troika... 2019; Raudu 2019). Pank pakkus peamiselt Vene oligarhidele ja poliitikutele võimalust rahvusvahelistest sanktsioonidest ja maksudest kõrvale hoida (*Ibid*). Lisaks sellele pakuti võimalusi Venemaal toime pandud kõrgetasemeliste pettuste tagajärjel saadud tulu päritolu varjamiseks (*Ibid*). Skeemi toimepanemiseks loodi salajaste variettevõtted, mille nimel avati pangakontod (*Ibid*). Variettevõtete juhatusse leiti isikud, kes näiliselt ettevõtteid juhtisid (*Ibid*). Konkreetsed isikud mängisid olulist rolli nende ettevõtete kiirel asutamisel ja likvideerimisel (*Ibid*). Skeemi teeb rahapesuks vara tegeliku olemuse ja päritolu varjamine ning selle kasutamine majandusse integreerimise eesmärgil.

Kokkuvõtlikult on rahapesu võtmeteguriks eelsüüteo, vara ja kurjategija omavahelise seose kaotamine. Seoste kaotamise raames pannakse toime rahapesualased süüteod: vara muundamine, varjamine, omandiõiguse peitmine. Mida keerulisem ja pikem on seoste kaotamisel toime- pandud tehingute jada, seda keerulisem on uurijatel rahapesu uurida. Seoste kaotamiseks kasutatakse legaliseerijate abi. Legaliseerijad võivad olla nii eraisikud kui ka juriidilised isikud. Legaliseerijatena juriidiliste isikute kasutamise eelis on nende likvideeritavus. Tihti kasutatakse selliste juriidiliste isikute juhtimiseks variisikuid.

1.3. Kohtulik statistika ja rahapesus kasutatavate juriidiliste isikute kirjeldus

Käesolevas peatükis tuuakse välja empiirilise uurimuse tulemused 2010–2018 rahapesualaste kohtulahendite kohta. Antud peatükis vastab magistritöö autor järgmistele uurimisküsimustele:

- 1) millised on Eestis enamlevinud rahapesualased eelsüüteoed;
- 2) kas Eestis kõige enam levinud rahapesualaste süütegude jaotus on sarnane välisriikide omaga;
- 3) milline on rahapesule kaasa aidanud ettevõtte;
- 4) milline on rahapesualaste süütegude eest süüdimõistetud ettevõtte.

Viimase kahe küsimuse vastuse alusel kaardistatakse kõrgema riskiga tegevusalad.

Analüüsi tegemisel võeti valimisse Eestis jõustunud maa-, ringkonna- ja riigikohtu lahendid. Kohtulahendid on avalikult kättesaadavad Riigi Teataja kohtumenetluste e-otsingusüsteemis. Et Rahapesu andmebüroo on koondanud oma kodulehele informatsiooni Eestis jõustunud kohtulahendite kohta, kus isikud on olnud süüdistatud rahapesualastes süütegudes, siis on osaliselt andmed võetud sellest nimekirjast.

Teise osa andmetest on autor juurde otsinud Riigi Teataja kohtumenetluste e-otsingusüsteemist. Autor otsis kohtulahendeid, mis jõustusid perioodil 2010–2018 ja milles sisaldub sõna „rahapesu“ ning KarS § 394. Lisaks sellele kasutati kohtulahendite otsimiseks Riigi Teataja seaduste vaates olevat „seotud kohtulahendite funktsiooni“. Kohtulahend pidi vastama tingimusele, et isikud peavad olema süüdistatud KarS § 394 sätestatud süüteo ehk rahapesualase süüteo eest. Kohtulahendite puhul ei seatud piiranguid kohtuastmete või kohtulahendi juriidilise jõustamise lõikes. Teisisõnu ei välistatud valimist kohtulahendeid, mille juriidiline jõustamine toimus teises kohtuastmes. Näiteks maakohtu otsusega mõisteti isik A süüdi ja ringkonnakohtus õigeks. Sellisel juhul ringkonnakohtu otsus jõustab kohtuotsuse. Seega on valimis sees nii isikuga A seotud maakohtu otsus kui ka ringkonnakohtu otsus. Kokku kuulub valimisse 158 kohtulahendit. Nimekirja analüüsitud kohtuotsustest on võimalik näha Lisas 1.

1.3.1. Kohtulik statistika

Antud alapeatükis esitatakse uurimuse tulemusi, millistele eelsüütegudele järgnes tuvastatud rahapesu. Aluseks on võetud eeltoodud valim, mida on kitsendatud õigeks mõistvate otsuste võrra. Eelsüütegude valimi moodustavad seega 2010–2018 jõustunud kohtulahendid, mis on päädinud KarS §394 sätestatud süüteo eest süüdi mõistmisega. Samuti välistati kohtulahendid, milles ei

toodud välja seost eelsüütega. Seega jäi valimisse 118 kohtulahendit. Tulemused on kirjeldatud Tabelites 1 ja 2.

Ligi 75% süüdimõistvatel otsustel olid seotud pettusega seotud eelsüütega (Vt Tabel 1). Võttes arvesse, et pettus ei ole KarS-i kohaselt iseseisev süüteo liik, siis on siinkohal asjakohane täpsustus vastavalt KarS-s tunnustatud mõistetele. Valdav enamik pettustega seotud süütegudest (72%) on seotud arvutikelmusega või kelmustega (23%). Vähem esines investeerimiskelmusi ja soodustuskelmusi potentsiaalselt nende spetsiifilise olemuse tõttu (Vt Tabel 2). Eesti on tuntud oma e-lahenduste poolest ja seetõttu on ootuslik, et enamik rahapesualaseid süütegusid pandi toime arvutikelmuste vallas. Asjaolu on kooskõlas teooriaga, mis väidab, et pettuste, sh kelmuste puhul on „legaliseerijate“ kasutamine tavapärase (Rusanov, Pudovochkin 2018, 29).

Tabel 1. Eesti kohtulahendites välja toodud rahapesualaste eelsüütegude esinemissagedus (%)

Eelsüüteod	Esinemissagedus
Pettus	74,6
Varavastane kuritegu	7,6
Majandusalased süüteod	6,8
Uimastitega seonduvad	5,9
Kuritegelik ühendus	2,5
Võltsimine	1,7
Altkäemaks	0,8

Allikas: Autori arvutused koostatud Lisas 1 toodud andmete alusel

Järgmised olulised eelsüüteo kategooriad on varavastased kuriteod, majandusalased kuriteod ja uimastitega seotud kuriteod. Uimastite käitlemisest saadud tulu pesemine on kirjanduslikele allikatele tuginedes tavapäraselt veidi lihtsam ja üldjuhul kolmandaid isikuid raha pesemise protsessi ei kaasata (Rusanov, Pudovochkin 2018, 27). Esmalt toimub ülekanne ühelt enda arvelduskontolt teisele ja soetatakse ebaseadusliku raha eest kaupa. Erandiks on juhtumid, mil rahapesu on organiseeritud kuritegeliku grupi osa, mis on spetsialiseerunud narkootikumide salakaubaveole (*Ibid*).

Tabel 2. Eesti kohtulahendites välja toodud majandussüütegude protsentuaalne jaotus esinemissageduse järgi (%)

Eelsüüteod	Esinemissagedus
Arvutikelmus	72,1
Kelmus	23,3
Investeerimiskelmus	2,3
Soodustuskelmus	2,3

Allikas: Autori arvutused koostatud Lisas 1 toodud andmete alusel

Eesti on teatavasti Euroopa Liidu piiririik. Magistritöö autor uurib, kas Eesti kohtulahendite analüüsi tulemuste põhjal on võimalik teha suuremaid järeldusi. Selleks võrdleb magistritöö autori Eesti kohtulahendite analüüsi tulemusi Kesk-Euroopa baasil tehtud uuringu ja Venemaa baasil tehtud uuringuga. Kesk-Euroopa ja Venemaa on valitud geograafilistel ja ajaloolistel põhjustel.

Friedrich Schneider püüdis oma 2010. aastal ilmunud artiklis anda hinnangut OECD riikide näitel organiseeritud kuritegevuse tuludele ja seeläbi globaalsele pestava raha suurusele. Artikli ühe osana analüüsiti Josef Siska 1999. a Kesk-Euroopa baasil koostatud kuritegevusealast uuringut, mis väitis, et 30% kõigist kuritegudest on seotud uimastitega seonduvate süütegudega (Vt Tabel 3). Majanduskuriteod ja relvaäri seonduvad kuriteod moodustasid kumbki 20% kõigist süütegudest. Majanduskuriteod olid peamiselt seotud pettustega. Ebaseaduslik relvaäri kätkes endas nii relvaembargo rikkumist, aga ka tuumarelvade või nende ehitamiseks vajalike osade vahendamist. 15% olid varavastased süüteod ehk seotud varguste ja sissemurdmistega. 10% oli seotud ööeluga ehk prostitutsioon, inimkaubandus ja ebaseaduslik mängurlus ning 5% isikuvastased kuriteod nagu näiteks relvastatud rööv või inimrööv (Schneider 2010, 479).

Magistritöö autor nendib, et Schneideri (2010) uuring põhines kuritegevusliku tegevuse jaotusele, mitte spetsiifiliselt rahapesualastele eelsüütegudele. Sellegipoolest on Schneideri (2010) uuringu baasil võimalik tõmmata paralleele, milline võiks olla Kesk-Euroopa näitel rahapesualaste süütegude jaotus. Nimelt tekib kõikidest nimetatud tegevusaladest ebaseaduslik rahakäive, mis tõenäoliselt päädib vähemas või suuremas osas rahapesuga.

Rusanovi ja Pudovochkini (2018) uuringus kasutati Venemaa 2007–2014 jõustunud riigikohtu kohtulahendeid. Analüüsitud 126 kohtulahendi põhjal tegid Rusanov ja Pudovochkin (2018) järelduse, et 54,2% rahapesu eelsüütegudest Venemaal oli seotud varavastaste süütegudega. Uimastitega seotud süüteod moodustasid 21,2% kõigist süütegudest. Järgnesid korrupsiooniga

seotud eelsüüteod, mis moodustasid 8,6% valimist ja majandussüüteod 5,3% valimist. Uuringus väiksema protsendiga eelsüütegeusid välja ei toodud (Rusanov, Pudovochkin 2018, 24).

Tabel 3. Kuritegevuse protsentuaalne jaotus Kesk-Euroopa näitel (%)

Eelsüüteod	Esinemissagedus
Uimastitega seonduvad	30
Majandusalased süüteod	20
Relvaäriiga seonduvad	20
Varavastased	15
Ööeluga seonduvad	10
Isikuvastased	5

Allikas: (Schneider 2010, 479 viidatud Siska 1999)

Üllatuslikult ei ole Eesti kohtulahendite analüüsi tulemus üks ühele sarnane kummagi uuringu tulemusega. Schneideri (2010) uurimuses ja Rusanovi ning Pudovochkini (2018) uurimuses olid uimastitega seotud süüteod esirinnas. Samas on Eesti kohtulahendite analüüsi tulemusena uimastitega seotud süüteod alles neljas kõige sagedasem rahapesuga seotud süütegeude alaliik. Samuti on uuringute lõikes olulised erinevused statistilises andmete hajuvuses.

Schneideri (2010) analüüsis on majanduskuriteod teisel kohal, moodustades viiendiku analüüsitud kuritegedest. Nagu eelnevalt mainitud, koondasid Kesk-Euroopa baasil tehtud uuringud majanduskuritegeude alla ka pettused. Seega sarnaneb Eesti rahapesualaste eelsüütegeude jaotus mõningal määral Kesk-Euroopa jaotusele. Samas on nii Kesk-Euroopa baasil tehtud uuringus, Venemaa uuringus kui ka Eesti kohtulahendite põhjal tehtud uuringus olulisel kohal varavastased süüteod. Kesk-Euroopa baasil moodustasid varavastased süüteod 15% kõigist valimis olnud süütegeudest, Venemaa näitel 21,2% rahapesu eelsüütegeudest ja Eesti näitel 7,6% valimis olnud rahapesu eelsüütegeudest. Eesti puhul on tegemist teise suurema eelsüütegeude kategooriaga (vt Tabel 1; Tabel 3; Rusanov, Pudovochkin 2018, 24).

Ülaltoodu põhjal saab väita, et rahapesualased eelsüüteod olenevad otseselt kohaliku piirkonna/riigi seadustest, ajaloost ja olustikust. Seda väidet kinnitavad Eesti kohtulahendite analüüsist tulenev kõrge arvutikelmuste osakaal (Vt Tabel 2). Eesti on tuntud oma elektrooniliste lahenduste poolest ja pakub neid osaliselt ka välisriikidele. Samas saab Venemaal läbi viidud eelsüütegeude uuringust välja tuua kõrge korruptsiooniga seotud süütegeude osatähtsuse. OECD (*Organisation for Economic Co-operation and Development*) on Venemaal soovitanud korruptsioonivastaseid meetmeid tõhustada (Russia must... 2019).

1.3.2 Rahapesuks kasutatavate ettevõtete kirjeldamine

Järgnevalt analüüsitakse, milline on rahapesus kaasa aidanud ettevõtte tegevusvaldkond ja rahapesus süüdimõistetud ettevõtte tegevusvaldkond ja tegutsemise aeg enne rikkumise perioodi. Alapeatüki eesmärk on tuvastada rahapesuriskile avatumad tegevusalad. Samuti tuvastada, kas ettevõtteid luuakse rahapesu eesmärgiga või eelistatakse kasutada olemasolevat ettevõtet rahapesuks.

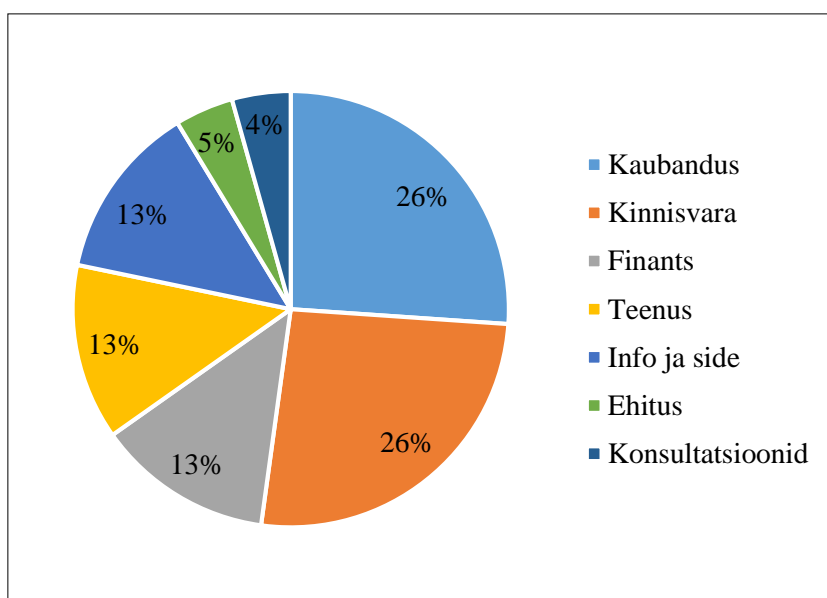
Antud alapeatükis kirjeldatakse rahapesu toimepanemiseks kasutatavaid ettevõtteid. Ülaltoodud valimit ei kitsendatud. 2010-2018 kohtulahendite analüüsi tulemusel leiti, et 30% rahapesu alastest kaasustest toimus ettevõtte abil või ettevõtet rahapesu eesmärgil ära kasutades: 85 rahapesu toimepanemisega seotud ettevõtet, millest 24 olid kohtulikult süüdi mõistetud rahapesu toimepanemise eest. Ülejäänud 61 ettevõtet olid otseselt rahapesu toimepanemisega seotud, kuid ei olnud rahapesualase süüteo eest süüdistatavad. Põhjuseks võib olla äriseadustikus (edaspidi ÄS) toodud juhatuse liikme vastutus (§ 187). Juhatuse liige on kohustatud oma kohustusi täitma hoolsalt ning vastutab ettevõttele tekitatud kahju eest (ÄS §187). Samas, ei ole võimalik välistada, et KarS § 394 lg 3 ette nähtud süüteokoosseis lihtsalt ei olnud täidetud, mistõttu konkreetsetele ettevõtetele süüdistust ei esitatud.

Analüüsi tegemisel võeti arvesse tegevusala sektoreid. Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatoreid (edaspidi EMTAK tegevusala) selles ei olnud võimalik kasutada, kuna andmete jaotus klassifikatsioonide osas oleks olnud liialt killustatud. Kaasa aidanud ettevõtte all mõeldakse ettevõtet, mis ei olnud kohtus süüdistatava rollis, kuid oli osaks tehinguahelas.

Rahapesus süüdimõistetud ettevõtete puhul vaadeldi ettevõtte asutamise aega ning võrreldi seda rahapesu toimepanemise ajaga. Valimisse kuulus 24 ettevõtet (Vt Lisa 2). Välistati ettevõtted, millega seotud kohtulahendite põhjal ei ole võimalik teha järeldusi rahapesu toimepanemise kohta. Tulemuseks on, et 76% juhtudest kasutati rahapesu toimepanemiseks juba olemasolevat ettevõtet (Vt Lisa 2). Seega võib väita, et üldjuhul kasutatakse rahapesu toimepanemisel kontrolli all olevat ettevõtet ning ettevõtteid luuakse juurde juhul, kui ahelasse on vaja tekitada täiendavaid lülisid.

Järgnevalt kirjeldatakse rahapesualase süüteo eest süüdi mõistetud ettevõtete tegevusalade protsentuaalset jaotust (Vt Joonis 3). Konkreetsete andmete alusel saab väita, et rahapesule on avatumad tegevusvaldkonnad, kus kasutatakse suuremal määral sularaha, näiteks kaubanduses.

Sularaha kasutamise eelistatust rahapesul tõstab sularaha anonüümsus (Ardizzi *et al.*, 2018, 156 viidatud Schneider, Windischbauer 2008) - finantsasutustel või uurimisasutustel on keeruline kontrollida, kas kliendi väited vara päritolu kohta vastavad tõele. Seetõttu kasutatakse teatud tüüpi kuritegevuse juures teenuste ja kauba eest tasumiseks just sularaha (Schneider 2013, 686). Kirjanduse andmetel on sularahakviitungeid ja -arveid võimalik lihtsamalt võltsida ja ebaseadusliku sularaha ettevõttesse lõimimist või sealt integreerimist kergem peita (Gilmour, Ridely 2015, 299). Sularaha kasutamine äritegevuses loob võimaluse kuritegeliku päritolu raha peitmiseks ettevõtte sularahakäibesse ja seeläbi raha legaliseerimiseks hilisemates faasides.

Joonis 3. Rahapesus süüdimõistatud ettevõtete tegevusalade jaotus
Allikas: Autori arvutused koostatud Lisas 1 ja 2 toodud andmete alusel

Rahapesule kaasa aidanud ettevõtete põhjal ettevõtete vanuse analüüsi ei tehtud. Põhjuseks on kohtulahendites olnud vähene info kaasa aidanud ettevõtete osalemise kohta rahapesus. Seega kirjeldatakse kaasa aidanud ettevõtete andmeid kogumina tegevusalade järgi. Rahapesule kaasa aidanud ettevõtete põhjal on näha, et esimestel kohtadel on laialdaselt sularaha kasutavad tegevusalad nagu kaubandus ja ehitus. Viimastel kohtadel on mõlemal selgelt info- ja sidesektor (Vt Joonis 4). Tulemus on väga sarnane rahapesualase süüteo eest süüdi mõistatud ettevõtete tegevusala jaotusega (Vt Joonis 3).

2. RAHAPESUALASE SÜÜTEO TOIMEPANEMISES KOHTULIKULT SÜÜDIMÕISTETUD JURIIDILISTE ISIKUTE MAJANDUSAASTA ARUANNETE ANALÜÜS

Kuritegelikku tegevust võib mõningal määral võrrelda haigusega: mõlemad avalduvad läbi konkreetsete sümptomite ning võivad osadel juhtudel olla nakkuslikud. Ettevõtete puhul on kuritegelikule tegevusele viitavad sümptomid seotud dokumentatsiooni ja aruandlusega. Selgelt on sellisteks tunnusteks, kui ettevõtte raamatupidamises on dokumendid kadunud või puudulikud. Lisaks raamatupidamislikult andmete salvestamise korrektsusele on võimalik ettevõtete „tervist“ hinnata majandusaasta aruannete analüüsi kaudu.

Käesolevas peatükis esitab töö autor 2015–2018 erinevates kohtuastmetes rahapesu alusel süüdimõistetud ettevõtete majandusaasta aruannete analüüsi tulemusi. Majandusaasta aruannetes toimivate muutuste uurimine on üks sobivamaid viise, kuidas avastada analüütiliselt ebaseaduslike tegevuste viise (Zimbelman, Albrecht 2009, 84). Majandusaasta aruannetes toimivate muutuste uurimiseks on erinevaid võimalusi. Üks võimalus on majandusaasta aruannete näitajaid võrrelda üksteisega aastate lõikes ja vaadelda muutust (*Ibid*).

Teine võimalus on kasutada suhtarvu analüüsi (*Ibid*). „Suhtarvude kaudu võib algselt mittevõrreldavatest absoluutväärtustest tuletada mitmesuguse (mõiste)sisuga võrreldavaid arve“ (Alver, Reinberg 2002, 305). Kirjanduses on soovitatud ebaseadusliku tegevuse tuvastamisel kasutada järgmisi suhtarve: lühiajaliste kohustuste käibekordaja, raha ja selle ekvivalentide suhe lühiajaliste kohustustega, käibekapitali osatähtsust varas, varude käibekordajat ning kasumlikkuse suhtarve (Zimbelman, Albrecht 2009, 77; *Ibid* 84–85; *Ibid* 90). Lisaks saab kuritegeliku tegevuse kohta leida viiteid näitaja rahakäive äritegevusest muutustest vaadelduna koos käibevara ja müügitulu muutustega (Ravenda et al. 2018, 4).

Magistritöö autor kasutab ettevõtete majandusaasta aruannete analüüsimisel majandusaasta aruannete näitajate trendianalüüsi ja suhtarvu analüüsi. Trendianalüüsi käigus analüüsib autor majandusnäitajatemuutust ja hindab, kas muutus võis olla tingitud rahapesualasest süüteost. Trendianalüüsil vaadeldakse Zimbelmani ja Albrechti (2009) metoodikale tuginedes peamiselt järgmiste näitajate muutust: raha (ja selle ekvivalendid), põhivara, varud, lühiajalised kohustused, müügitulu ja ärikulu (Zimbelman, Albrecht 2009, 81–82). Vastavalt rahapesu alase süüteo sisule

laiendas või lühendas magistritöö autor analüüsitud näitajate nimistut ja tõi analüüsis välja tähtsaima.

Suhtarvu analüüsi tegemiseks kasutatakse likviidsussuhtarve, rentaablussuhtarve, toimimissuhtarve, rahakäibega seotud suhtarve ja käibekapitali iseloomustavaid näitajaid (Vt Lisa 3). Suhtarvu näitajatel on eesti keeles erinevad nimetused tulenevalt allikate ingliskeelsete tõlgete kvaliteedist. Üksikutel juhtudel on teksti lühiduse huvides eelistatud suhtarvu ingliskeelset lühendit. Töös kasutatud suhtarvude valemid on toodud Lisas 3.

Ettevõtete suhtarve ja bilansinäitajaid võrreldi Statistikaameti avaldatud andmetega ettevõtete asendikeskmiste suhtarvude kohta. Täpsemalt valiti andmed ettevõtete majandussektorite järgi ning kasutati võrdlusandmetena mediaanettevõtet. Võrdlusnäitajateks valiti müügitulu, bilansimaht, varude käibe ning kasumlikkuse suhtarvud. Bilansimaht ja müügitulu näitavad ettevõtete suuruse ja müügitulu dünaamikat. Konkreetsete näitajate võrdlus annab mõningal määral selgust, kas konkreetsel aastal oli väliseid mõjusid, mis võiks põhjendada autori arvatud suhtarvude muutusi. Lisaks, tuginedes kirjandusele, peaks ebaseadusliku tegevuse puhul olema näha ettevõtete suhtarvudes ebaloomulikke muutusi võrreldes mediaanettevõttega just varude käibes ja kasumlikkuse suhtarvudes (Zimbelman, Albrecht 2009, 77; *Ibid* 84–85; *Ibid* 90).

Valimi moodustamise esimene kriteerium oli, et ettevõtte peab olema rahapesualase süüteo eest süüdi mõistetud. Valimi moodustamisel analüüsiti Lisas 1 toodud kohtulahendite sisu, et tuvastada, kas ettevõtet on süüdistatud ja süüdi mõistetud KarS § 394 järgi (rahapesualase süüteo eest). Süüdi mõistva otsuse leidmisel otsiti Riigi Teataja kohtumenetluste e-otsingusüsteemist ettevõtte nime(de) järgi (kui Äriregistri info alusel oli teada, et ettevõtte nimi muutus), kas konkreetse kohtulahendiga seondub järgmistes astmetes õigeks mõistvaid otsuseid. Lisaks kasutati otsinguks seotud kohtulahendite linke, mis on välja toodud kohtulahendite andmete juures. Kui kohtuastmete lõikes olid ettevõtteid puudutavad otsused KarS § 394 alusel erinevad, siis võeti aluseks viimase kohtuastme seisukoht. Seega jäi kriteeriumite alusel valimisse 16 ettevõtet (Vt Lisa 2).

Valimi moodustamise teine kriteerium oli, et ettevõttel peavad olema esitatud majandusaasta aruanded selliselt, et on võimalik võrrelda majandusaruannete näitajaid enne või pärast rahapesu toimepanemist. Valimisse kuulunud ettevõtete majandusaasta aruanded saadi Äriregistrist. Kahjuks ei ole magistritöö autoril võimalik kinnitada majandusaasta aruannete kõrget kvaliteeti,

kuna ükski analüüsitud ettevõtetest ei olnud auditeeritud. Seetõttu ei pruugi analüüsi tulemus kujuneda täpseks.

Valimi moodustamisel välistati ettevõtted:

- a) mis ei olnud esitanud ühtki majandusaasta aruannet või oli esitanud vaid ühe majandusaasta aruande;
- b) mille esitatud majandusaasta aruanded jäid rahapesualasele süüteole eelnevasse perioodi;
- c) mille tegevusalalaste piirangute tõttu ei olnud võimalik koguda ammendaval määral võrdlusandmeid.

Välistamise tagajärjel jäi valimisse kuus ettevõtet, millest kaks tegutsevad info- ja sidevaldkonnas, kaks kinnisvaravaldkonnas ning kaks teenindusvaldkonnas. Ettevõtete analüüsi tulemused on jaotatud eraldi peatükkidesse ettevõtete tegevusala järgi.

Mõni analüüsitud ettevõtetest võib olla kaevanud süüdimõistva otsuse edasi. Seega võib mõne analüüsitava ettevõtte puhul olla kohtumenetlus pooleli ja esineb võimalus, et ettevõtte mõistetakse järgmistes kohtuastmetes õigeks. Õigeks mõistva otsuse korral tekitaks magistritöö ettevõtjas ebamugavust, mis on vastuolus ülikooli eetikanõuetega. Sellest tulenevalt krüpteeritakse ettevõtete nimed selliselt, et kirjutatakse välja kohtulahendi number ja tühikuga eraldatakse ettevõtte registrikoodi kolm viimast numbrit.

2.1. Ettevõtte 1-17-9879 794 analüüs

2.1.1. Ettevõtte 1-17-9879 794 kirjeldus, rahapesualase süüteo kirjeldus

Ettevõtte registreeriti 2008. a ning on äriregistri andmetel endiselt aktiivne. Ettevõtte tegevusala on EMTAK klassifikatsiooni järgi raudteeveeremi rentimine ja ettevõtte tegutseb teenindussektoris. Ettevõtte kohta on kättesaadavad majandusaasta aruanded perioodist 2008–2015. Süüdimõistva otsusega Tartu Maakohtu kohtulahend nr 1-17-9879 jõustus 07.04.2018, hilisemate lahendite kohta info puudub.

Isikud panid toime arvutikelmuse, mille tagajärjel loodi Kanada ettevõttele ebaõige arusaam, et tema tehingupartner soovib edaspidi saada tasusid uuele arvelduskontole. Rahapesu toimepanemiseks kanti raha Eestis eksisteeriva ettevõtte kontole. Sealjuures läbis osa rahast

vahendaja konto. Järgnevalt võeti raha arvelduskontolt osaliselt sularahas välja. Osa ebaseaduslikul teel saadud tulust kanti Lätis tegutseva ettevõtte kontole. Läti ettevõtte kontakteerus analüüsitava ettevõttega tarkvara arendamise teenuse saamiseks ja kandis analüüsitavale ettevõttele 250 000 eurot. Analüüsitav ettevõtte kandis (suurusjärgus) 280 000 eurot teise Läti ettevõtte kontole ja sealt laekus raha tagasi analüüsitava ettevõtte kontole (summas 272 000 eurot). Tehinguahela käigus koostati vastavasisuline dokumentatsioon, et jätta muljet, et tegemist on äritegevustega seotud kannetega (TrtMKo 1-17-9879.)

2.1.2. Ettevõtte 1-17-9879 794 majandusaasta aruannete suhtarvu analüüs ja absoluutnäitajate trendianalüüs

Kohtulahendi alusel pandi süütegu toime 2012. a. Suhtarvudes analüüsiks valiti vaadeldavaks perioodiks kolm aastat enne ja pärast rahapesualase süüteo läbiviimise aastat. Tabelis 4 tuuakse välja suhtarvude analüüsi olulisemad tulemused. Detailsem info on leitav Lisast 4 ja Lisast 5. Trendianalüüsi graafiline kujutus on nähtav Jooniselt 5 ja Jooniselt 6.

Rahapesu toime panemise aastal on näha lühiajalise kattekordaja vähenemist ja soliiduskordaja ning lühivõlgade rahakatte näitajate tõusu. Põhjuseks on 2012. aastal suures osas lühiajaliste kohustuste tasumine. Kasumlikkuse suhtarvude ja kasumiaruande põhjal saab võita, et laenu maksti suurenenud müügitulust saadud rahast. 2012. aastal kasvas ROA umbes 35% võrra, mis on seotud tõusnud müügituluga ja vähenenud varaga.

Tabel 4. Ettevõtte 1-17-9879 794 suhtarvu analüüsi olulisemad tulemused

Suhtarv/näitaja	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Lühiajaliste kohustuste kattekordaja (korda)	3,30	5,83	5,60	3,60	6,46	–	–
Soliidsuskordaja (korda)	0,03	0,01	0,07	0,56	0,91	1,00	1,00
ROA (%)	2,21	–2,00	5,96	40,83	25,42	–107,53	–685,03
Müügitulu puhasrentaablus (%)	11,71	–42,76	17,31	6,76	4,65	–	–
Lühivõlgade rahakate (korda)	0,03	–0,04	0,63	5,85	2,06	–5,53	–
Vara käibesagedus (korda aastas)	0,23	0,04	0,40	3,78	5,04	0,00	0,00
Varude käibesagedus (korda aastas)	0,47	0,05	0,50	7,74	123,63	–	–

Allikas: Autori arvutused koostatud Lisas 4. toodud andmete alusel

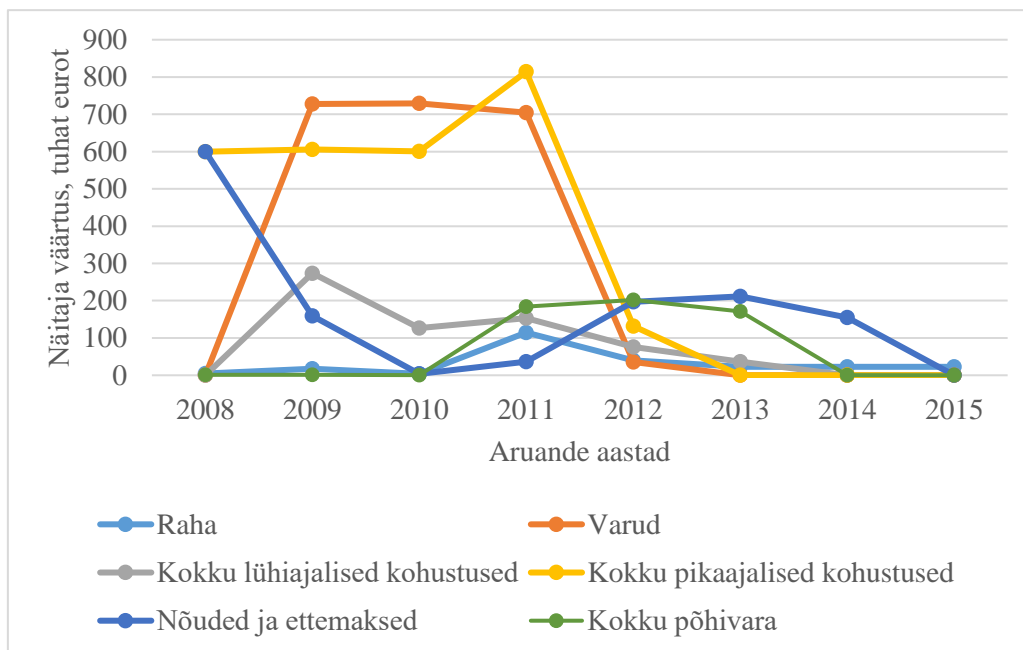
Märkused: Halliga on märgitud rahapesu toimumise aasta

Toimunud muutused näitavad ettevõtte tegevusmahtude kasvu. Järeldustega on kooskõlas, et 2012. a on vara ja varude käibesageduse kõrgeimal tasemel läbi aastate. 2013. aastal toimus varude käibesageduses hüppeline kasv ja 2014. aastal müügitgevust ei toimunud. Varude käibesageduse hüppeline kasv koosmõjus vähenenud võlakoormusega (vt tabel 4 lühiajaliste kohustuste kattekordaja ja soliiduskordaja) viitab tegevuse lõpetamisele.

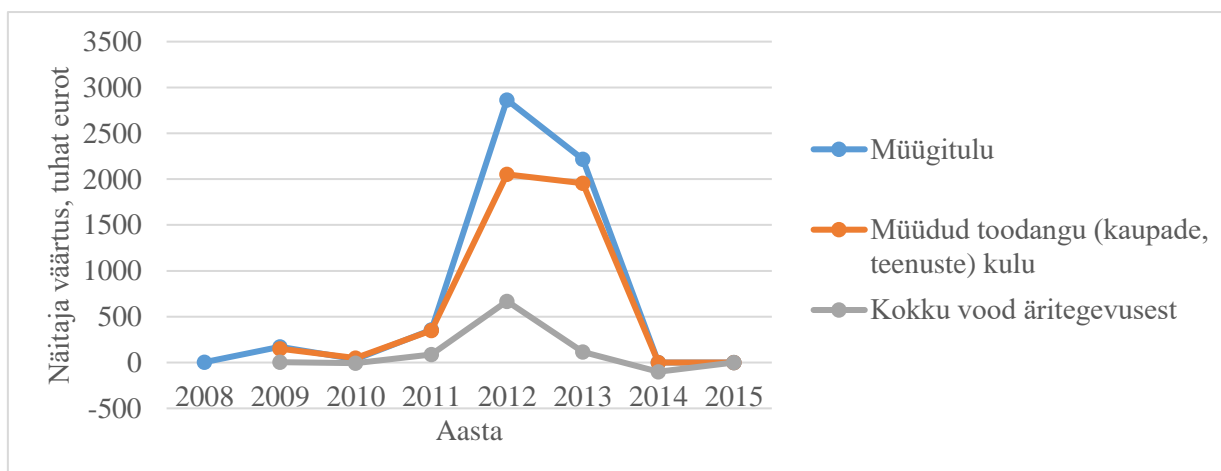
Kohtulahendi põhjal on teada, et 2012. aastal kanti ettevõttele 250 000 eurot kuritegelikul teel saadud raha (TrtMKo 1-17-9879). Konkreetne summa moodustab ettevõtte 2012. aasta müügitulust 8,73%. Seega võib selle info põhjal väita, et ettevõtte majandusnäitajate suhtarvude muutus on pigem juhuslik. Kahjuks ei ole teada, mis oli tagasi kantud 272 000 eurot majanduslik sisu- kas tegemist oli raha tagastusega tehingust loobumise tõttu või pakkus analüüsiv ettevõtte omakorda Läti ettevõttele teenust.

Magistritöö autor kaalub meelevaldselt stsenaariumi, kus Läti ettevõttest tagasi kantud 272 000 eurol oli majanduslik sisu. Selline lähenemine mõjutab kuritegeliku raha osakaalu müügitulust. Seega oleks ebaseadusliku päritolu raha osakaal müügitulust olnud 18,2%. Kokkuvõtlikult, isegi meelevaldse stsenaariumi alusel ei ole võimalik, et müügitulu ja teiste näitajate kasv on tingitud ainult ebaseadusliku tulu saamisest.

Trendianalüüsist (Vt Joonis 5 ja Joonis 6) ilmneb, et 2012. aastal toimus müügitulu ja müüdüd toodangu kulu näitajates oluline kasv. Selline muutus võib näiteks viidata uute klientide leidmisele või suurele tellimusele. Müügitulude kasvuga seoses tõusis ka nõuete ja ettemaksete näitaja viis korda võrreldes 2011. aastaga. Trendi analüüsist ja rahakäibe aruandest nähtub, et ettevõtte ei realiseerinud nõudeid koheselt rahaks, mis võib viidata näilikele varude müügitehingutele, ebaõnnestunud müügile või mittelikviidsetele partneritele. Samuti viitab näilikele tehingutele suures summas võõrkapitali kaasamine 2011. aastal koosmõjus varade väärtuse nulli hindamisega ja ettevõtte tegevuse raugemisega 2014. aastal.

Joonis 5. Ettevõtte 1-17-9879 794 bilansinäitajate trendianalüüs
Allikas: Lisas 4 toodud andmed

Joonis 6. Ettevõtte 1-17-9879 794 kasumiaruande ja rahakäibe aruande näitajate trendianalüüs
Allikas: Lisas 4 toodud andmed

Kokkuvõtlikult väidab magistritöö autor, et suhtarvude muutused ei ole toimunud rahapesu tulemusena. Trendianalüüsist nähtub, et näitajate järsk muutus võib viidata, et ettevõttes toimusid näilikud tehingud. Lisaks ei ole Läti ettevõttele pakutud teenus kooskõlas kliendi tavapärase tegevusalaga.

2.1.3 Ettevõtte 1-17-9879 794 majandusnäitajate võrdlus Statistikaameti sama tegevusala mediaaniga

Kuna ettevõtte tegevusalale ei ole üks ühele sama vastet Statistikaameti väljastatud andmete seas, siis valiti analüüsitava ettevõtte võrdluseks „muud teenindavad tegevused“ tegevusala mediaan ettevõtte. Tulemus oli, et Statistikaameti andmete põhjal ei ole võimalik toimunud muutuseid selgitada välismõjudega (Vt Tabel 5). Analüüsitava ettevõtte näitajate dünaamika on oluliselt erinev Statistikaameti mediaanettevõtte näitajate dünaamikast. Seega, muude asjaolude puudumise tõttu, jääb autor ülalloodud analüüsi tulemuse juurde.

Tabel 5. Ettevõtte 1-17-9879 794 majandusnäitajate võrdlus Statistikaameti sama tegevusala mediaaniga

Võrreldav näitaja	Ettevõtte	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ROA (%)	Mediaanettevõtte	1	3	5	3	2	6
	Analüüsitav ettevõtte	-2	6	40	25	-108	-685
Müügitulu puhasrentaabilus (%)	Mediaanettevõtte	1	1	3	1	1	3
	Analüüsitav ettevõtte	-43	17	7	5	-	-
ROE (%)	Mediaanettevõtte	2	4	9	4	6	13
	Analüüsitav ettevõtte	-135	85	73	28	-108	-685
Bilansimaht (tuhat eurot)	Mediaanettevõtte	8	8	10	8	9	9
	Analüüsitav ettevõtte	738	1040	474	406	178	23
Müügitulu (tuhat eurot)	Mediaanettevõtte	16	15	16	19	15	16
	Analüüsitav ettevõtte	34	358	2865	2217	0	0
Varude käibesagedus (korda aastas)	Mediaanettevõtte	8	7	9	17	13	14
	Analüüsitav ettevõtte	0	1	8	124	-	-

Allikas: (Statistikaamet EM024 ... 2019), autori koostatud arvutused

Märkus: Ümardatud täisarvuni

2.2 Ettevõtte 1-17-7478 478 analüüs

2.2.1 Ettevõtte 1-17-7478 478 kirjeldus, rahapesualase süüteo kirjeldus

Ettevõtte registreeriti 1998. a ning on äriregistri andmetel endiselt aktiivne. Ettevõtte tegevusala on EMTAK klassifikatsiooni järgi muu teenindus. Ettevõtte on aktiivne teeninduse tegevusalal. Ettevõtte kohta on kättesaadavad majandusaasta aruanded perioodist 1999–2017. Süüdimõistva

otsusega Pärnu Maakohtu kohtulahend nr 1-17-7478 jõustus 29.09.2017, hilisemate lahendite kohta info puudub.

Pärnu Maakohtu kohtulahend nr 1-17-7478 põhjal esitas ettevõtte juhatuse liige soodustuse saamise eesmärgil Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusele (EAS) projekti aruannetes valeandmeid. Täpsemalt jäeti EASile ebaõige mulje tööde teostamise faasi kohta, et saada igakuiselt kokkulepitud toetuse summa. Saadud ebaseadusliku tulu peitmiseks lepiti juhatuse liikme ja teiste osapoolte vahel kokku tehinguahel, mille käigus tehti järgmisi tehinguid (PrnMko 1-17-7478):

- 1) Raha liigutati ettevõttelt 1, kes oli tulu saaja, ettevõttele 2, põhjendusega, et ettevõtte 2 on alltöövõtja.
- 2) Ettevõtte 2 ja ettevõtte 3 vahel sõlmiti lepingud, mille raames pidi ettevõtte 2 soetama ettevõttelt 3 ehitusmaterjali. Sealjuures oli tegemist näiliku tehinguga ja kaup tehingu raames liikuma ei pidanudki. Nii liigutati osa rahast ettevõttest 2 ettevõttesse 3.
- 3) Kaasati skeemi ettevõtte 4, kes sai ettevõttelt 3 arved ehitusmaterjalide eest, mis omakorda anti tasumiseks ettevõttele 2.
- 4) Ettevõtte 2 kandis raha ettevõttele 4, kes edastas raha ettevõttele 3. Nii liigutati ülejäänud osa ebaseaduslikul teel saadud tulust ettevõttesse 3.
- 5) Järgnevalt pidi raha liikuma 50% (54 000 eurot) ulatuses sihtasutusele 1 ja 50% ulatuses ettevõttele 1-17-7478 478. Idee järgi pidi analüüsitava ettevõtte saama sihtasutuselt 1 teenust 54 000 euro väärtuses, et näidata konkreetset tehingut sihtasutuse majandustegevusest saadud tuluna. Plaani teostamiseks kaasati ettevõtte 5, millele ettevõtte 4 andis laenu.
- 6) Ettevõtte 5 kandis osa rahast (suurusjärgus 38 000 eurot) analüüsitavale ettevõttele.
- 7) Kokkuleppejärgset kannet sihtasutusele 1 ei tehtud ja ülejäänud raha kulutati ettevõtte 5 majandustegevuseks.
- 8) Seejärel väljastas juhtuse liige sihtasutuse 1 alt analüüsitavale ettevõttele arveid kokku 43 500 eurot. Kuna eesmärk 54 000 sihtasutusse 1 jäi saavutamata, siis analüüsitava ettevõtte ja sihtasutuse vaheline leping tühistati. Analüüsitava ettevõtte kontole kanti tagasi 13 200 eurot, millest 5 000 eurot kanti juhatuse liikme isiklikule arvelduskontole. Analüüsitava ettevõtte sai ebaseaduslikult laekunud tulud võltsitud arvete alusel enda valdusesse 2013. aastal. Vähemal määral tehti tehinguid ka 2014. aastal (*Ibid*).

2.2.2 Ettevõtte 1-17-7478 478 majandusaasta aruannete suhtarvu analüüs ja absoluutnäitajate trendianalüüs

Rahapesuga seonduvad tehingud pandi toime peamiselt aastal 2013. Suhtarvudes toimunud muudatuste analüüsiks valiti vaadeldavaks perioodiks kolm aastat enne ja pärast rahapesu alase süüte toimepanemise aastat. Tabelis 6 tuuakse välja suhtarvude analüüsi olulisemad tulemused. Detailsem info on leitav Lisast 6 ja Lisast 7. Trendianalüüsi graafiline kujutus on nähtav Jooniselt 7.

Rentaablussuhtarvudest nähtub, et 2012. a hakkas ettevõtte kasumlikkus vähenema. Asjaolu, mis on tingitud kõrgetest tegevuskuludest ja vähenenud tuludest. Kuigi ettevõtte rentablussuhtarudes toimusid olulised muutused, ei ole võimalik nende põhjal teha järeldust ebaseadusliku tulu saamisest. Tegemist võis olla tavapärasest ettevõtte tegevusest tuleneva suhtarvude väärtuste kõikumisega.

Tabelist 6. nähtub, et ettevõtte rahakäibe suhtarvud on suurenenud. Enim muutusid lühivõlgade rahakate, mis suurenes (-)9 korda ja ärikasumi kvaliteet, mis suurenes (-)5 korda. Miinusmärk on tingitud matemaatilistest arvutusreeglitest. Näitajate suurenemine on otseselt seotud müügitulu suurenemisega. 2014. aastal on näha, et ettevõtte suhtarvu näitajad taastuvad 2012 aastaga sarnasele tasemele. Puhaskäibekapitali vähenemine on otseselt seotud pikaajaliste kohustuste tekkimisega 2013.a.

Seega saab suhtarvude põhjal väita, et ettevõtte rentablussuhtarvudes on näha olulisi muutuseid võrreldes eelnevate ja järgnevate aastatega, kuid ei ole võimalik väita, et toimunud muutuseid saab lugeda ebaseadusliku tegevuse indikatsiooniks. Müügitulu suurenemine on kooskõlas ettevõtte varude käibesageduse tõusuga. Kohtulahendist ilmneb, et ettevõttesse kanti 2013. aastal ebaseaduslikku päritolu raha summas 38 000 eurot (PrnMko 1-17-7478). Selle summa müügitulust eemaldamisel oleks Tabelis 6 toodud rentablussuhtarvu näitajad 2013. aastal olnud negatiivsed ja näidanud kiiremat ettevõtte rentabluse vähenemist. Põhjuseks on, et 38 000 eurot on ligi pool ettevõtte 2013. aasta kogu müügitulust. Seega saab kasumisuhtarvude põhjal väita, et taustinfota ei oleks olnud võimalik tuvastada ebaseadusliku tulu lõimimist ettevõtte majandustegevusega.

Tabel 6. Ettevõtte 1-17-7478 478 suhtarvu analüüsi olulisemad tulemused

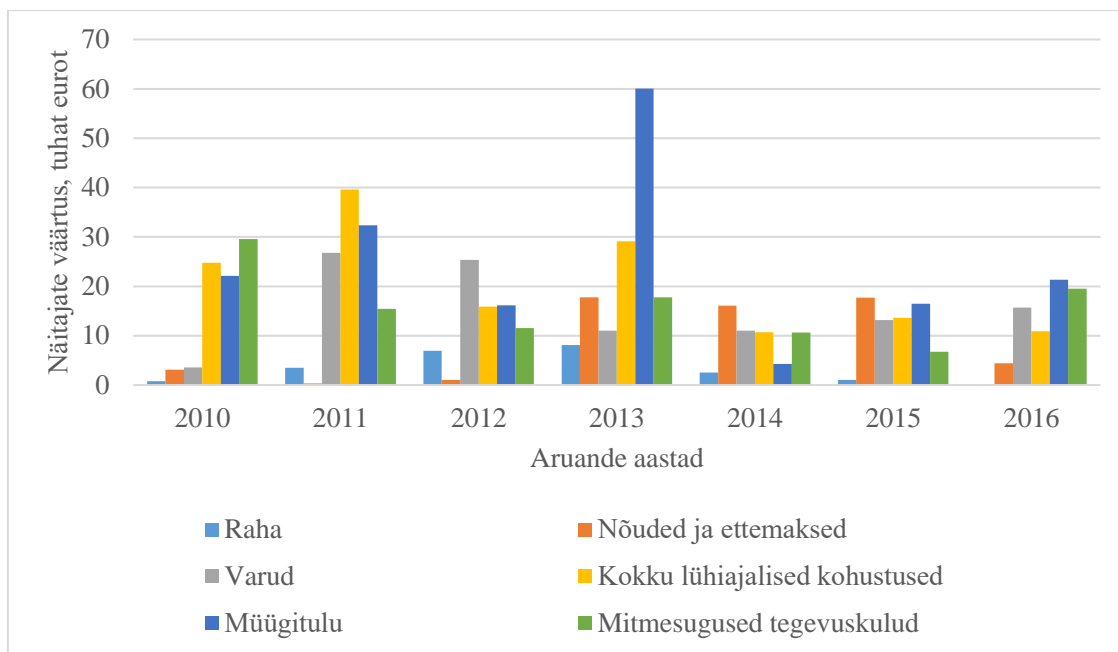
Suhtarv/näitaja	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ROA (%)	-40,01	12,39	32,44	24,90	-17,94	-3,50	-12,70
ROE (%)	-143,80	42,14	48,52	39,84	-23,03	-4,68	-16,60
Müügitulu puhasrentaablus (%)	-62,11	21,49	96,37	35,33	-231,82	-11,78	-27,58
Müügitulu rahatootlus (korda)	-0,07	0,48	-0,43	0,83	-1,02	-0,01	0,00
Vara rahatootlus (korda)	-0,05	0,28	-0,15	0,58	-0,08	0,00	0,00
Lühivõlgade rahakate (korda)	-0,06	0,48	-0,25	2,20	-0,22	-0,02	0,00
Ärikasumi kvaliteet (korda)	0,11	2,40	-0,44	2,32	0,45	0,12	0,00
Puhaskäibekapital (euro)	-17282	-9026	17443	7758	18994	18286	9297
Varude käibesagedus (korda aastas)	5,39	2,13	0,62	3,30	0,39	1,36	1,36

Allikas: Autori arvutused koostatud lisa 7 toodud andmete alusel

Märkused: Halliga on märgitud rahapesu toimumise aasta

Majandusnäitajate olulisemad muutused tulemused on nähtavad Jooniselt 7. 2013. aastal kasvas oluliselt müügitulu ning samal aastal suurenesid ka tegevuskulud ja vähenesid varud. Seega ettevõtte tegevuse objektiivsel hindamisel jääb mulje, et ettevõtte müügitulu kasv on tingitud erakordselt heast müügitööst varude müümisel. Samal perioodil kasvasid ka ettevõtte tegevuskulud, mis kinnitavad eeltoodud väidet.

Teisalt, ettevõtte üldist dünaamikat hinnates, tundub müügitulu sellises määras kasv ebaproportsionaalne võrreldes teiste näitajatega. Müügitulu kasvu põhjuseks on varude müümine mittelikviidsetele vastaspooltele või seotud osapooltele. Nõuete ja ettemaksete näitaja jääb kuni 2016. aastani sarnasele tasemele. Samas, rahakäibe aruandest nähtub, et ei saa väita, et nõuded jäid täielikult rahaks realiseerimata.

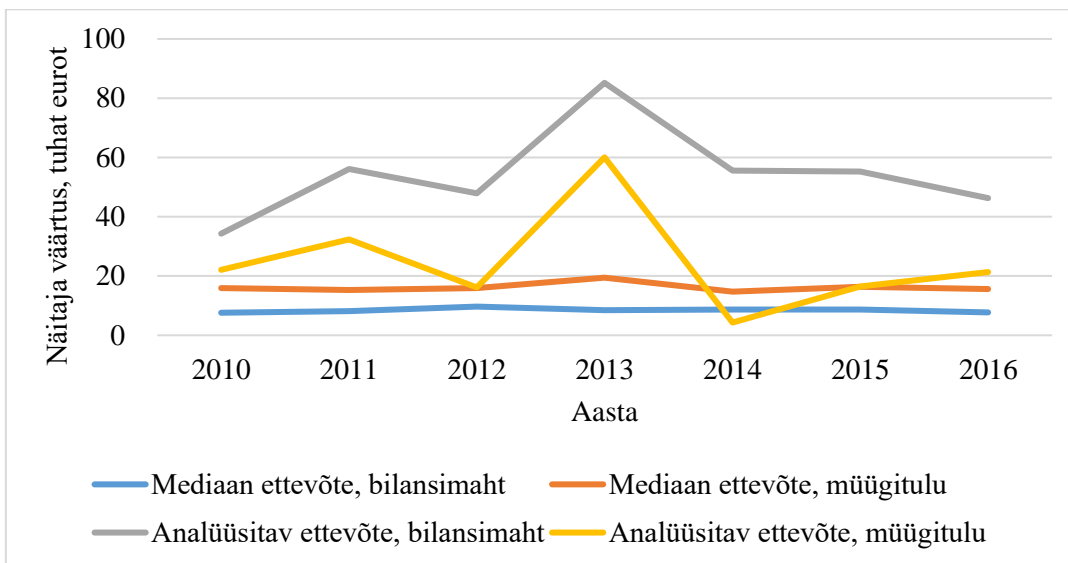

Joonis 7. Ettevõtte 1-17-7478 478 majandusnäitajate trendianalüüs
Allikas: Lisas 7 toodud andmed alusel

Suhtarvude analüüsi tulemusena ettevõtte tegevuses ebaseaduslikku tegevust autor ei tuvastanud. Taustinfot omamata peaks autor erinevate suhtarvude kõikumist tavapärase tegevuse loomulikuks tagajärjeks. Ettevõtte trendianalüüsist ilmneb, et 2013. aastal toimunud ettevõtte müügitulu, varude, tegevuskulude ja nõuete ning ettemaksete tõus on ebaloomulikult kõrge võrreldes ettevõtte senise ja hilisema näitajate dünaamikaga. Muutus võib viidata erakordselt tulusale aastale, aga samas võib samal perioodil toimunud nõuete ja ettemaksete kasv viidata näilikutele varude müügitehingutele.

2.2.3 Ettevõtte 1-17-7478 478 võrdlus Statistikaameti sama tegevusala mediaaniga

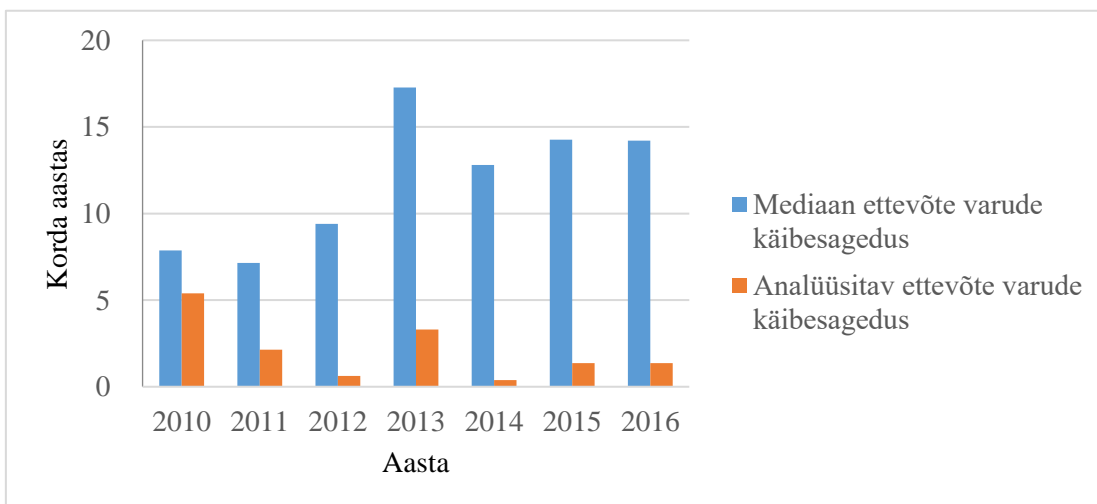
Analüüsitavat ettevõtet võrreldi Statistikaameti „muud teenindavad tegevused“ tegevusala mediaaniga, mis on kõige lähedasem ettevõtte tegevusalale. Ettevõtte bilansimahu ja müügitulu näitajate võrdlusel (Vt Joonis 8) eristuvad selgelt ettevõtte müügitulu ja bilansinäitajate muutus. Samas, mediaanettevõtte näitajates dünaamika sellisel määral muutunud ei ole. Seega saab väita, et 2013. aastal toimunud muutused müügitulus ei ole seotud väliste teguritega. Seega pidi analüüsitav ettevõtte leidma uue(d) kliendi(d), kellele varud müüdi (Vt Joonis 9). Samuti jääb silma, et kui analüüsitaval ettevõttel on bilansimaht oluliselt suurem kui müügitulu. Mediaanettevõtte tulemus on vastupidine. Selline müügitulu ja bilansi suhe võib viidata erinevale müüdava kauba/teenuse hinnastusmudelile.

Joonis 8. Analüüsitava ettevõtte bilansimahu ja müügitulu võrdlus Statistikaameti mediaanettevõtte bilansimahu ja müügituluga.

Allikas: Eesti Statistikaamet, tabel EM024); Autori arvutused koostatud Lisas 7 toodud andmete alusel

Ebaloomulikuna näib, et mediaanettevõtte müügitulu jääb mõõduka 20 000 euro juurde, samas, kui varude käibevälde on oluliselt kõrgem. Analüüsitava ettevõtte näitajad esitavad vastupidise tulemuse. Tulemus võib olla tingitud ettevõtete efektiivsuses ja turustamisega seotud erinevustes.

Joonis 9: Analüüsitava ettevõtte varude käibesageduse müügitulu võrdlus Statistikaameti mediaanettevõtte varude käibesagedusega.

Allikas: (Eesti Statistikaamet, tabel EM024); Autori arvutused koostatud Lisas 7 toodud andmete alusel

Tabelist 7 nähtub, et ettevõtte näitajate väärtus erineb oluliselt Statistikaameti keskmisest. Ettevõtete rentablussuhtarvude võrdlusel nähtub, mõningaid sarnasusi näitajate dünaamikas, kuid seos ei ole ammendav, et kinnitada väliste tegurite mõju ettevõtte näitajate muutumisel.

Tabel 7. Ettevõtte 1-17-7478 478 rentablussuhtarvude võrdlus Statistikaameti mediaanettevõttega (%)

Suhtarv/näitaja	Ettevõtte	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ROE	Mediaanettevõtte	2	4	9	4	6	13	10
	Analüüsitav ettevõtte	-144	42	49	40	-23	-5	-17
ROA	Mediaanettevõtte	1	3	5	3	2	6	5
	Analüüsitav ettevõtte	-40	12	32	25	-18	-4	-13
Müügitulu puhasrentaablus	Mediaanettevõtte	1	1	3	1	1	3	2
	Analüüsitav ettevõtte	-62	21	96	35	-232	-12	-28

Allikas: Eesti Statistikaamet, tabel EM024; autori arvutused koostatud Lisas 7 toodud andmete alusel

Märkused: Halliga on märgitud rahapesu toimumise aasta, ümardatud täisarvuni

Seega saab väita, et analüüsitud ettevõtte võrreldud näitajad ei ole muutunud väliste tegurite mõjul. Võrdlusel Statistikaameti keskmisega jääb autor väite juurde, et 2013. aastal toimunud muutused ettevõtte näitajates on ebaloomulikult kõrged, et neid saaks pidada ettevõtte tavapärase äritegevusega põhjendada. Teisalt, ei saa välistada ettevõtte edukat müügitööd konkreetsel perioodil.

2.3. Ettevõtte 1-13-9993 980 analüüs

2.3.1. Ettevõtte 1-13-9993 980 kirjeldus, rahapesualase süüteo kirjeldus

Ettevõtte registreeriti 2005. a ning on äriregistri andmetel endiselt aktiivne. Ettevõtte tegevusala on EMTAK klassifikatsiooni järgi muud kinnisvarahalduse või haldusega seotud tegevused. Ettevõtte on aktiivne kinnisvara sektoris. Ettevõtte kohta on kättesaadavad majandusaasta aruanded perioodist 2006–2010. Tartu Maakohtu kohtulahend süüdimõistva otsusega jõustus 18.02.2014, hilisemate lahendite kohta info puudub.

Ettevõtte mõisteti süüdi juhatuse liikme omastamise tulemusena saadud ebaseadusliku tulu tegeliku päritolu varjamise eest. Lühidalt kokku võetuna varjati teadlikult vara ebaseaduslikku päritolu ning abistati suurusjärgus 41 223 eurot ebaseaduslikku tulu muundamist seaduslikuks varaks kinnistu omandamise ja laenutehingute kaudu. Täpsemalt, novembris 2007 kandis juhatuse liige sularaha suurusjärgus 9 500 eurot ettevõtte kontole. Sealjuures möönab kohus, et konkreetse vara päritolu on teadmata, kuid tegemist ei olnud ettevõtte majandustegevusest laekunud tuludega. 2008. a juunis lõimiti sama kuritegelik raha majandusse kinnisvara tehingu ettemaksuna (TrtMKo 1- 13- 9993).

Septembris 2008 kandis juhatuse liige oma teisele ettevõtetele kuulunud kinnistu müügist saadud tulu ja osaliselt omastamise käigus saadud tuluga omaniku laenuna analüüsitava ettevõtte kontole. Samas kuus andis juhatuse liige oma teistele enda kontrolli all olevatele ettevõtetele lühiajalist laenu ja võeti kolmandatelt isikutelt laenu selliselt, et raha kanti lõpuks analüüsitava ettevõtte kontole ning analüüsitav ettevõtte soetas saadud laenude eest kinnisvara. Seejärel andis juhatuse liige oma isiklikult arvelduskontolt osaliselt ebaseaduslikult saadud tulust analüüsitavale ettevõttele laenu, et ülejäänud juhatuse liikme kontrolli all olevad ettevõtted ja analüüsitav ettevõtte saaks laenud kolmandatele isikutele tagasi maksta. Novembris 2008 maksti analüüsitava ettevõtte kassast arvelduskontole veel 6 400 eurot majandustegevusega mitteseotud vara. Seega pandi rahapesualane süütegu ettevõtte kontol toime 2007–2008 (*Ibid*).

2.3.2. Ettevõtte 1-13-9993 980 majandusaasta aruannete suhtarvu analüüs ja absoluutnäitajate trendianalüüs

Kohtulahendi alusel pandi süütegu toime 2007–2008. aastal. Tabelis 8 tuuakse välja vaid olulisemad muutused, detailsem info on leitav Lisast 8. Trendianalüüsi graafiline kujutus on nähtav Jooniselt 10.

Ettevõtte suhtarvu analüüs (vt Tabel 8) näitab selgelt muutust ettevõtte 2007.a ja 2008.a suhtarvudes. Võrreldes 2006. aastaga vähenesid 2007. aastal praktiliselt kõik näitajad peale finantsvõimendus katekordaja. Üheks mõjuteguriks teiste suhtarvu langusele on käibevara osatähtsuse langus, mis on otseselt seotud kontol olnud raha eest kinnistu soetamisega. Samuti suurenes 2008.a lühiajaliste laenude suurus 19 korda, mis on selgelt finantsvõimendus katekordaja kasvu põhjuseks.

Tabel 8. Ettevõtte 1-13-9993 980 suhtarvu analüüs

Suhtarv/näitaja	2006	2007	2008	2009	2010
Lühiajaliste kohustuste kattekordaja (korda)	2,50	4,62	0,07	1,14	1,17
Raha ja selle ekvivalentide suhe lühiajaliste kohustustega (korda)	2,09	3,96	0,04	0,01	0,01
Finantsvõimendus kordaja (korda)	1,43	1,30	3,61	6,53	6,87
Soliidsuskordaja (korda)	0,70	0,83	0,16	0,14	0,15
ROA (%)	53,89	16,31	-0,95	-2,72	0,17
ROE (%)	77,16	19,57	-5,85	-19,00	1,15
Müügitulu puhasrentaablus (%)	111,45	33,80	83,86	3,48	88,04
Puhaskäibekapital (euro)	7238	10081	-63060	9465	10718
Müügitulu rahatootlus (korda)	1,11	0,34	0,84	0,03	0,88
Vara rahatootlus (korda)	0,72	0,11	0,01	0,00	0,02
Lühivõlgade rahakate (korda)	2,09	0,24	-0,23	-0,03	0,00
Ärikasumi kvaliteet (korda)	1,34	0,68	-1,39	-0,02	12,31
Käibekapitali osatähtsus varas (%)	45,17	60,37	-77,98	12,28	14,16
Varude käibesagedus (korda aastas)	-	-	-	0,03	0,02

Allikas: Autori arvutused koostatud Lisas 11 toodud andmete alusel

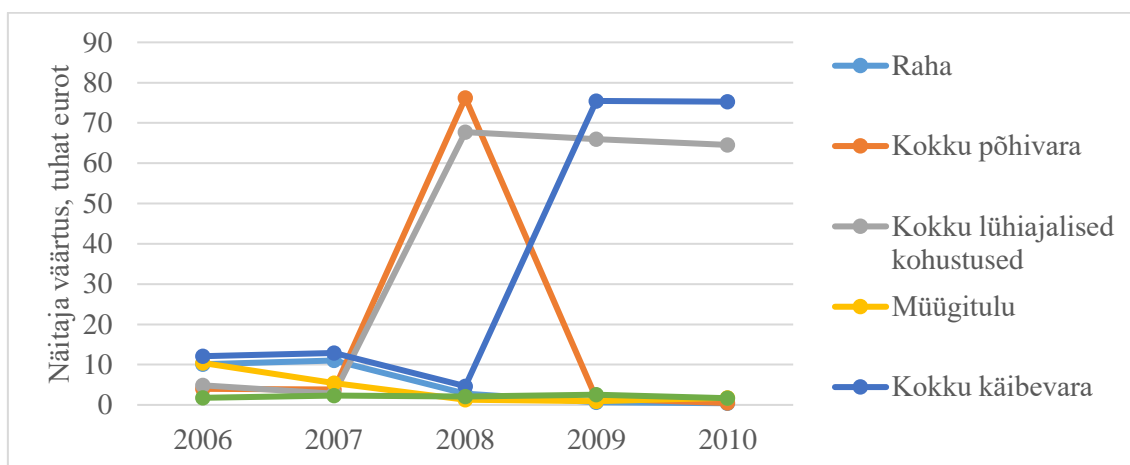
Märkused: Halliga on märgitud rahapesu toimumise aastad

Kui vaadelda põhjalikumalt likviidsusnäitajaid: lühiajaliste kohustuste kattekordaja ning raha ja selle ekvivalentide suhe lühiajaliste kohustustega, siis selgelt kõige optimaalsemas seisus oli ettevõtte enne kinnistu soetamist ehk 2007. aastal. Ettevõtte lühiajaliste kohustuste kattekordaja paranes 2010. aasta lõpuks, kuid raha ja selle ekvivalentide suhe lühiajaliste kohustustega jäid madalale tasemele. Põhjuseks oli vähene käibevara osakaal bilansist, mis on seotud omakorda tagasihoidlike müügitulude, püsivate halduskulude ja laenude tagasimaksetega. Oluliselt suurenenud laenukoormust kinnitavad ka 2008.–2010. aasta kõrge finantsvõimenduskordaja.

Pärast kinnisvara soetamist olid kasuminäitajad negatiivsed, mis on korrelatsioonis eeltoodud põhjendustega. Sama järeldust kinnitavad ka rahakäibe näitajad. Kuigi enamik suhtarve kinnitavad 2010. aastal majandustegevuse stabiliseerumist pärast kinnisvara soetamisest tekkinud „šokki“, siis ärikasumi kvaliteet tõusis oluliselt, mis on otseselt tingitud ärikasumi ja äritegevuse rahakäibe kasvust. Ettevõtte tegevus näitas 2010. aastal raugemismärke.

Ettevõtte majandusnäitajate trendianalüüsist nähtub, et (Vt Joonis 10) 2008. aastal kaasati kinnisvara soetuseks võõrkapitali. 2009. aastal toimunud käibevara suurenemine ja põhivara

vähenevamine on tingitud ettevõtte otsusest kirjeldada soetatud kinnistu käibevara real. Samas ei ole trendianalüüsist võimalik välja lugeda viiteid alapeatükis 5.1.1. kirjeldatud rahapesule.

Joonis 10. Ettevõtte 1-13-9993 980 majandusnäitajate trendianalüüs
Allikas: Lisas 11 toodud andmed

Suhtarvude analüüs ja trendianalüüs näitasid rahapesu toimepanemise perioodil olulisi muutusi ettevõtte tegevuses, kuid muutusi on võimalik põhjendada ettevõtte tavapärase äritegevusega. Suhtarvu muutustest ja majandusaruande absoluutväärtustest 2007. a ebaseaduslikul teel saadud raha liikumist ettevõttesse ei ole võimalik tuvastada. Põhjuseks on raha kohene kasutamine kinnisvara investeringuteks. Kohtulahendist ilmnenu 2008. a tehtud ebaseaduslikke tehingud välja lugeda ei ole võimalik. Analüüsist nähtub, et ettevõtte võttis laenu. Ilma taustinfota majandusnäitajate muutuseid rahapesu indikaatoriks lugeda ei saa.

2.3.3 Ettevõtte 1-13-9993 980 võrdlus Statistikaameti sama tegevusala mediaaniga

Analüüsitava ettevõtte bilansimaht on oluliselt suurem Statistikaameti kinnisvaralise tegevusala mediaanettevõtte bilansist. Magistritöö autor nendib, et kuigi ettevõtete mahud on oluliselt erinevad, on näha väliste tegurite mõju müügitulu ja bilansimahu vähenemises ja suurenemises (vt Tabel 9). 2008. aastal ja 2010. aastal tõusid nii analüüsitava ettevõtte kui ka mediaanettevõtte bilansimahud, samas, kui 2009. aastal on näha mõlema ettevõtte mõlemas näitajas vähenemist. Sarnaselt müügitulule ja bilansimahule on näha sarnast muutust mõlema ettevõtte rentaablusnäitajates. Ainsaks erandiks on müügitulu puhasrentaablus, mis analüüsitava ettevõtte 2009. aastal väheneb, samas, kui mediaanettevõtte sama näitaja suureneb (Vt Tabel 9).

Tabel 9. Ettevõtte 1-13-9993 980 majandusnäitajate võrdlus Statistikaameti mediaanettevõttega.

Näitaja	Ettevõtte	2008	2009	2010
Müügitulu (tuhat eurot)	Mediaan ettevõtte	58	41	43
	Analüüsitav ettevõtte	1	1	2
Bilansimaht (tuhat eurot)	Mediaan ettevõtte	450	411	380
	Analüüsitav ettevõtte	809	770	757
ROE (%)	Mediaan ettevõtte	2	2	4
	Analüüsitav ettevõtte	-6	-19	1
ROA (%)	Mediaan ettevõtte	0	0	1
	Analüüsitav ettevõtte	-1	-3	0
Müügitulu puhasrentaablus (%)	Mediaan ettevõtte	1	2	6
	Analüüsitav ettevõtte	84	3	88

Allikas: (Eesti Statistikaamet, tabel EM024); Autori arvutused Lisas 11 olevate andmete põhjal
Märkused: Halliga märgitud rahapesu toimumise aasta, ümardatud täisarvuni

Kokkuvõtlikult on analüüsitava ettevõtte majandusnäitajate muutus kooskõlas mediaanettevõtte majandusnäitajate muutustega. Analüüsitava ettevõtte suhtarvud näitavad aastate võrdluses olulist muutust rahapesu toime panemise aastatel. Ülaltoodud analüüsi põhjal ja võrreldes tulemusi Statistikaameti andmetega, ei saa väita, et majandusnäitajates toimunud muutused oleks tingitud rahapesu tulemusest. Pigem on tegemist alustava ettevõtte investeerimistegevusest tingitud muutustega, mida saab pidada loomulikuks tegevuseks.

2.4. Ettevõtte 3-1-1-94-14 156 analüüs

2.4.1. Ettevõtte 3-1-1-94-14 156 kirjeldus, rahapesualase süüteo kirjeldus

Ettevõtte registreeriti 2007.a ning on äriregistri andmetel endiselt aktiivne. Ettevõtte tegevusala on EMTAK klassifikatsiooni järgi enda või renditud kinnisvara üürile andmine ja käitus. Ettevõtte on aktiivne kinnisvara sektoris. Ettevõtte kohta on kättesaadavad majandusaasta aruanded perioodist 2007–2014. Ettevõtte on Harju Maakohtu 20. detsembri 2013. a otsusega mõistetud süüdi, Tallinna Ringkonnakohtu 26. juuni 2014.a otsusega mõistetud süüdi, kriminaalasja number 1-12-5792 ja Riigikohu 22.06.2015 otsusega nr 3-1-1-94-14 mõistetud süüdi.

Konkreetne ettevõtte on süüdimõistetud koos järgmise kolme analüüsitava ettevõttega, mistõttu süüteo kirjeldust järgmiste ettevõtete juures ei korrata.

Ettevõtte juhatuse liige ja teised seotud isikud said ebaseaduslikku tulu läbi arvutisüsteemi ebaseadusliku kasutamise ja arvutikasutajatele reklaami kuvamise eest. Reklaamivahendajad maksid teenuse eest Šeišellidel, Taanis ja Ühendkuningriikides asutatud ettevõtetele, mis olid juhatuse liikme või seotud isikute kontrolli all. Ebaseaduslikul teel saadud tulu päritolu varjamiseks loodi protsessi käigus välismaiseid ettevõtteid ning Eesti ettevõtteid. Sealjuures kasutati keerukat tehinguahelat, et varjata vara esialgne päritolu. Kokkuvõetuna kanti välismaa ettevõtelt olemasolevatesse Eesti ettevõttesse sh 3-1-1-94-14 156 ebaseaduslikul teel saadud tulud. Selgelt, ei kantud kõike korruga ning varasid hajutati enne Eestisse kandmist erinevate välismaiste ettevõtete vahel. (RKKo 3-1-1-94-14)

Samuti nähtub kohtulahendist, et tulud jaotati ka Eestis olevate pankade vahel. Seejärel loodi Eestisse ettevõtteid juurde – näiteks kinnisvara ettevõtteid, mis realiseerisid saadud tulu läbi kinnisvara tehingute. Kohtulahendi põhjal kasutati ettevõttesse ebaseaduslikku päritolu investeeritud raha laenude andmiseks, mille läbi tekitati varale legaalne päritolu ja varjati seosed vara esialgse päritoluga. Oluline on märkida, et kõik asutatud ja eelnevalt olemas olnud ettevõtted kasutasid vara tavapärase majandustegevusega seotud kulude katmiseks nagu näiteks tasuti tavapäraseid majandustegevusega seotud kulutusi, soetati kinnisvara ja sõidukeid, investeeriti ning finantseeriti laenudega teisi ettevõtteid. (*Ibid*)

Kohtulahendi põhjal ei ole võimalik anda täpselt hinnangut ebaseadusliku tulu sissevoole aastate lõikes, kuid on teada, et ettevõtte 3-1-1-94-14 156 kontodele laekus võimalikku ebaseaduslikku tulu (TlnRKKo 1-12-5792):

- 1) 2009. a – 2010. a kanti ettevõtte kontole erinevatelt vastaspooltelt kokku 5 238 919 USA dollarit;
- 2) 2011. a kanti ettevõtte kontole 14 810 USA dollarit.
- 3) Jagunemislepingu alusel võeti enda bilanssi teisest ettevõttest kuritegelikku raha 2010. aastal 447 381 eurot ja 2011.aastal 92 663 eurot

2.4.2. Ettevõtte 3-1-1-94-14 156 majandusaasta aruannete suhtarvu analüüs ja absoluutnäitajate trendianalüüs

Kohtulahendi alusel pandi süütegu toime 2009–2011. a. Suhtarvudes toimunud muudatuste analüüsil valiti vaadeldavaks perioodiks kaks aastat enne ja pärast rahapesu alase süüte toimepanemise aastat ehk 2007–2014. Tabelis 10 tuuakse välja suhtarvude analüüsi olulisemad

tulemused. Detailsem info on leitav Lisast 9 ja Lisast 10. Trendianalüüsi graafiline kujutus on nähtav Jooniselt 11.

2009. aastal toimus ettevõtte likviidsussuhtarvude (lühiajaliste kohustuste kattekordaja ja raha ja selle ekvivalentide suhe lühiajaliste kohustustega) oluline tõus võrreldes eelmise aastaga. Näitajate olulise muutuse põhjuseks oli raha (ja selle ekvivalentide) suurenemine 418 korda võrreldes eelmise aastaga. Müügitulu ja muud äritulud jäid võrdlemisi samale tasemele. Raha näitaja oluline suurenemine on näha ka käibekapitali näitajates. (Vt Tabel 10)

Tabel 10. Ettevõtte 3-1-1-94-14 156 suhtarvu analüüsi olulisemad tulemused

Suhtarv/näitaja	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Lühiajaliste kohustuste kattekordaja (korda)	0,21	1,11	9,41	9,47	1,28	1,81	2,00	2,42
Raha ja selle ekvivalentide suhe lühiajaliste kohustustega (korda)	0,02	0,07	8,92	9,22	1,20	1,74	1,90	2,38
ROA (%)	1,58	1,64	-24,60	4,92	-385,55	-15,43	1,65	1,58
ROE (%)	87,62	1,78	-36,59	8,40	-649,19	-18,75	1,98	1,84
Müügitulu puhasrentaablus (%)	15,12	76,15	-1639,95	428,22	-3795,41	-237,97	16,69	15,01
Puhas-käibekapital (EUR)	-99271	9900	2600112	2984900	164168	97946	113065	127439
Käibekapitali osatähtsus varas (%)	-8,25	0,11	28,59	26,22	10,94	10,75	12,30	14,01

Allikas: Autori arvutused koostatud Lisas 12 toodud andmete alusel

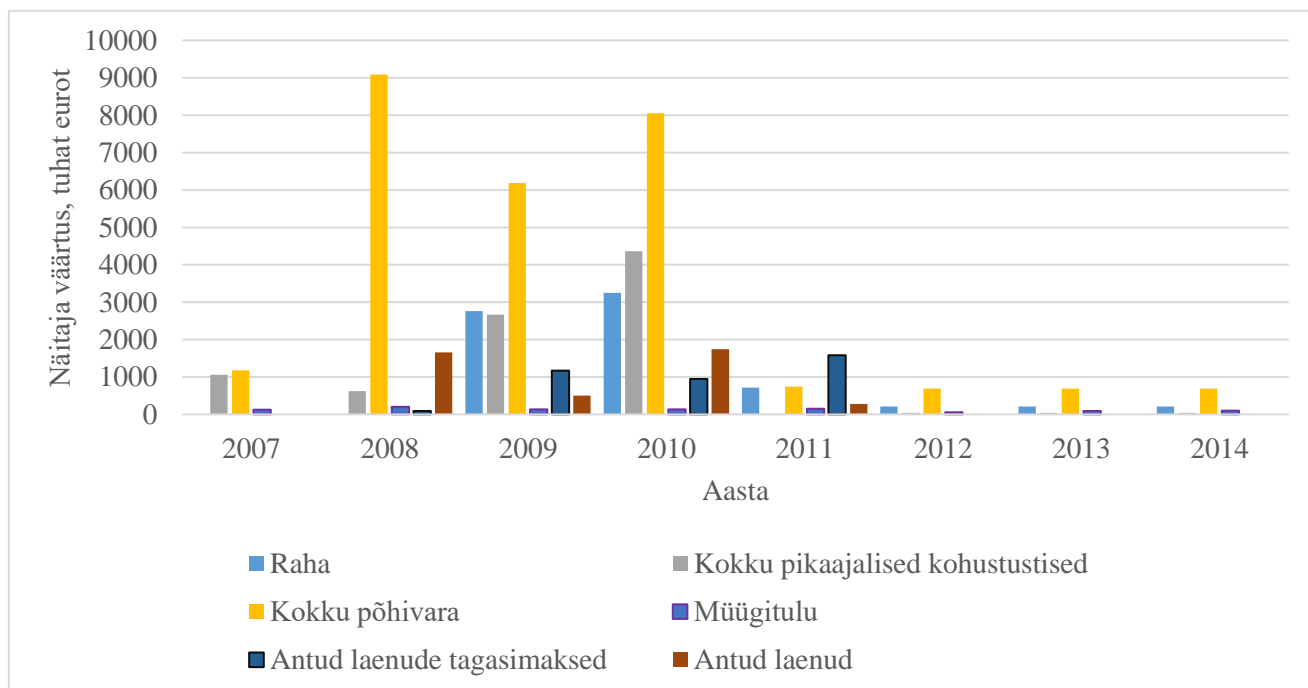
Märkused: Halliga on märgitud rahapesu toimumise aastad

Ettevõtte asutati 2007. aastal ja on tavapärane, et ettevõtte majandusnäitajates esineb algusfaasis olulisi muutuseid. Näiteks rentaablusnäitajates (ROA ja müügitulu puhasrentaablus) toimus 2009. aastal tugev langus, millele järgnes 2010. aastal tõus ning 2011. aastal uuesti sügav langus. Muutuse põhjuseks on olulised ärikuulude kõikumised konkreetsel perioodil. Müügitulu puhasrentaabluse näitaja järgi toimus 2010. aastal 26% paranemine võrreldes 2009. aastaga, millele järgnes 88% vähenemine 2011. aastal. ROE teistest kasumlikkuse suhtarvudest erinev muutumine on tingitud

matemaatilistest tehetest, kus 2009. aastal ja 2010. aastal on nii omakapitali kui müügitulu näitajad negatiivsed.

Rentaablussuhtarvudele ROA ja müügitulu puhasrentaablus sarnases trendis muutuvad ka teised tabelis 16 välja toodud suhtarvunäitajad. Põhjus on 2010. aastal eelnevaga võrreldes üheksa kordne müügitulu kasv, mis tõi kaasa bilansinäitajatest raha ja ettemaksete tõusu. Asjaolu on kooskõlas vara käibesageduse kasvuga. 2011. aastal toimunud näitajate langus oli tingitud tegevuskulude olulisest suurenemisest ja dividendide väljamaksmisest. Järgnevatel aastatel tavapäraselt majandustegevust ei toimunud.

Trendianalüüsist nähtub, et rahapesu toime panemise perioodil toimusid olulised muutused. Ettevõtte kaasas 2009. ja 2010. aastal tegevusse võõrkapitali, samas nähtub bilansist, et ettevõtte oli 2009. aasta kinnistu müügist ja tagastatud laenudest vaba raha. Seetõttu jääb täiendavate kohustuste võtmine ebaselgeks. Võimalik, et võõrkapitali kaasati raha edasilaenamise eesmärgil. Peale selle näib ebatavalisena 2009. ja 2010. aastal võetud pikaajaliste kohustuste ennetähtaegne tagasimakse 2011. aastal. Pikaajaliste laenude tagasimaksmist saab osaliselt selgitada ettevõtte tegevuse lõpetamisega 2012. aastal.

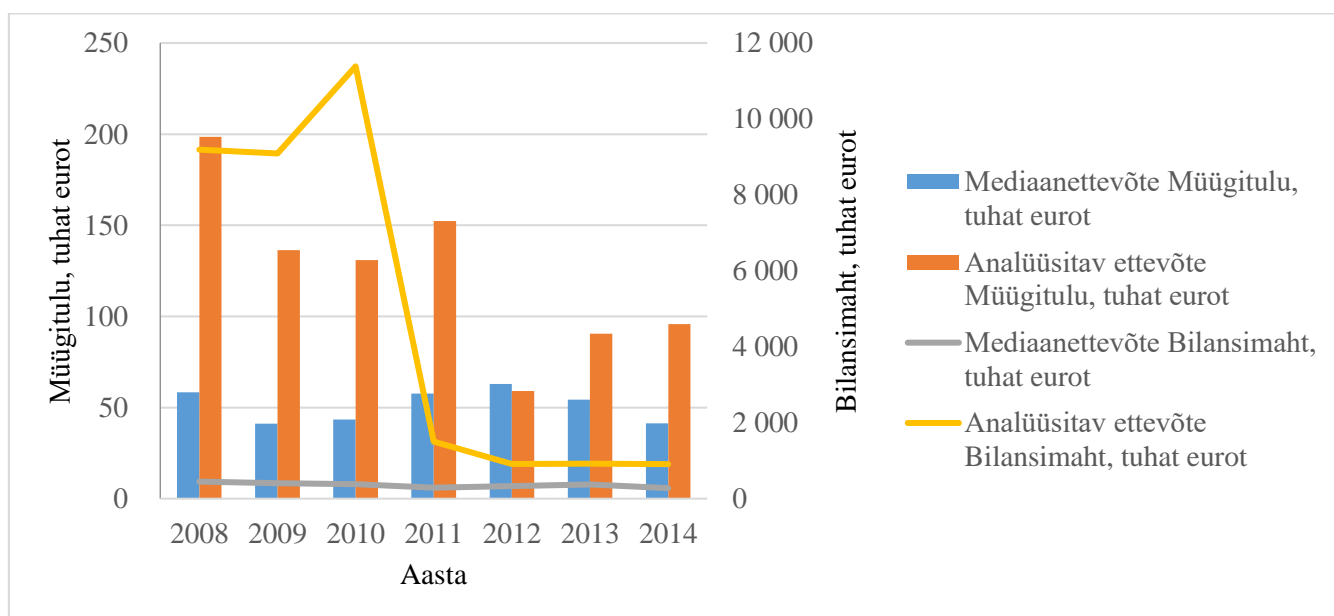

Joonis 11. Ettevõtte 3-1-1-94-14 156 trendianalüüs
Allikas: Lisas 12 toodud andmed

Suhtarvude analüüsist ja trendianalüüsist saab järeldada, et ettevõtte 2009. ja 2010. aasta võõrkapitali kaasamine on ebatavaline. Suhtarvudest nähtub, et ettevõttel oli investeringute ja finantseeringute tegemiseks vaba käibekapitali, mida ei kasutatud. Selline tegevus koosmõjus ettevõtte tegevuse lõpetamisega võib viidata näilikele laenutehingutele kuritegeliku raha legaliseerimise protsessis.

2.4.3. Ettevõtte 3-1-1-94-14 156 võrdlus Statistikaameti sama tegevusala mediaaniga

Ettevõtte võrdlus mediaankeskmiste näitajatega ei leidnud väline mõju kinnitust. Ettevõtte näitajate kõikumine kaldub oluliselt kõrvale keskmisest. Joonisel 12 on välja toodud Statistikaameti mediaanettevõtte ja analüüsitava ettevõtte bilansimahu ja müügitulu võrdlus. Jooniselt nähtub, et 2010. aastal toimus bilansimahu oluline tõus, mida ei ole võimalik väliste teguritega seletada. Vaadates näitaja muutumist koosmõjus müügitulu muutumisega, siis on bilansimahu tõus selgitatav antud laenude tagasi saamisega. 2012. aastast alates on näha, et analüüsitava ettevõtte ja mediaanettevõtte bilansimaht ja müügitulu on võrreldavatel tasemetel, mis annab indikatsiooni, et 2009–2011 on ettevõtte tegevuses toimunud midagi ebatavalist. Rentaablussuhtarve võrreldes (Vt Tabel 11), võib jõuda sarnase tulemuseni. Analüüsitava ettevõtte rentaablusnäitajad jõuavad mediaanettevõttega võrreldavale tasemele 2013. aastal.

Joonis 12. Analüüsitava ettevõtte bilansimahu ja müügitulu võrdlus Statistikaameti mediaanettevõtte bilansimahu ja müügituluga.

Allikas: (Eesti Statistikaamet, tabel EM024); Autori arvutused Lisas 12 olevate andmete põhjal

Tabel 11. Ettevõtte 3-1-1-94-14 156 rentablussuhtarvude võrdlus Statistikaameti mediaanettevõttega (%)

Näitaja	Ettevõtte	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ROE	Mediaanettevõtte	2	2	4	7	7	5	4
	Analüüsitav ettevõtte	2	-37	8	-649	-19	2	2
ROA	Mediaanettevõtte	0	0	1	2	3	2	2
	Analüüsitav ettevõtte	2	-25	5	-386	-15	2	2
Müügitulu puhasrentaablus	Mediaanettevõtte	1	2	6	9	12	9	11
	Analüüsitav ettevõtte	76	-1640	428	-3795	-238	17	15

Allikas: (Eesti Statistikaamet, tabel EM024); Autori arvutused Lisas 12. olevate andmete põhjal
Märkused: Halliga märgitud rahapesu toimumise aastad, ümardatud täisarvuni

Seega kokkuvõtlikult saab ülal toodud analüüsi ja võrdluse põhjal väita, et ettevõtte 2009–2011 majandusnäitajatest ilmneb olulisi muutuseid. Vaadeldes muutuseid koosmõjus magistr töö alapeatükis 2.4.2 välja toodud järeldustega, saab pidada kõrvalekaldeid mediaanettevõtte näitajate dünaamikast rahapesu indikaatoriks.

2.5. Ettevõtte 3-1-1-94-14 641 analüüs

2.5.1 Ettevõtte 3-1-1-94-14 641 kirjeldus, rahapesualase süüteo kirjeldus

Ettevõtte registreeriti 2005.a ning likvideeriti 2017. a lõpus. Ettevõtte tegevusala oli EMTAK klassifikatsiooni järgi programmeerimine. Tegevussektor: info ja side. Ettevõtte kohta on kättesaadavad majandusaasta aruanded perioodist 2005–2014. Ettevõtte on Harju Maakohtu 20. detsembri 2013. a otsusega mõistetud süüdi, Tallinna Ringkonnakohtu 26. juuni 2014.a otsusega mõistetud süüdi, kriminaalasja number 1-12-5792 ja Riigikohu 22.06.2015 otsusega nr 3-1-1-94-14 mõistetud süüdi. Täpsem süüteo kirjeldus on leitav magistr töö alapeatükist 2.4.

Ringkonnakohtu lahendi nr 1-12-5792 järgi on teada, et ettevõtte oli seotud rahapesuga perioodil 2008–2011. Kohtulahendi põhjal ei ole võimalik anda täpset hinnangut ebaseadusliku tulu sissevoole aastate lõikes, kuid on teada, et ettevõtte kontodele laekus võimalikku ebaseaduslikku tulu (TlnRKKo 1-12-5792):

- 1) 2008.a – 2010.a kanti ettevõtte kontole kokku 682 353 USA dollarit;

- 2) 2010.a – 2011.a kanti ettevõtte kontole kokku vähemalt 583 511 USA dollarit;
- 3) 2011.a kanti ettevõtte kontole 10 000 USA dollarit ja 33 300 eurot.

2.5.2. Ettevõtte 3-1-1-94-14 641 majandusaasta aruannete suhtarvu analüüs ja absoluutnäitajate trendianalüüs

Kohtulahendi alusel pandi süütegu toime perioodil 2008–2011. Suhtarvudes toimunud muudatuste analüüsil valiti vaadeldavaks perioodiks kaks aastat enne ja pärast rahapesu alase süüte toimepanemise aastat ehk 2006–2014. Tabelis 12 tuuakse välja suhtarvude analüüsi olulisemad tulemused. Detailsem info on leitav Lisast 11 ja Lisast 12. Trendianalüüsi graafiline kujutus on nähtav Joonisel 13.

Ettevõtte näitajates nähtub, et 2005.a –2007.a oli ettevõtte algusfaasis, mistõttu ei ole ebatavaline, et kulutatakse rohkem, kui teenitakse. Seega 2008. aastal toimunud paranemine likviidsusnäitajates on pigem seletatav ettevõtte arengufaasiga kui ebaseaduslikust tegevusega. 2009. ja 2010. aastal on selgelt näha langus raha suhtest lühiajaliste kohustustega suhtarvus. Majandusaasta aruannete põhjal on muutus selgitatav dividendide väljamaksmisega.

Rahapesu toimepanemise perioodil on näha muutust kasumlikkuse suhtarvudes. Samas, 2008. aastal toimunud kasv ROA ning müügitulu puhasrentaabluse näitajates (võrreldes 2007. aastaga) on samuti selgitatav ettevõtte arengufaasiga. Antud suhtarvude näitajate dünaamikast ettevõtte algusfaasis ei saa selgitada ebaseadusliku tegevuse tulemusel toimunud muutustega. Alates 2009. aastast hakkasid kasumlikkuse suhtarvud vähenema, mis olid tingitud 1,7 kordsest kulude kasvust järgnevatel aastatel ning madalamast müügitulu kasvust (0,9%–1,2%). 2011. aastal muutusid kasuminäitajad negatiivseks, kui ettevõtte otsustas tasuda sõidukite kapitalirendi põhiosa makseid. 2012. aastal on selgelt näha ettevõtte raugemine.

Varude käibesagedus on aasta-aastalt langenud, mis on indikatsiooniks müügitulu vähenemisele või ebaefektiivsele varude kasutusele. Antud juhul võib varude käibekordaja langus 2010. aastal, koosmõjus 1,2 kordse müügitulu suurenemisega olla indikatsiooniks ettevõtte ebaseaduslikule tegevusele.

Kohtulahendi alusel on teada, et ettevõtte oli kaasatud kuritegeliku tulu pesemise protsessi perioodil 2008.–2011.a. Ettevõtte trendianalüüsist (Joonis 13) nähtub müügitulu järsk kasv 2008. aastal. Müügitulu kasvu on võimalik selgitada varude soetamise ja efektiivse müügitööga. Koos

müügituluga tõusid ka tegevuskulude näitajad. Tegevuskulude, varude ja müügitulu kasv samal perioodil on üldjuhul tavapärase ettevõtte tegevuse tunnuseks.

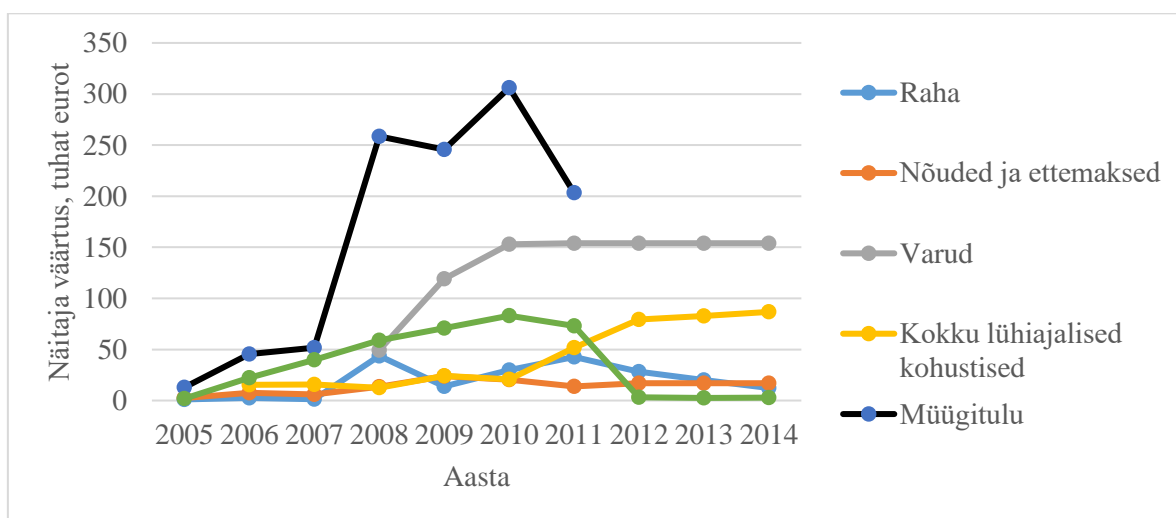
Tabel 12. Ettevõtte 3-1-1-94-14 641 suhtarvu analüüsi olulisemad tulemused

Suhtarv/näitaja	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Raha ja selle ekvivalentide suhe lühiajaliste kohustustega (korda)	0,17	0,08	3,50	0,58	1,44	0,83	0,35	0,24	0,14
ROA (%)	-8,47	-35,79	92,16	40,03	29,34	-8,08	-19,78	-8,64	-9,54
ROE (%)	-71,26	179,93	102,31	46,12	32,13	-11,36	-33,76	-15,60	-18,54
Müügitulu puhasrentaablus (%)	-3,29	-9,11	44,81	29,88	22,89	-10,58	-	-	-
Varude käibesagedus (korda aastas)	-	-	10,49	2,92	2,25	1,33	0,00	0,00	0,00

Allikas: Autori arvutused Lisa 15. põhjal

Märkused: Halliga on märgitud rahapesu toimumise aastad

2011. aastal ja 2012. aastal toimus lühiajaliste kohustust kasv. 2011. aastal lõpetas ettevõtte müügiga seotud tegevuse ja jättis oma tegevuse pooleli. Sellises olukorras võib võõrkapitali kaasamine viidata püüdele ettevõtte konkurentsivõimet tõsta. Rahapesu aspektist vaadelduna võib võõrkapitali kaasamine olla ettekäändeks, et ettevõttest raha välja viia.

Joonis 13. Ettevõtte 3-1-1-94-14 641 trendianalüüs

Allikas: Lisas 15. leiataavad andmed

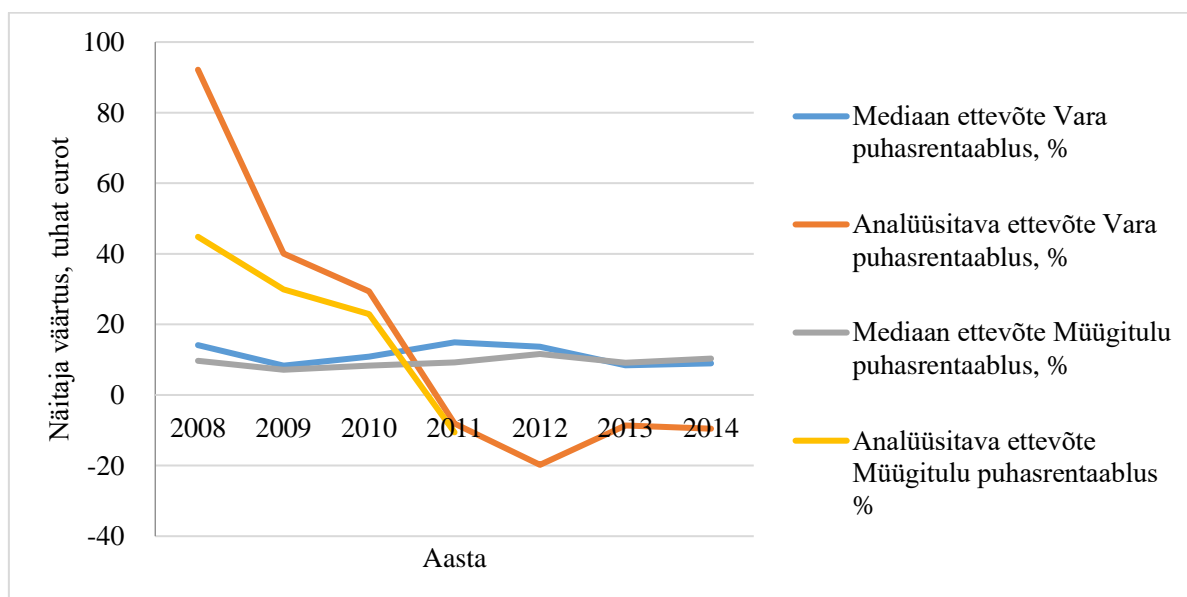

Kokkuvõtlikult on suhtarvude analüüsis näha rahapesu toimepanemise perioodil olulisi muutusi ettevõtte näitajate dünaamikas. Samas on paljud nende seast selgitatavad ettevõtte normaalse arengufaasiga. Ebatavaline on, et 2010. aastal müügitulu suurenes, samas, kui varude käibekordaja vähenes. Trendianalüüsist nähtub, et ettevõtte aktiivse tegevuse periood kattub rahapesu toimepanemise perioodiga. Ettevõtte näitajates toimusid olulised muutused, millest osa on selgitatavad ettevõtte tegevusmahu kasvuga. Samas ettevõtte tegevuse lõppedes võetud suur laen võib olla indikatsiooniks kuritegeliku vara integreerimise protsessi algusele.

2.5.3. Ettevõtte 3-1-1-94-14 641 võrdlus Statistikaameti sama tegevusala mediaaniga

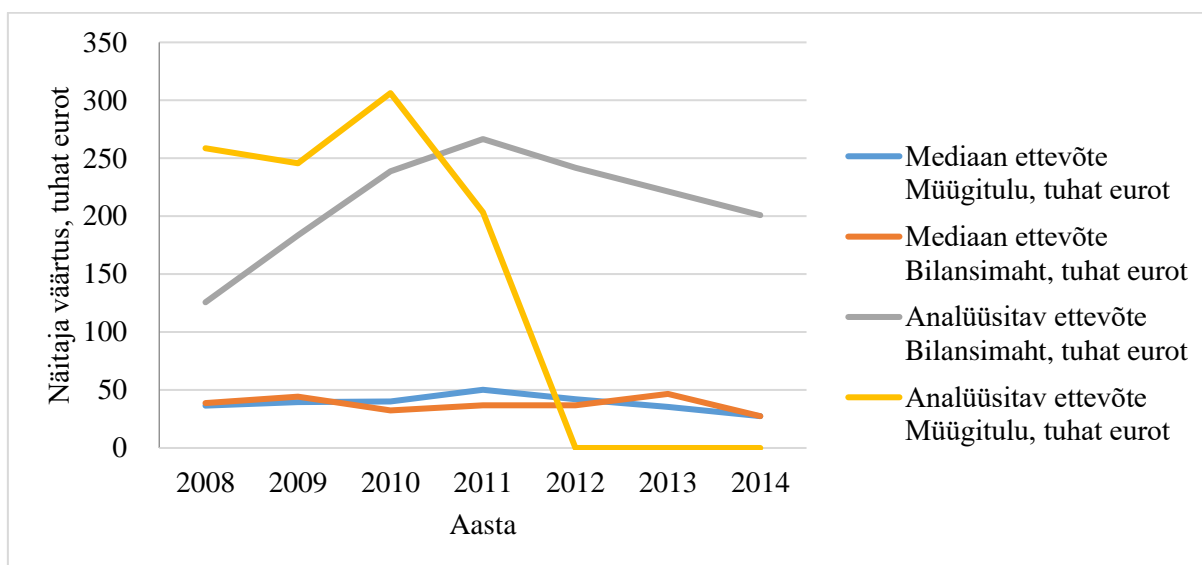
Järgnevalt võrreldi analüüsitava ettevõtte näitajaid perioodil 2008–2014 Statistikaameti mediaanettevõtte näitajatega. 2008 on varaseim periood, kus ettevõtete suhtarvu näitajad on kättesaadavad. Perioodi valikul on erandiks varude käibekordaja, mida vaadeldi aastatel 2008–2011. Põhjuseks on, et viimastel aastatel ei müünud ettevõtte avalikult kättesaadavate majandusaasta aruannete alusel enam varusid.

Võrreldes ettevõtte näitajaid Statistikaameti sama tegevusalal tegutseva mediaanettevõtte näitajatega, hakkab silma, et mediaanettevõtte varude käibesagedus on oluliselt suurem, kuid müügitulu oluliselt väiksem (Vt Joonis 15 ja 16). Analüüsitava ettevõtte müügitulu hakkas oluliselt vähenema 2010. aastal, samas bilansimaht hakkas vähenema 2011. aastal (Vt Joonis 14).

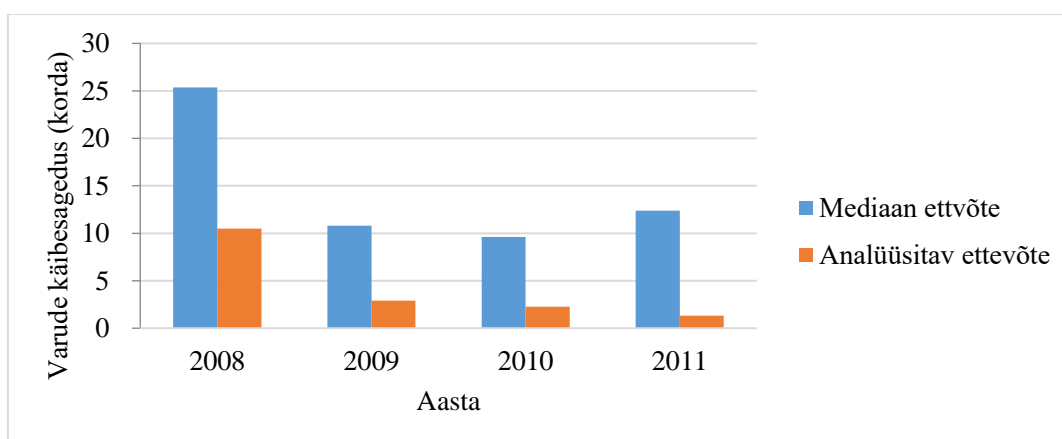
Joonis 14. Analüüsitava ettevõtte ROA ja müügitulu puhasrentaabluse võrdlus Statistikaameti mediaanettevõtte ROA ja müügitulu puhasrentaablusega.

Allikas: (Eesti Statistikaamet, tabel EM024); Autori arvutused Lisas 15 olevate andmete põhjal

Joonis 15. Analüüsitava ettevõtte müügitulu ja bilansi võrdlus Statistikaameti mediaanettevõtte müügitulu ja bilansiga.

Allikas: (Eesti Statistikaamet, tabel EM024); Autori arvutused Lisas 15 olevate andmete põhjal

Joonis 16. Analüüsitava ettevõtte varude käibesagedus Statistikaameti mediaanettevõtte käibesagedusega.

Allikas: (Eesti Statistikaamet, tabel EM024); Autori arvutused Lisas 15 olevate andmete põhjal

Kokkuvõtlikult, ettevõtte näitajate olulisi muutusi ei saa selgitada väliste teguritega, kuna mediaanettevõtte bilansimahu ja müügitulu näitajad püsisid vaatlusperioodil stabiilsena. Rentaablusnäitajate langevat suundumust võib selgitada ettevõtte elufaasiga. Ettevõtte näitajates ilminguid ebaseaduslikule tegevusele, mis väljenduvad kogumina hinnates alapeatükis 2.5.2 toodud tulemustes.

2.6. Ettevõtte 3-1-1-94-14 515 analüüs

2.6.1. Ettevõtte 3-1-1-94-14 515 kirjeldus, rahapesualase süüteo kirjeldus

Ettevõtte registreeriti 2009. a ning on äriregistri andmetel endiselt aktiivne. Ettevõtte tegevusala on EMTAK klassifikatsiooni järgi arvutialased konsultatsioonid. Tegevussektor: info ja side. Ettevõtte kohta on kättesaadavad majandusaasta aruanded perioodist 2009–2014. Ettevõtte on Harju Maakohtu 20. detsembri 2013. a otsusega mõistetud süüdi, Tallinna Ringkonnakohtu 26. juuni 2014. a otsusega mõistetud süüdi, kriminaalasja number 1-12-5792 ja Riigikohu 22.06.2015 otsusega nr 3-1-1-94-14 mõistetud süüdi. Täpsem süüteo kirjeldus on leitav magistritöö alapeatükist 2.4.

Ringkonnakohtu lahendi nr 1-12-5792 järgi on teada, et ettevõtte oli kaastatud rahapesuprotsessi perioodil 2009–2011. Ettevõtte kontole laekus vaatlusperioodil 348 210 USA dollarit ja 187 200 eurot. Sealjuures on teada, et ettevõtte realiseeris raha osaliselt maksete kaudu juhatuse liikmele ja temaga seotud isikule. Väljamaksed olid seotud peamiselt dividendidega ja juhatuse liikme tasudega, aga esines ka muid väljamakseid. Realiseerimata jäi ebaseaduslik tulu suurusjärgus 334 000 eurot (TlnRKKo 1-12-5792).

2.6.2. Ettevõtte 3-1-1-94-14 515 majandusaasta aruannete suhtarvu analüüs ja absoluutnäitajate trendianalüüs

Kohtulahendi alusel pandi süütegu toime perioodil 2009–2011. a. Suhtarvudes toimunud muudatuste analüüsil valiti vaadeldavaks perioodiks kolm aastat pärast rahapesu alase süüte toimepanemise aastat ehk 2009–2014. Tabelis 13 tuuakse välja suhtarvude analüüsi olulisemad tulemused. Detailsem info on leitav Lisast 13 ja Lisast 14. Trendianalüüsi graafiline kujutus on nähtav Jooniselt 17.

Ettevõtte asutati 2009. aastal, mistõttu ei ole ebatavaline, et ettevõtte rentaablusnäitajad esimesel aastal on negatiivsed. Algsfaasis ettevõtete kasumlikkuse näitajate järsku tõusu 2010. aastal ei saa pidada tavapäratuks- ettevõtte leidis kliente ja seeläbi suurenes müügitulu. Seega 2010. aastal toimunud muutuseid saab pidada tavapäraseks ja selgitada müügitulu ja seeläbi raha ning ettemaksete näitajate kasvuga. Samas suhtarvu analüüsi põhjal näib tavapäratuna 2011. aastal toimunud ROA ja müügitulu puhasrentaabluse näitajate oluline langus. ROA ja müügitulu puhasrentaabluse dünaamikaga sarnaselt muutuvad ka teised tabelis 13 välja toodud

suhtarvunäitajad. Põhjus on 2010. aastal eelnevaga võrreldes üheksa kordne müügitulu kasv, mis tõi kaasa bilansinäitajatest raha ja ettemaksete tõusu. Asjaolu on kooskõlas vara käibesageduse kasvuga. Konkreetne müügitulu kasv on ka põhjuseks, miks ka teised suhtarvu näitajad olid 2010. aastal oluliselt – nagu näiteks lühivõlgade rahakatte suhtarvu kasv oli 12 kordne ja käibekapitali osatähtsus varas 7 kordne. 2011. aastal toimunud näitajate langus oli tingitud tegevuskulude olulisest suurenemisest ja dividendide väljamaksmisest. Järgnevatel aastatel tavapärast majandustegevust ei toimunud.

Tabel 13. Ettevõtte 3-1-1-94-14 515 suhtarvu analüüsi olulisemad tulemused

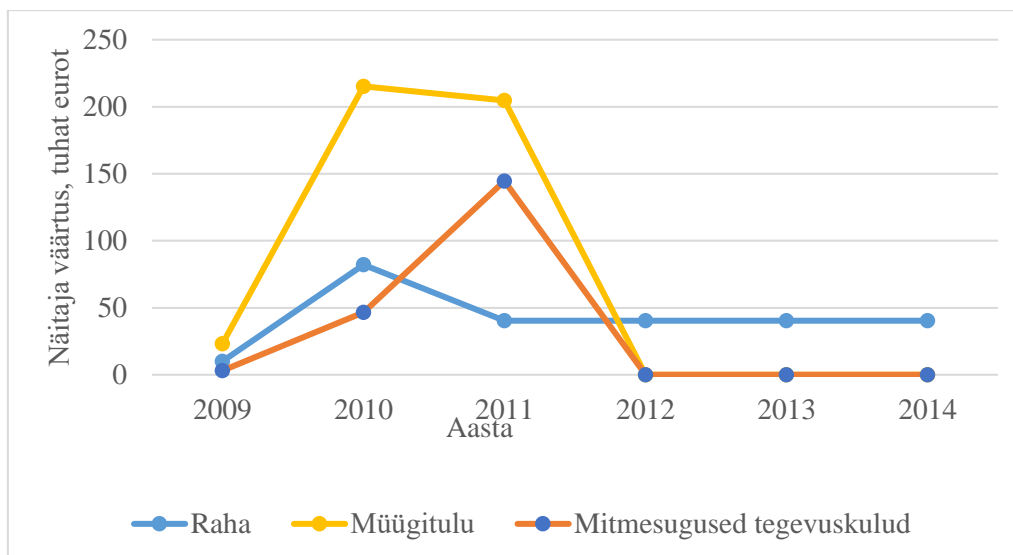
Suhtarv/näitaja	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ROA (%)	-42,15	90,31	-60,61	-2,70	-1,40	-2,16
ROE (%)	232,13	102,64	158,18	6,43	3,23	4,74
Müügitulu puhasrentaablus (%)	-19,45	34,90	-12,32	-	-	-
Puhas käibekapital (EUR)	-1934	73184	36264	35169	34600	33725
Lühivõlgade rahakate (korda)	0,60	6,44	3,64	0,00	0,00	0,00
Käibekapitali osatähtsus varas (%)	-18,16	87,98	87,21	86,76	85,35	83,18
Vara käibesagedus (korda aastas)	2,17	4,59	3,28	0,00	0,00	0,00

Allikas: Autori arvutused, Lisa 17 põhjal

Märkused: Halliga on märgitud rahapesu toimumise aastad

Trendianalüüsi tulemus kinnitab suhtarvu analüüsi tulemust. Rahapesualase süüteo toime panemise perioodil tõusis müügitulu oluliselt. Samuti kasvavad 2011. aastal mitmesugused tegevuskulud.

Objektiivselt hinnatuna ei saa alustava ettevõtte esimestel aastatel kasvavaid kulusid pidada kuritegeliku tegevuse sümptomiteks. Samuti ei ole keelatud noorest ettevõttest välja maksta dividende. Ebatavalisena saab välja tuua ettevõtte kiire elutsükli. Sarnaselt eelmistele ettevõtetele järgneb rahapesualase süüteo toimepanemisele ettevõtte tegevuse raugemine.

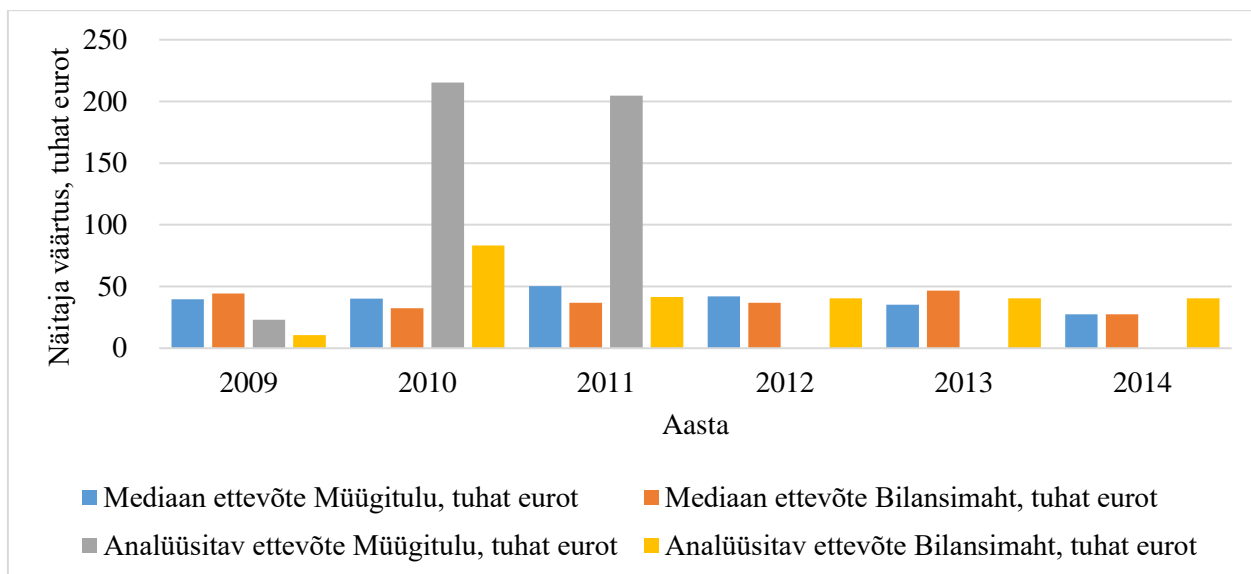

Joonis 17. Ettevõtte 3-1-1-94-14 515 trendianalüüs
Allikas: Lisa 17 andmete põhjal

Ettevõtte lühiajaline mitmekordne müügitulu kasv koosmõjus järgmiste aastate tegevuskulude suurenemisega ja seejärel ettevõtte tegevuse raugemisega olla indikatsiooniks ebaseaduslikule tegevusele. Suhtarvude analüüsist on vastavad muutused selgelt näha. Teisalt, tegemist oli uue ettevõttega ja objektiivselt hinnates on ebaõiglane väita, et konkreetseid muutuseid saab alati lugeda rahapesu indikaatoriteks.

2.6.3. Ettevõtte 3-1-1-94-14 515 võrdlus Statistikaameti sama tegevusala mediaaniga

Ettevõtte majandusnäitajaid võrreldi Statistikaametist kättesaadavate sama kinnisvara tegevusalal tegutseva mediaanettevõtte andmetega (Vt joonis 18). Müügitulu ja bilansimahu võrdluses on näha, et analüüsitava ettevõtte alustas 2009. aastal alles tegevust, mistõttu jäid näitajad alla keskmise ettevõtte näitajate. 2010. aastal lähevad näitajad tugevalt nihkesse, kuna analüüsitava ettevõtte müügitulu kasvas oluliselt võrreldes keskmise ettevõttega. Samas on näha, et analüüsitava ettevõtte bilansimaht kasvas oluliselt. 2011. aastal on analüüsitava ettevõtte bilansimaht võrreldav mediaanettevõtte bilansimahuga. Samas on analüüsitava ettevõtte müügitulu ebaproportsionaalselt kõrge võrreldes mediaanettevõttega.

Joonis 18. Analüüsitava ettevõtte bilansimahu ja müügitulu võrdlus Statistikaameti mediaanettevõtte bilansimahu ja müügituluga.

Allikas: (Eesti Statistikaamet, tabel EM024); Autori arvutused Lisas 18 olevate andmete põhjal

Omakapitali puhasrentaabluse (ROE), vara puhasrentaabluse (ROA) ja müügitulu puhasrentaabluse näitajate võrdlemisel mediaanettevõtte näitajatega ilmnevad samadel aastatel (2010–2011) olulised kõikumised keskmistest, millele järgneb raugemine.

Tabel 13. Ettevõtte 3-1-1-94-14 515 suhtarvu analüüsi olulisemad tulemused. Halliga märgitud rahapesu toimumise aastad

Näitaja	Ettevõtte	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ROA	Mediaanettevõtte	8	11	15	14	8	9
	Analüüsitud ettevõtte	-42	90	-61	-3	-1	-2
ROE	Mediaanettevõtte	15	17	22	23	14	18
	Analüüsitud ettevõtte	232	103	158	6	3	5

Allikas: (Eesti Statistikaamet, tabel EM024); Autori arvutused Lisas 18 olevate andmete põhjal

Märkused: Halliga on märgitud rahapesu toimumise aastad

Kokkuvõtlikult on näha, et ettevõtte järsk müügitulu suurenemine 2010–2011 ei olnud tingitud välismõjudest. Hinnates ülaltoodud andmeid kogumina, saab väita, et sellises mahus toimunud muutused ettevõtte näitajates koosmõjus ettevõtte kiire tegevuse raugemisega võivad olla indikatsiooniks ebaseaduslikule tegevusele.

KOKKUVÕTE

Magistritöö eesmärk oli välja selgitada, kas majandusaasta aruannete analüüsi põhjal on võimalik tuvastada rahapesule viitavaid tunnuseid.

Magistritöö autor analüüsis 2010.–2018. aastal Eesti erinevates kohtuastmetes jõustunud kohtulahendite alusel, millised on kõige enam levinud rahapesu eelsüüteod Eestis. Valimisse kuulus 158 kohtulahendit. Tulemuseks oli, et ligi 75% kaasustest olid seotud pettusega. Kuna pettus ei ole ametlik süüteo liik, siis jaotati pettustega seotud eelsüüteod vastavalt KarS-i terminoloogiale alaliikideks. Ilmnes, et 72% pettustest olid seotud arvutipettusega ja 23% kelmusega. Tulemus oli oodatav, võttes arvesse Eesti infotehnoloogiaalast tugevust. Lisaks sellele võrdles magistritöö autor Eesti kohtulahendite tulemusi Venemaa sarnase analüüsi tulemustega ja Kesk-Euroopa kuritegevuse jaotuse analüüsi tulemustega. Ilmnes, et rahapesu eelsüüteod ei ole universaalsed, vaid on vastavuses kohalike olude ja seadustega.

Kohtulahendite analüüsist tuli välja, et 30% kaasustest kasutati rahapesu toimepanemisel ettevõtte abi. Analüüsiti rahapesu toimepanemises süüdistatud ettevõtete ja rahapesule kaasa aidanud ettevõtete tegevusalasid. Tuvastati, et rahapesu pannakse toime peamiselt kõrge sularahariskiga tegevusalades, näiteks teeninduses või kinnisvaraga seonduvas valdkonnas. Sealjuures analüüsiti rahapesus süüdi mõistetud ettevõtete asutamise aega ning rahapesu toimepanemise aega, et teada saada, kas rahapesu toimepanemiseks kasutatakse ära juba olemasolevaid ettevõtteid. Analüüsi käigus tuvastati, et 76% juhtudel oli ettevõtte juba varem olemas. Uusi ettevõtteid loodi peamiselt rahapesu ahela pikendamise eesmärgil.

Rahapesualaste süütegude eest süüdi mõistetud ettevõtteid analüüsiti, kasutades trendianalüüsi ja suhtarvu analüüsi. Valimisse võeti 2015–2018 rahapesu eest süüdi mõistetud ettevõtted. Magistritöö eesmärk oli välja selgitada, kas majandusaasta aruannete analüüsi põhjal on võimalik tuvastada rahapesule viitavaid tunnuseid. Trendi analüüsis vaadeldi rahapesu toimepanemise aasta(te)l peamiselt järgmiste näitajate dünaamikat: raha (ja selle ekvivalendid), põhivara, varud, lühiajalised kohustused, müügitulu ja ärikulu. Suhtarvu analüüsi tulemusena arvatud rentaablusnäitajaid: ROA, ROE ja müügitulu puhasrentaablust ning tegevusala näitajat varude käibesagedust ning majandusaasta aruande näitajaid – bilansi maht ja müügitulu Statistikaameti mediaanettevõtte näitajatega.

Tulemus on, et kahel ettevõttel kuuest ei ole võimalik rahapesu perioodil toimunud muutusi majandusaasta aruannete näitajates siduda ebaseadusliku tegevusega. Suhtarvude analüüsi ja trendi analüüsi tulemusena välistati ettevõttes toimunud muutuste seos rahapesuga. Rahapesualane tegevus ei pruugi hõlmata kogu ettevõtte tegevust ja võib toimuda tehingupõhiselt. Tehingu summa võib olla muu rahakäibe juures kaduvväike, mistõttu ei pruugi rahapesualane süütegu majandusaasta aruandes peegelduda.

Neljal ettevõttel kuuest ilmnesid trendianalüüsi tulemusena majandusaasta aruannetes muutused, mida saab lugeda ebatavaliseks. Sellised muutused olid sageli seotud müügitulu kiire kasvu ja varude (võimaliku näiliku) müümisega. Lisaks sellele kaasati tegevuse lõppedes võõrkapitali või tõusid tegevuskulud ebaproportsionaalselt võrreldes teiste näitajatega. Sedalaadi anomaaliaid on seostatud pettuste toimepanemisega ning see võib hõlmata ka rahapesu. Samas ei ole tulemused nii selged uute ettevõtete puhul. Ettevõtete algusfaasis on tavapärane, et teatud hetkel on trendianalüüsi ja suhtarvude analüüsi näitajad eelmiste aastatega võrreldes oluliselt erinevad. Peale selle on eluliselt võimalik, et ettevõtetel on edukaid aastaid, mis trendianalüüsi ja suhtarvu analüüsi tulemustena tunduvad ebaloomulikud. Seega ülaltoodud näitajate muutused võivad, aga ei pruugi olla rahapesu indikaatoriks. Oluline on hinnata ettevõtet tervikuna koosmõjus teiste näitajate muutustega.

Valitud analüüsimeetoditest andis parema ülevaate ettevõtte tegevusest ja toimunud muutustest majandusaasta aruannete absoluutnäitajate trendianalüüs. Kokkuvõtlikult saab väita, et rahapesu tuvastamine ettevõtte majandusnäitajates on keerukas. Magistritöö autor tuvastas, et rahapesu toimepanemise perioodil toimuvad ettevõtte näitajates muutused, mida ei tohi võtta analüüsimate rahapesu indikaatoritena. Trendianalüüs ja suhtarvude analüüs, koosmõjus dokumentatsiooni ja muude asjaolude hindamisega võivad olla abistavaks tööriistaks, võimaluseks rahapesu tuvastamisel. Samas, on vajalik majandusaasta aruannete muutusi hinnata koosmõjus ettevõtte tegevusala, arengufaasi ja teiste näitajate muutustega.

Rahapesualaste süütegude mõju ettevõtte majandustegevusele tasub edasi uurida. Hilisemas analüüsis on soovitatav valida auditeeritud ettevõtted ning laiendada analüüsimeetodeid, näiteks kasutada kompleksanalüüsi, horisontaal- ja vertikaalanalüüsi meetodeid.

SUMMARY

AN ANALYSIS OF ENTITIES CONVICTED OF MONEY LAUNDERING

Jane Lõhmus

The prevention of money laundering is an actual topic both in Estonia and in the rest of Europe. Over the past few years, a number of banks operating in Estonia has been associated with money laundering scandals caused by the activities carried out by their customers. Due to a wide public interest in the prevention of money laundering, it is crucial to find even more effective methods to prevent and combat this problem. Since money laundering is often committed by legal entities, it seems likely that analyses of companies' financial data would show indicators of money laundering. Hence, the research topic of this Master's thesis—is it possible to identify signs of money laundering based on analyses done on annual financial statements?

In order to solve the main research problem, following objectives were set up:

- 1) Analyse outcomes of Estonian court cases to identify any specific areas that can be considered as high-risk businesses and for finding sampling for analytical procedures;
- 2) Analyse annual financial statements of companies in order to identify indications of possible money laundering.

To achieve the set of objectives, the author raised five research questions. Based on Estonia's example:

- 1) What are the most common predicated crimes of money laundering in Estonia in 2010 until 2018?
- 2) What conclusions can be drawn when comparing Estonian court rulings on predicated crimes to foreign court rulings?
- 3) Based on the information in the court rulings, map higher-risk business activities by reviewing companies that have contributed to money laundering. In addition, an analysis is conducted on the companies' field of activity and the duration of time for which the companies were active before the suspicious activities were recorded;
- 4) For companies involved in money laundering, are there any discrepancies in the financial statements during the period when crime was committed compared to the periods before

and after? In addition to trend and ratio analysis, the companies' economic indicators are compared to the information published by Statistics Estonia.

The author's analysis is based on court rulings made from 2010–2018 which are the most common predicated crimes for money laundering in Estonia. 158 court rulings were included in the sample. It is found that nearly 75% of the cases were considered as fraudulent. Since fraud is not an official type of offense, all fraud-related predicated crimes were subdivided according to the official terminology. It turned out that 72% of the fraud cases was related to phishing and 23% to scams. The result was expected, given the prevalence of information technology in Estonia. In addition, the author compared the results of Estonian court rulings with the results of a similar analysis done in Russia and to the results of crime distribution analysis done in Central Europe. It turned out that predicated crimes of money laundering are not universal and comply with local circumstances and laws.

Based on the analysis done on court rulings, it turned out that in 30% of the cases, the companies were used for money laundering. Analyses were also conducted on the areas of activity of the companies accused of money laundering and the companies that contributed to it. It was found that money laundering is mainly carried out in businesses with high cash risk, such as services or real estate. At the same time, one more thing was analysed—the length of time between the registration of the company and the laundering of money. That was done to find out if existing businesses are being used for money laundering. The analysis found that in 76% of cases, the company was already in existence. New businesses were created mainly for the purpose of extending the money laundering chain.

As a result of trend analysis four companies out of six showed changes in the annual reports, which can be considered unusual. Such changes were often related to the rapid growth of sales and the sale of (possibly false) stocks. In addition, at the end of the activity, the debt was included or operating expenses disproportionately increased with other indicators. The author of the Master's thesis admits that the rapid growth of sales or involvement of foreign capital in the company's activities is not always an indicator of money laundering. It is important to evaluate the company as a whole in conjunction with changes in other indicators.

In order to conduct the ratio analysis, the following ratios were compared: liquidity ratio, profitability ratio, performance ratio, cash flow ratio and characteristics of working capital. Based

on the results, it can be concluded that a company's performance ratios change during the act of money laundering. At the same time, it is unfair to state that such changes are always caused by the act of money laundering. Analyses also identified normal changes in a company's life cycle that are not directly tied to money laundering. In addition, money laundering may also occur on a transactional basis. The transactions may be so small compared to the overall cash flow that the ratios may not reflect money laundering at all. Thus, there are some drawbacks to using solely ratio-based analyses. When comparing data to averages combined by Statistics Estonia, it showed that some bizarre financial indicators are easily explained by either external factors or possibly a company's specific deviation.

In conclusion, it can be said that the analysis of ratios, together with the assessment of documentation and other circumstances, may be a helpful tool in detecting money laundering. However, money laundering analysis should not be solely based on ratios. They can indicate abnormalities, but they are not enough on their own to prove conclusively that money laundering occurred. Additional analysis is required. In future analyses, it is advisable to select audited companies and extend the methods used in this thesis.

KASUTATUD ALLIKATE LOETELU

- Aastaraamat 2017*. Rahapesu andmebüroo. <https://www2.politsei.ee/dotAsset/807009.pdf/>, 1. mai 2019.
- Ardizzi, G., De Franceschis, P., Giammatteo, M. (2018). Cash payment anomalies and money laundering: An econometric analysis of Italian municipalities. – *International Review of Law & Economics*. Vol. 56, 105-121.
- Alver, J., Reinberg L. (2002). *Juhtimisarvestus*. 2nd ed. Tallinn: Deebet.
- Borlini, L. (2017). Regulating Criminal Finance in the EU in the Light of the International Instruments. – *Yearbook of European Law*. Vol. 36, No. 1. Advance Access, 553–598.
- Barone, R., Delle Side, D., Masciandaro, D. (2018). Drug trafficking, money laundering and the business cycle: Does secular stagnation include crime?. – *Metroeconomica*. Vol. 69. No. 8, 409–426.
- Cassella, S. D. (2018). Toward a new model of money laundering: Is the “placement, layering, integration” model obsolete?. – *Journal of Money Laundering Control*. Vol. 21 No. 4, 494-497.
- Eesti Statistikaamet. (2018) EM024: Ettevõtete asendikeskmised suhtarvud (kvartiilid, mediaan) tegevusala (EMTAK 2008) järgi.— [E-andmebaas] <http://www.pub.stat.ee> (01. mai 2019)
- Ettevõtte 1-17-9879 794 majandusaasta aruanded 2008–2015.
- Ettevõtte 1-17-7478 478 majandusaasta aruanded 2010–2016.
- Ettevõtte 1-13-9993 980 majandusaasta aruanded 2006–2010.
- Ettevõtte 3-1-1-94-14 156 majandusaasta aruanded 2007–2014.
- Ettevõtte 3-1-1-94-14 641 majandusaasta aruanded 2005–2014.
- Ettevõtte 3-1-1-94-14 515 majandusaasta aruanded 2009–2014.
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta direktiiv 2018/1673 rahapesu vastu võitlemise kohta kriminaalõiguse abil, ELT L 284/22, 12.11.2018.

Finantsinspeksiooni soovituslik juhend „Krediidi- ja finantseerimisasutuste organisatsiooniline lahend ning ennetavad meetmed rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks“.
Finantsinspeksioon. Kättesaadav: https://www.fi.ee/sites/default/files/2018-11/FI_AML_Soovituslik_juhend.pdf, 1. mai 2019.

Frequently asked questions. FATF. Kättesaadav: <http://www.fatf-gafi.org/faq/moneylaundering/>, 1. mai 2019.

Gilmour, N., Ridley, N. (2015). Everyday vulnerabilities: money laundering through cash intensive businesses. – *Journal of Money Laundering Control*. Vol. 18, No. 3, 293-303.

Estimating illicit financial flows resulting from drug trafficking and other transnational organized crimes. UNIDOC. Kättesaadav: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Studies/Illicit_financial_flows_2011_web.pdf, 1. mai 2019.

KarS RT I, RT I, 30.01.2018, 6.

KKK. Rahapesu andmebüroo. Kättesaadav: <https://www2.politsei.ee/et/organisatsioon/rahapesu/kkk/>, 1. mai 2019.

Kohtulahendid, kus isik või isikud on süüdi või õigeks mõistetud karistusseadustiku § 394 (rahapesu) järgi. Rahapesu andmebüroo. Kättesaadav: <https://www2.politsei.ee/et/organisatsioon/rahapesu/kohtulahendid/>. 1. mai 2019.

Kruisbergen, E. W., Kleemans E. R., Kouwenberg, R. F. (2015). Profitability, Power, or Proximity: Organized Crime Offenders Investing Their Money in Legal Economy. – *European Journal on Criminal Policy and Research*. Vol 21, No. 2, 237-256.

Kruisbergen, E. W., Kleemans E. R., Kouwenberg, R. F. (2016). Explaining attrition: Investigating and confiscating the profits of organized crime. – *European Journal of Criminology*. Vol 13. No. 6, 677-695.

Levi M., Reuter, P., (2006). Money Laundering. – *Crime and Justice*, Vol. 34, No. 1, 289-375.

McCarthy, K., van Santen, P., Fiedler, I. (2015). Modeling the money launderer: Microtheoretical arguments on anti-money laundering policy. – *International Review of Law & Economics*. Vol. 43, 148-155.

Milaj, J., Kaiser, C. (2017). Retention of data in the new Anti-money Laundering Directive: ‘need to know’ versus ‘nice to know’. – *International Data Privacy Law*. Vol 7, No. 2, 115-125.

Money-Laundering and Globalization. UNODOC. Kättesaadav: <https://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/globalization.html>. 1. mai 2019.

Murray, K. (2018). The cost of not wanting to know: the professions, money laundering and organised crime. – *Journal of Financial Crime*. Vol. 27, No. 1, 218-229.

Murray, K. (2016). In the shadow of the dark twin: proving criminality in money laundering cases. – *Journal of Money Laundering Control*. Vol. 19, No. 4, 447-458.

- Murray, K. (2013). A square go: tackling organised crime where it doesn't want to be tackled. – *Journal of Money Laundering Control*. Vol. 16, No. 2, 99-108.
- Mõisted ja meetodika*. Eesti Statistikaamet. Kättesaadav: http://pub.stat.ee/px-web.2001/Database/Majandus/03Ettevetete_majandusnaitajad/04Ettevetete_suhtarvud/02Aastastatistika/EM_024.htm, 1. mai 2019.
- Pilkamäe, P., Soostak J. (2015). *Karistusseadustik: Kommenteeritud väljaanne*. Tallinn: OÜ Juura.
- RahaPTS RT I, 13.03.2019, 126.
- Ravenda, D., Valencia-Silva, M.M., Argiles-Bosch, J.M., García-Blandón, J. (2019). Money laundering through the strategic management of accounting transactions. – *Critical Perspectives on Accounting*. Vol. 60, 65-85.
- Riigi Teataja. (2019) Kõik kohtumenetlused.— [E-andmebaas]
http://www.riigiteataja.ee/kohtulahendid/koik_menetlused.html (01. mai 2019)
- RKKo 3-1-1-42-00.
- RKKo 3-1-1-34-05.
- RKKo 3-1-1-94-14.
- RKKo 3-1-1-85-11.
- PrnMko 1-17-7478.
- Raudu, P. (2019). *Vast Offshore Network Moved Billions With Help From Major Russian Bank*. Kättesaadav: <https://www.occrp.org/en/troikalaundromat/vast-offshore-network-moved-billions-with-help-from-major-russian-bank>, 1. mai 2019.
- Robinson, T. R., van Greuning, H., Broihahn, M.A. (2008). *International Financial Statements Analysis*. United States of America: Wiley.
- Rusanov, G., Pudovochkin, Y. (2018). Money laundering and predicate offenses: models of criminological and legal relationships. – *Journal of Money Laundering Control*, Vol. 21 No. 1, 22-32.
- Russia must urgently step up fight against foreign bribery*. OECD. 2019. Kättesaadav: <https://www.oecd.org/corruption/russia-must-urgently-step-up-fight-against-foreign-bribery.htm>. 1. mai 2019.
- Seletuskiri rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse eelnõu juurde*. 2017. Kättesaadav: [https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/fb03e20e-caf7-463d-9b60-ddf6021742b2/Rahapesu%20ja%20terrorismi%20rahastamise%20tõkestamise%20seaduse%20eelnõu%20\(459%20SE%20I\)](https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/fb03e20e-caf7-463d-9b60-ddf6021742b2/Rahapesu%20ja%20terrorismi%20rahastamise%20tõkestamise%20seaduse%20eelnõu%20(459%20SE%20I)), 1. mai 2019.

Schneider, F. (2010). Turnover of organized crime and money laundering: some preliminary empirical findings. – *Public Choice*, Vol. 144, No. 3, 473-486.

Schneider, F. (2013). The Financial Flows of Transnational Crime and Tax Fraud in OECD Countries: What Do We (Not) Know?. – *The Shadow Economy, Tax Evasion, and Money Laundering*. Vol. 41, No. 5, 677-707.

Stessens, G. (2000). *Money Laundering: a new international law enforcement model*. 3rd ed. New York: Cambridge University Press.

TlnRKKo 1-12-5792.

TrtMKo 1-13-9993.

TrtMKo 1-17-9879.

Zimbelman, M.F., Albrecht, C. C. (2009). *Forensic accounting*. 4th ed. Canada: South-Western.

Teichmann, F. M. (2019). Recent trends in money laundering and terrorism financing. – *Journal of Financial Regulation and Compliance*. Vol. 27, No. 1, 2-12.

The Troika Laundromat. OCCRP. Kättesaadav: <https://www.occrp.org/en/troikalaundromat/>, 1. mai 2019.

TsÜS RT I, 30.01.2018, 6.

ÄS RT I, 28.02.2019, 10.

LISAD

Lisa 1. Analüüsitud kohtulahendite nimekiri

Aasta	Lahendi nr	Kohtuaste	Süüdimõistetud füüsilisi isikuid	Süüdimõistetud juriidilisi isikuid	Rahapesu eelsüüteo liik	Täpsustus	Juriidilise isiku kasutamine rahapesus
2018	1-17-7040	Ringkonnakohus	2	0	Pettus	Kelmus	Jah
2011	3-1-1-85-11	Riigikohus	3	0	Varavastane kuritegu	Omastamine kelmus	Jah
2017	1-17-7040	Maakohus	4	0	Pettus	Kelmus	Jah
2018	1-18-556	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2018	1-18-1011	Maakohus	1	0	Pettus	Pole teada	Ei
2018	1-17-9879	Maakohus	1	1	Pettus	Kelmus	Jah
2018	1-18-7381	Maakohus	1	0	Pettus	Pole teada	Ei
2018	1-18-7073	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2018	1-18-5988	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2018	1-18-6408	Maakohus	2	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2017	1-16-10255	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2017	1-17-4570	Maakohus	2	1	Pettus	Arvutikelmus	Jah
2017	1-17-3854	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2017	1-15-2640	Maakohus	2	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei

Lisa 1. järg

Aasta	Lahendi nr	Kohtuaste	Süüdimõistetud füüsilisi isikuid	Süüdimõistetud juriidilisi isikuid	Rahapesu eelsüüteo liik	Täpsustus	Juriidilise isiku kasutamine rahapesus
2017	1-17-6380	Maakohus	3	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2017	1-15-9048	Ringkonnakohus	2	1	Majandusalased süüteod	Maksukohustuse varjamine ja võltsimine	Jah
2017	1-17-7478	Maakohus	1	1	Pettus	Soodustuskelmus	Jah
2017	1-17-8196	Maakohus	2	0	Altkäemaks	Pole teada	Ei
2017	1-17-6845	Maakohus	7	0	Pole teada	Kuritegelik ühendus	Ei
2017	1-15-693	Maakohus	2	0	Pole teada	Pole teada	Ei
2017	1-17-6387	Maakohus	2	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2017	1-17-11019	Maakohus	2	1	Pettus	Kelmus	Jah
2016	1-14-8004	Maakohus	1	0	Varavastane kuritegu	Vargus	Ei
2016	1-16-6227	Maakohus	4	0	Pettus	Arvutikelmus	Jah
2016	1-16-4302	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2016	1-15-9048	Maakohus	2	0	Majandusalased süüteod	Maksukohustuse varjamine ja võtsimine	Jah
2016	1-15-8500	Ringkonnakohus	3	1	Pettus	Investeeringuskelmus	Jah
2016	1-16-2850	Maakohus	2	0	Pettus	Arvutikelmus	Jah
2016	1-15-8187	Maakohus	1	0	Pettus	Soodustuskelmus	Jah
2016	1-16-813	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2015	1-14-10622	Maakohus	4	0	Pettus	Arvutikelmus	Jah
2015	1-14-10667	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2015	1-14-10535	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2015	1-15-923	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2015	1-15-1212	Maakohus	1	0	Pole teada	Pole teada	Ei
2015	1-15-596	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei

Lisa 1. järg

Aasta	Lahendi nr	Kohtuaste	Süüdimõistetud füüsilisi isikuid	Süüdimõistetud juriidilisi isikuid	Rahapesu eelsüüteo liik	Täpsustus	Juriidilise isiku kasutamine rahapesus
2015	1-15-857	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2016	1-15-8500	Maakohus	3	1	Pettus	Investeeringiskelmus	Jah
2015	1-14-6618	Ringkonnakohus	1	0	Pole teada	Pole teada	Ei
2015	1-14-5535	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2015	1-15-3648	Maakohus	1	0	Pole teada	Pole teada	Ei
2015	1-15-4713	Maakohus	1	0	Pole teada	Pole teada	Ei
2015	1-15-4978	Maakohus	1	0	Pole teada	Pole teada	Ei
2015	1-15-7126	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2015	1-15-7712	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2015	1-13-9945	Maakohus	0	0	Õigeks mõistmine	Õigeks mõistmine – eelsüütegu ei märgita	Ei
2015	1-13-10945	Ringkonnakohus	17	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2015	1-15-6396	Maakohus	0	0	Majandusalased süüteod	Maksudohustuse varjamine raamatupidamiskohustuse rikkumine	Ei
2015	1-15-6305	Maakohus	2	0	Võltsimine	Raha või maksevahendi võltsimine; kelmus	Ei
2015	1-13-10945	Maakohus	17	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2014	1-12-12457	Ringkonnakohus	2	0	Pettus	Kelmus	Jah
2014	1-13-9993	Maakohus	1	1	Varavastane kuritegu	Omastamine võltsimine	Jah
2014	1-13-11063	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2014	1-14-1520	Maakohus	1	0	Pole teada	Pole teada	Jah
2014	1-14-2122	Maakohus	2	0	Pettus	Kelmus	Ei
2014	1-14-3068	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei

Lisa 1. järg

Aasta	Lahendi nr	Kohtuaste	Süüdimõistetud füüsilisi isikuid	Süüdimõistetud juriidilisi isikuid	Rahapesu eelsüüteo liik	Täpsustus	Juriidilise isiku kasutamine rahapesus
2014	1-14-3162	Maakohus	2	1	Pettus	Kelmus	Jah
2014	1-13-11578	Maakohus	0	0	Õigeks mõistmine	Õigeks mõistmine – eelsüütegu ei märgita	Ei
2014	1-14-3325	Maakohus	1	0	Varavastane kuritegu	Kuriteo toimepanemise tulemusena saadud vara omandamine, hoidmine ja turustamine	Ei
2014	1-14-4669	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2014	1-12-12498	Maakohus	0	0	Õigeks mõistmine	Õigeks mõistmine – eelsüütegu ei märgita	Ei
2013	1-12-12457	Maakohus	2	0	Pettus	Kelmus	Ei
2014	1-12-5792	Ringkonnakohtus	5	5	Kuritegelik ühendus	Kuritegelik ühendus	Jah
2014	1-14-5784	Maakohus	6	0	Pettus	Arvutikelmus	Jah
2014	1-14-5453	Maakohus	5	0	Varavastane kuritegu	Kuriteo toimepanemise tulemusena saadud vara omandamine, hoidmine ja turustamine	Ei
2013	1-12-5792	Maakohus	0	0	Õigeks mõistmine	Õigeks mõistmine – eelsüütegu ei märgita	Ei
2014	1-13-10662	Ringkonnakohtus	0	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2014	1-14-7801	Maakohus	1	1	Pettus	Arvutikelmus	Jah
2014	1-14-7378	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2014	1-14-4501	Maakohus	2	0	Pole teada	Pole teada	Ei

Lisa 1. järg

Aasta	Lahendi nr	Kohtuaste	Süüdimõistetud füüsilisi isikuid	Süüdimõistetud juriidilisi isikuid	Rahapesu eelsüüteo liik	Täpsustus	Juriidilise isiku kasutamine rahapesus
2014	1-13-8826	Maakohus	1	0	Varavastane kuritegu	Kuriteo toimepanemise tulemusena saadud vara omandamine, hoidmine ja turustamine	Ei
2014	1-14-9176	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2014	1-14-10478	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2014	1-14-10246	Maakohus	1	0	Pole teada	Pole teada	Jah
2014	1-14-9881	Maakohus	1	0	Pettus	Kelmus	Ei
2014	1-14-10323	Maakohus	1	0	Pole teada	Pole teada	Ei
2014	1-14-8727	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2018	1-18-9335	Maakohus	2	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2018	1-18-8950	Maakohus	7	0	Majandusalased süüteod	Maksude maksmisest kõrvalehoidmises suures ulatuses raamatupidamiskohustuste rikkumine	Ei
2014	1-13-10662	Maakohus	0	0	Õigeks mõistmine	Õigeks mõistmine – eelsüütegu ei märgita	Ei
2017	1-15-2640	Ringkonnakohus	0	0	N/A	Pole teada	Ei
2017	1-16-10225	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2016	1-16-8968	Maakohus	4	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2016	1-15-10281	Maakohus	4	1	Pettus	Arvutikelmus	Jah
2016	1-16-7637	Maakohus	3	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2016	1-16-5196	Maakohus	2	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2016	1-16-6652	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2016	1-16-5018	Maakohus	2	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei

Lisa 1. järg

Aasta	Lahendi nr	Kohtuaste	Süüdimõistetud füüsilisi isikuid	Süüdimõistetud juriidilisi isikuid	Rahapesu eelsüüteo liik	Täpsustus	Juriidilise isiku kasutamine rahapesus
2015	3-1-1-94-14	Riigikohus	4	4	Kuritegelik ühendus	Kuritegelik ühendus ja osaliselt arvutiklemus	Jah
2013	1-11-14397	Maakohus	0	0	Õigeks mõistmine	Õigeks mõistmine – eelsüütegu ei märgita	Jah
2013	1-12-12477	Ringkonnakohus	0	0	Õigeks mõistmine	Õigeks mõistmine – eelsüütegu ei märgita	Ei
2013	1-13-7311	Ringkonnakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2013	1-13-8482	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2013	1-10-17141	Maakohus	6	0	Uimastid	Suures koguses	Ei
2013	1-12-11283	Maakohus	2	0	Uimastid	Suures koguses	Jah
2013	1-09-5861	Ringkonnakohus	1	0	Pettus	Kelmus	Jah
2013	1-10-5678	Maakohus	2	0	Uimastid	Suures koguses	Ei
2012	1-09-5861	Maakohus	1	0	Pettus	Kelmus	Jah
2013	1-12-1894	Ringkonnakohus	0	0	Õigeks mõistmine	Õigeks mõistmine – eelsüütegu ei märgita	Ei
2013	1-13-2875	Maakohus	3	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2013	1-12-10207	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2013	1-13-7656	Maakohus	1	0	Uimastid	Suures koguses	Ei
2013	1-13-8970	Maakohus	2	0	Pettus	Arvutikelmus	Jah
2013	1-13-5845	Maakohus	1	1	Pettus	Arvutikelmus	Jah
2013	1-13-9204	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2013	1-13-6889	Maakohus	3	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei

Lisa 1. järg

Aasta	Lahendi nr	Kohtuaste	Süüdimõistetud füüsilisi isikuid	Süüdimõistetud juriidilisi isikuid	Rahapesu eelsüüteo liik	Täpsustus	Juriidilise isiku kasutamine rahapesus
2012	1-10-17258	Maakohus	0	0	Õigeks mõistmine	Õigeks mõistmine – eelsüütegu ei märgita	Ei
2012	1-12-8185	Maakohus	2	0	Majandusalased süüteod	Maksude maksmisest kõrvalehoidmises suures ulatuses	Jah
2012	1-12-7315	Maakohus	1	0	Pole teada	Pole teada	Ei
2012	1-12-5150	Maakohus	6	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2012	1-12-6117	Maakohus	1	0	Võltsimine	Dokumentide võltsimine ja kasutamine	Ei
2012	1-12-127	Maakohus	1	0	Pole teada	Pole teada	Ei
2012	1-12-2261	Maakohus	1	0	Pettus	Kelmus	Jah
2012	1-11-3714	Maakohus	6	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2012	1-12-82	Maakohus	3	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2012	1-12-1065	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2012	1-12-380	Maakohus	3	0	Pole teada	Pole teada	Ei
2012	1-09-14381	Maakohus	8	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2011	1-11-13316	Maakohus	1	0	Pettus	Kelmus	Ei
2011	1-11-3783	Maakohus	1	0	Pole teada	Pole teada	Ei
2011	1-11-12468	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2011	1-10-11354	Maakohus	5	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2011	1-11-5648	Maakohus	3	0	Pole teada	Pole teada	Ei
2011	1-11-9938	Maakohus	2	0	Pole teada	Pole teada	Ei
2011	1-10-5435	Maakohus	8	1	Pettus	Arvutikelmus	Jah
2011	1-11-7748	Maakohus	2	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei

Lisa. 1 järg

Aasta	Lahendi nr	Kohtuaste	Süüdimõistetud füüsilisi isikuid	Süüdimõistetud juriidilisi isikuid	Rahapesu eelsüüteo liik	Täpsustus	Juriidilise isiku kasutamine rahapesus
2011	1-10-6820	Maakohus	3	0	Varavastane kuritegu	Omastamine kelmus	Jah
2011	1-10-8250	Maakohus	1	0	Varavastane kuritegu	Vargus dokumendi võltsimine	Ei
2012	1-12-1894	Maakohus	0	0	Õigeks mõistmine	Õigeks mõistmine – eelsüütegu ei märgita	Ei
2011	3-1-1-41-11	Riigikohus	0	0	Õigeks mõistmine	Õigeks mõistmine – eelsüütegu ei märgita	Ei
2011	1-11-1409	Maakohus	5	3	Pettus	Kelmus	Jah
2011	1-09-20617	Ringkonnakohtus	0	0	Õigeks mõistmine	Õigeks mõistmine – eelsüütegu ei märgita	Jah
2010	1-09-20617	Maakohus	6	0	Pettus	Kelmus	Jah
2011	3-1-1-21-11	Riigikohus	0	0	Õigeks mõistmine	Õigeks mõistmine – eelsüütegu ei märgita	Ei
2011	1-10-17372	Maakohus	1	0	Majandusalased süüteod	Maksusumma pidamata jätmine	Ei
2011	1-09-17604	Maakohus	2	0	Uimastid	Suures koguses	Ei
2011	1-10-13641	Maakohus	16	0	Varavastane kuritegu	Vargus dokumendi võltsimine	Ei
2010	1-09-10314	Maakohus	2	0	Pettus	Kelmus	Jah
2010	1-10-14022	Maakohus	10	0	Pettus	Kelmus	Jah
2010	1-10-13815	Maakohus	6	0	Pole teada	Pole teada	Ei
2010	3-1-1-68-10	Riigikohus	0	0	Õigeks mõistmine	Õigeks mõistmine – eelsüütegu ei märgita	Ei
2010	1-10-13819	Maakohus	1	0	Pettus	Kelmus	Ei
2010	1-09-16841	Maakohus	7	0	Pettus	Kelmus	Jah

Lisa 1. järg

Aasta	Lahendi nr	Kohtuaste	Süüdimõistetud füüsilisi isikuid	Süüdimõistetud juriidilisi isikuid	Rahapesu eelsüüteo liik	Täpsustus	Juriidilise isiku kasutamine rahapesus
2010	1-09-10112	Maakohus	3	0	Pole teada	Pole teada	Ei
2010	1-08-75	Maakohus	3	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2010	1-10-4995	Maakohus	4	4	Kuritegelik ühendus	Ebaseaduslik kütuse omandaminevarastatud kütuse realiseerimine	Jah
2010	1-10-2540	Maakohus	1	0	Majandusalased süüteod	Maksukohustuse varjamine	Jah
2010	1-10-2500	Maakohus	1	0	Uimastid	Suures koguses	Ei
2010	1-10-2185	Maakohus	7	0	Pettus	Kelmus	Jah
2010	1-10-1335	Maakohus	1	0	Uimastid	Suures koguses	Jah
2010	1-10-2854	Maakohus	5	0	Pole teada	Pole teada	Jah
2010	1-10-3591	Maakohus	1	0	Pole teada	Pole teada	Ei
2010	1-09-5578	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Jah
2010	1-10-3296	Maakohus	1	0	Majandusalased süüteod	Maksukuritegudele kaasa aitamine	Jah
2010	1-09-9121	Maakohus	1	0	Majandusalased süüteod	Alkoholi käitlemise korra rikkumine	Ei
2010	1-08-10506	Maakohus	2	0	Pole teada	Pole teada	Ei
2010	1-10-520	Maakohus	1	0	Pettus	Arvutikelmus	Ei
2011	3-1-1-97-10	Riigikohus	4	4	Kuritegelik ühendus	Ebaseaduslik kütuse omandamine, varastatud kütuse realiseerimine	Jah

Allikas: (Kohtulahendid...2019; Riigi Teataja kohtulahendite...), autori koostatud

Lisa 2. Rahapesualase süüteo eest süüdimõistetud ettevõtted 2010-2018

Kohtuotsuse number	Asutatud	Kustutatud	Sektor	Eelsüütegu	Periood, mille eest süüdimõistetud
1-17-9879	11.01.2008	–	Teenus	Kelmus	2012
1-17-4570	10.06.2015	–	Kaubandus	Arvutikelmus	Pole teada
1-15-9048	04.11.2013	25.10.2018	Konsultatsioonid	Maksudkohustuse varjamine	Pole teada
1-17-7478	28.05.1998	–	Teenus	Soodustuskelmus	2013
1-17-11019	05.07.2016	–	Teenus	Kelmus	Pole teada
1-15-8500	23.04.2013	01.06.2017	Teadmata	Investeerimiskelmus	Pole teada
1-13-9993	03.11.2005	–	Kinnisvara	Võltsimine	2007–2018
1-14-3162	17.05.2012	06.03.2015	Kaubandus	Kelmus	Pole teada
3-1-1-94-14	11.05.2007	–	Kinnisvara	Kuritegelikus ühenduses saadud tulu, osaliselt arvutikelmus	2008–2011
3-1-1-94-14	16.08.2007	–	Finants	Kuritegelikus ühenduses saadud tulu, osaliselt arvutikelmus	2008–2011
3-1-1-94-14	09.08.2005	13.11.2017	Info ja side	Kuritegelikus ühenduses saadud tulu, osaliselt arvutikelmus	2008–2011
3-1-1-94-14	29.09.2009	–	Info ja side	Kuritegelikus ühenduses saadud tulu, osaliselt arvutikelmus	2008–2011
3-1-1-94-14	30.09.2009	07.01.2016	Info ja side	Kuritegelikus ühenduses saadud tulu, osaliselt arvutikelmus	2008–2011
1-14-7801	05.03.2010	07.01.2016	Kaubandus	Arvutikelmus	2012
1-15-10281	19.09.2011	19.10.2017	Kaubandus	Arvutikelmus	Pole teada
1-13-5845	21.12.2005	27.03.2014	Ehitus	Arvutikelmus	2012

Allikas: (Kohtulahendid...2019; Riigi Teataja kohtulahendite ...), autori koostatud

Lisa 2. järg

Kohtuotsuse number	Asutatud	Kustutatud	Sektor	Eelsüütegu	Periood, mille eest süüdimõistetud
1-10-5435	8.05.2001	06.08.2014	Kinnisvara	Arvutikelmus	2008
1-11-1409	01.06.2001	22.02.2019	Kaubandus	Kelmus	2004–2010
1-11-1409	17.10.1996	–	Kinnisvara	Kelmus	2004–2010
1-11-1409	24.03.1999	12.02.2019	Kinnisvara	Kelmus	2004–2010
3-1-1-97-10	04.07.2003	28.01.2016	Kaubandus	Varavastane kuritegu	2008–2009
3-1-1-97-10	28.02.2008	28.04.2011	Finants	Varavastane kuritegu	2008–2009
3-1-1-97-10	09.08.2005	20.11.2013	Kinnisvara	Varavastane kuritegu	2008–2009
3-1-1-97-10	26.07.2001	28.04.2011	Finants	Varavastane kuritegu	2008–2009

Allikas: (Kohtulahendid...2019; Riigi Teataja kohtulahendite ...), autori koostatud

Lisa 3. Kasutatud suhtarvud/näitajad

Suhtarv/näitaja	Valem
Omakapitali puhasrentaablus (%) ehk ROE	$\frac{\text{puhaskasum}}{\text{keskmise omakapital}} \times 100$
Vara puhasrentaablus (%) ehk ROA	$\frac{\text{puhaskasum}}{\text{keskmise vara}} \times 100$
Müügitulu puhasrentaablus (%)	$\frac{\text{puhaskasum}}{\text{müügitulu} + \text{tulu tegevuskulude sihtfinantseerimisest}} \times 100$
Käibekapitali osatähtsus varas (%)	$\frac{\text{käibevara} - \text{lühiajalised kohustised}}{\text{vara}} \times 100$
Soliidsuskordaja (korda)	$\frac{\text{omakapital}}{\text{omakapital} + \text{kohustised}}$
Vara käibesagedus (korda aastas)	$\frac{\text{müügitulu}}{\text{keskmise vara}}$
Varude käibesagedus (korda aastas)	$\frac{\text{müügitulu}}{\text{keskmised varud}}$
Lühiajaliste kohustuste kattekordaja (korda)	$\frac{\text{käibevara}}{\text{lühiajalised kohustised}}$
Finantsvõimenduskordaja (korda)	$\frac{\text{keskmise vara}}{\text{keskmise omakapital}}$
Müügitulu rahatootlus (korda)	$\frac{\text{rahakäive äritegevusest}}{\text{müügitulu}}$
Ärikasumi kvaliteet (korda)	$\frac{\text{rahakäive äritegevusest}}{\text{ärikasum}}$
Lühivõlgade rahakate (korda)	$\frac{\text{rahakäive äritegevusest}}{\text{keskmise lühiajaliste kohustuste maht}}$

Allikas: (Mõisted ja metoodika... 2018; Robinson et. al 2008, 253; Alver, Reinberg 2002, 307;311)

Lisa 3. järg

Suhtarv/näitaja	Valem
Vara rahatootlus (korda)	$\frac{\text{rahakäive äritegevusest}}{\text{keskmine vara maht}}$
Raha ja selle ekvivalentide suhe lühajaliste kohustustega (korda)	$\frac{\text{raha ja selle ekvivalendid}}{\text{lühiajalised kohustised}}$
Puhaskäibekapital (eurot)	käibevara-lühiajalised kohustised

Allikas: (Mõisted ja metoodika... 2018; Robinson et. al 2008, 253; Alver, Reinberg 2002, 307;311)

Lisa 4. Ettevõtte 1-17-9879 794 majandusaasta aruanded 2008–2015 (euro)

Bilanss	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Raha	4461	17120	3865	114568	39653	22739	22677	22670
Nõuded ja ettemaksed	600017	159451	4042	36754	196643	211736	154714	16
Varud	0	727659	729172	704741	35868	0	0	0
Kokku käibevara	604478	904230	737079	856063	272164	234475	177391	22686
Materiaalne põhivara	1121	874	627	183819	201983	171416	700	0
Masinad ja seadmed	0	874	627	183819	201983	171416	700	0
Muu materiaalne põhivara	1121	0	0	0	0	0	0	0
Kokku põhivara	1121	874.2	627.2	183819	201983	171416	700	0
Kokku vara	605599	905105	737707	1039882	474147	405891	178091	22686
Laenukohustised kokku		89236	56960	0	0	0	0	0
Võlad ja ettemaksed	0	184526	69454	152990	75624	36295	0	0
Kokku lühiajalised kohustised	0	273762	126413.8	152990	75624	36295	0	0
Pikaajalised kohustised	599990	605713	600405	814062	132097	0	0	0
Laenud, võlakirjad ja kapitalirendi kohustised	599990	–	–	–	–	–	–	–
Võlad ja ettemaksed	0	0	0	0	0	0	0	0
Kokku pikaajalised kohustised	599990	605713	600405	814062	132097	0	0	0
Kokku kohustised	599990	879475	726818	967052	207721	36295	0	0
Osakapital nimiväärtuses	2556	2556	2556	2556	2556	2556	2556	2556
Kohustuslik reservkapital	0	153	256	256	256	256	256	256
Eelmiste perioodide jaotamata kasum	0	2900	22818	8076	70018	263614	366784	175279
Aruandeaasta kasum	3052	20021	–14742	61942	193596	103170	–191505	–155405
Kokku omakapital	5609	25630	10888	72830	266426	369596	178091	22686
Kokku kohustised ja omakapital	605599	905105	737707	1039882	474147	405891	178091	22686

Allikas: (Ettevõtte 1-17-9879 794 majandusaasta aruanded 2008–2015)

Lisa 4. järg

Kasumiaruanne	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Müügitulu	3323	170921	34473	357931	2864977	2217223	0	0
Müüdid toodangu (kaupade, teenuste) kulu	–	–151961	–48318	– 349 830	–2051809	–1956255	0	0
Brutokasum (–kahjum)	3323	18960	–13845	8101	813168	260968	0	0
Üldhalduskulud	–275	–1453	–1850	–10041	–11891	–9032	–124806	–460
Muud äritulud	–	–	7577	67188	8930	0	21044	0
Muud ärikulud	–	–	–6693	–3316	–616665	–148777	–87744	–154945
Ärikasum (–kahjum)	3048	17507	–14812	61932	193542	103159	–191506	–155405
Muud finantstulud ja –kulud	4	11	1	0	–	–	–	–
Finantstulud ja –kulud kokku	4	2514	70	10	54	–	–	–
Kasum(kahjum) enne maksustamist	3052	20021	–14742	61942	193596	103170	–191505	–155405
Aruandeaasta puhaskasum(–kahjum)	3052	20021	–14742	61942	193596	103170	–191505	–155405

Allikas: (Ettevõtte 1-17-9879 794 majandusaasta aruanded 2008-2015)

Rahakäibe aruanne	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ärikasum / kahjum	–	17507	–14812	61932	193542	103159	–191506	–155405
Põhivara kulum ja väärtuse langus	–	247	247	8172	32084	30567	10484	454
Kasum /kahjum põhivara müügist	–	–	–	–300	11073	0	59932	246
Kokku korrigeerimised	–	247	247	7872	43157	30567	70416	700
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	–	440566	155409	–32712	–159889	–15093	57022	154698
Varude muutus	–	–727659	–1513	24431	668873	35868	0	0
Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	–	273762	–147348	26576	–77366	–39329	–36295	0
Kokku vood äritegevusest	–	4424	–8017	88099	668317	115172	–100363	–7

Allikas: (Ettevõtte 1-17-9879 794 majandusaasta aruanded 2008-2015)

Lisa 4. järg

Rahakäibe aruanne	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Laekunud intressid	–	1	1	0	0	0	0	0
Tasutud materiaalse ja immaterjal põhivara soetamisel	–	0	0	–296264	–287718	0	0	0
Laekunud materiaalse ja immateriaalse põhivara müügist	–	0	0	105200	226397	0	100300	0
Kokku rahakäive investeerimistegevustest	–	0	0	–191064	–61321	0	100300	0
Saadud laenud	–	8851	0	0	0	0	0	0
Saadud laenude tagasimaksud	–	–3128	–5308	213658	–681965	–132097	0	0
Kokku rahakäive finantseerimistegevusest	–	5723	–5308	213658	–681965	–132097	0	0
Kokku rahakäive	–	10147	–13325	110693	–74969	–16925	–63	–7
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	–	4461	17120	3865	114568	39653	22739	22677
Raha ja raha ekvivalentide muutus	–	10147	–13325	110693	–74969	–16925	–63	–7
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	–	17120	3865	114568	39653	22739	22677	22670
Valuutakursside muutuste mõju	–	2513	69	10	54	11	1	0

Allikas: (Ettevõtte 1-17-9879 794 majandusaasta aruanded 2008–2015)

Lisa 5. Ettevõtte 1-17-9879 794 suhtarvu analüüs

Suhtarv/näitaja	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Lühiajaliste kohustuste kattekordaja (korda)	–	3,30	5,83	5,60	3,60	6,46	–	–
Raha ja selle ekvivalentide suhe lühiajaliste kohustustega (korda)	–	0,06	0,03	0,75	0,52	0,63	–	–
Finantsvõimendus kordaja (korda)	107,97	48,36	44,99	21,23	4,46	1,38	1,07	1,00
Soliidsuskordaja (korda)	0,01	0,03	0,01	0,07	0,56	0,91	1,00	1,00
ROA (%)	0,50	2,21	-2,00	5,96	40,83	25,42	-107,53	-685,03
ROE (%)	54,42	78,12	-135,39	85,05	72,66	27,91	-107,53	-685,03
Müügitulu puhasrentaablus (%)	91,84	11,71	-42,76	17,31	6,76	4,65	–	–
Puhaskäibekapital (euro)	604477	630468	610665	703073	196540	198180	177391	22686
Müügitulu rahatootlus (korda)	0,00	0,03	-0,23	0,25	0,23	0,05	–	–
Vara rahatootlus (korda)	0,00	0,00	-0,01	0,08	1,41	0,28	-0,56	0,00
Lühivõlgade rahakate (korda)	–	0,03	-0,04	0,63	5,85	2,06	-5,53	–
Ärikasumi kvaliteet (korda)	0,00	0,25	0,54	1,42	3,45	1,12	0,52	0,00
Käibekapitali osatähtsus varas (%)	1,00	0,70	0,83	0,68	0,41	0,49	1,00	1,00
Vara käibesagedus (korda aastas)	0,01	0,23	0,04	0,40	3,78	5,04	0,00	0,00
Varude käibesagedus (korda aastas)	–	0,47	0,05	0,50	7,74	123,63	–	–

Allikas: Autori arvutused Lisa 4 andmete alusel

Lisa 6. Ettevõtte 1-17-7478 478 majandusaasta aruanded 2010–2016 (euro)

Bilanss	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Raha	776	3493	6924	8086	2509	1067	23
Nõuded ja ettemaksed	3110	341	1024	17764	16104	17706	4431
Varud	3579	26752	25362	11055	11055	13138	15716
Kokku käibevara	7466	30586	33310	36905	29668	31911	20170
Nõuded ja ettemaksed	–	–	–	42750	21789	20600	19226
Materiaalne põhivara	16103	14719	14584	5539	4081	2776	6929
Masinad ja seadmed	–	–	–	4240	3274	2278	1282
Muu materiaalne põhivara	2453	2010	1875	1299	807	498	5647
Finantsinvesteeringud	10720	10796	0	–	–	–	–
Kokku põhivara	26823	25515	14584	48289	25870	23376	26155
Kokku vara	34289	56101	47894	85194	55538	55287	46325
Laenukohustised kokku	17220	4003	4003	1171	1217	1266	325
Võlad ja ettemaksed	7528	35609	11864	27976	9457	12359	10548
Kokku lühiajalised kohustised	24748	39612	15867	29147	10674	13625	10873
Laenud, võlakirjad ja kapitalirendi kohustised	–	–	–	2808	1591	325	0
Kokku pikaajalised kohustised	–	–	–	2808	1591	325	0
Kokku kohustised	24748	39612	15867	31955	12265	13950	10873
Osakapital nimiväärtuses	2556	2556	2556	2556	2556	2556	2556
Kohustuslik reservkapital	485	485	485	485	485	485	485
Eelmiste perioodide jaotamata kasum	20219	6499	13448	28986	50198	40232	38296
Aruandeaasta kasum	–13720	6949	15538	21212	–9966	–1936	–5885
Kokku omakapital	9541	16489	32027	53239	43273	41337	35452
Kokku kohustised ja omakapital	34289	47894	85194	55538	55287	46325	39329

Allikas: (Ettevõtte 1-17-7478 478 majandusaasta aruanded 2010–2016)

Lisa 6. järg

Kasumiaruanne	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Müügitulu	22092	32337	16124	60035	4299	16440	21339
Muud äritulud	7553	0	15992	13318	0	–	–
Mitmesugused tegevuskulud	–29586	–15442	–11524	–17772	–10662	–6733	–19516
Kaubad, toore, materjal, teenused	–9625	–8854	–4289	–32885	–2009	–9185	–5350
Põhivara kulum ja väärtuse langus	–3501	–1384	–532	–1323	–1458	–1305	–2322
Palgakulu	0	0	0	0	0	800	0
Sotsiaalmaksud	1101	184	0	0	0	270	0
Tööjõukulud kokku	–1101	–184	0	0	0	–1070	0
Muud ärikulud	–48	–9	–26	0	–	–	–
Ärikasum (–kahjum)	–14217	6464	15745	21373	–9830	–1853	–5849
Intressikulud	–	–	–	–161	–136	–83	–36
Finantstulud ja –kulud kokku	497	485	–207	–	–	–	–
Kasum(kahjum) enne maksustamist	–13720	6949	15538	21212	–9966	–1936	–5885
Aruandeaasta puhaskasum(–kahjum)	–13720	6949	15538	21212	–9966	–1936	–5885

Allikas: (Ettevõtte 1-17-7478 478 majandusaasta aruanded 2010–2016)

Rahakäibe aruanne	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ärikasum / kahjum	–14217	6464	15745	21373	–9830	–1853	–
Põhivara kulum ja väärtuse langus	–	–	–	1323	–	–	–
Kasum /kahjum põhivara müügist	–	–	–	13318	–	–	–
Kokku korrigeerimised	3501	1384	532	14641	1458	1305	–
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	19393	2769	–683	–16740	22621	–413	–
Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	–11314	28081	–23745	16112	–18519	2902	–
Laekunud intressid	2	–	3	0	–	–	–
Makstud intressid	–	–	–210	–160	–136	–83	–
Varude muutus	1034	–23173	1390	14307	0	–2083	–

Allikas: (Ettevõtte 1-17-7478 478 majandusaasta aruanded 2010–2016)

Lisa 6. järg

Rahakäibe aruanne	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kokku vood äritegevusest	-1601	15525	-6968	49533	-4406	-225	-
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamisel	-698	0	-397	0	-	-	-
Antud laenude tagasimaksed	108	409	10796	0	-	-	-
Tasutud muude finantsinvesteeringute soetamisel	-	-	-	-42750	-	-	-
Kokku rahakäive investeerimistegevustest	-590	409	10399	-42750	0	0	-
Saadud laenud	2900	0	0	-	-	-	-
Saadud laenude tagasimaksed	0	-13217	0	-4003	0	-	-
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	-	-	-	-1618	-1171	-1217	-
Kokku rahakäive finantseerimistegevusest	2900	-13217	0	-5621	-1171	-1217	-
Kokku rahakäive	709	2717	3431	1162	-5577	-1442	-
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	68	776	3493	6924	8086	2509	-
Raha ja raha ekvivalentide muutus	709	2717	3431	1162	-5577	-1442	-
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	776	3493	6924	8086	2509	1067	-

Allikas: (Ettevõtte 1-17-7478 478 majandusaasta aruanded 2010–2016)

Lisa 7. Ettevõtte 1-17-7478 478 suhtarvu analüüs

Suhtarv/näitaja	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Lühiajaliste kohustuste kattekordaja (korda)	0,30	0,77	2,10	1,27	2,78	2,34	1,86
Raha ja selle ekvivalentide suhe lühiajaliste kohustustega (korda)	0,03	0,09	0,44	0,28	0,24	0,08	0,00
Finantsvõimendus kordaja (korda)	2,77	3,47	2,14	1,56	1,46	1,31	1,31
Soliidsuskordaja (korda)	0,28	0,34	0,38	0,96	0,78	0,89	0,90
ROA (%)	-40,01	12,39	32,44	24,90	-17,94	-3,50	-12,70
ROE (%)	-143,80	42,14	48,52	39,84	-23,03	-4,68	-16,60
Müügitulu puhasrentaablus (%)	-62,11	21,49	96,37	35,33	-231,82	-11,78	-27,58
Puhaskäibekapital (euro)	-17283	-9026	17443	7758	18994	18286	9297
Müügitulu rahatootlus (korda)	-0,07	0,48	-0,43	0,83	-1,02	-0,01	0,00
Vara rahatootlus (korda)	-0,05	0,28	-0,15	0,58	-0,08	0,00	0,00
Lühivõlgade rahakate (korda)	-0,06	0,48	-0,25	2,20	-0,22	-0,02	0,00
Ärikasumi kvaliteet (korda)	0,11	2,40	-0,44	2,32	0,45	0,12	0,00
Käibekapitali osatähtsus varas (%)	-50,40	-16,09	36,42	9,11	34,20	33,07	20,07
Vara käibesagedus (korda aastas)	0,39	0,49	0,62	0,24	0,85	0,08	0,46
Varude käibesagedus (korda aastas)	5,39	2,13	0,62	3,30	0,39	1,36	1,36

Allikas: Autori arvutused Lisa 6 andmete alusel

Lisa 8. Ettevõtte 1–13–9993 980 majandusaasta aruanded 2006–2010 (euro)

Bilanss (aasta lõpp)	2006	2007	2008	2009	2010
Raha	10111	11023	2828	623	409
Nõuded ja ettemaksed	60	374	361	361	361
Lühiajalised finantsinvesteeringud	1898	1469	1469	979	979
Müügiootel põhivara	–	–	–	73498	73498
Kokku käibevara	12069	12866	4657	75461	75247
Materiaalne põhivara	3955	3834	76207	1583	458
Masinad ja seadmed	2253	–	1736	–	458
Maa	–	–	73498	–	–
Muu materiaalne põhivara	1702	3834	972	–	–
Kokku põhivara	3955	3834	76207	1583	458
Kokku vara	16024	16700	80864	77044	75705
Lühiajalised laenud ja võlakirjad	2556	2556	66788	–	–
Laenukohustised kokku	2556	2556	66788	64551	62761
Võlad ja ettemaksed	2275	228	930	1446	1767
Kokku lühiajalised kohustised	4832	2784	67717	65996	64529
Kokku kohustised	4832	2784	67717	65996	64529
Osakapital nimiväärtuses	2556	2556	2556	2556	2556
Kohustuslik reservkapital	–	256	256	256	256
Eelmiste perioodide jaotamata kasum	–	8380	11103	10335	8236
Aruandeaasta kasum	8636	2723	–769	–2099	128
Kokku omakapital	11192	13916	13147	11048	11176
Kokku kohustised ja omakapital	16024	16700	80864	77044	75705

Allikas: (Ettevõtte 1–13–9993 980 majandusaasta aruanded 2006–2010)

Kasumiaruanne	2006	2007	2008	2009	2010
Müügitulu	10405	5442	1278	920	1789
Brutokasum (–kahjum)	10405	5442	1278	920	1789
Üldhalduskulud	–1775	–2302	–2061	–2532	–1662
Muud ärikulud	–	–429	–	–	–
Ärikasum (–kahjum)	8630	2711	–783	–1612	128
Muud finantstulud ja –kulud	6	12	14	–487	–
Finantstulud ja –kulud kokku	6	12	14	–487	0
Kasum(kahjum) enne maksustamist	8636	2723	–769	–2099	128
Aruandeaasta puhaskasum(–kahjum)	8636	2723	–769	–2099	128

Allikas: (Ettevõtte 1–13–9993 980 majandusaasta aruanded 2006–2010)

Lisa 8. järg

Rahakäibe aruanne	2006	2007	2008	2009	2010
Ärikasum / kahjum	8630	2711	-783	-1612	128
Põhivara kulum ja väärtuse langus	745	1048	1126	1125	1125
Kasum /kahjum põhivara müügist	-	-	-	-	-
Kokku korrigeerimised	745	1048	1126	1125	1125
Laekunud intressid	-	-	-	2	-
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-60	116	13	490	0
Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	2282	-2035	716	516	322
Muud rahakäive äritegevusest	-	-	-	-490	-
Kokku vood äritegevusest	11596	1840	1072	32	1575
Tasutud materiaalse ja immaterjal põhivara soetamisel	-4700	-927	-73498	-	-
Muude finantsinvesteeringute soetus	-1898	-	-	-	-
Kokku rahakäive investeerimistegevustest	-6598	-927	-73498	-	-
Saadud laenud	2556	-	64231	959	0
Saadud laenude tagasimaksed	-	-	-	-3196	-1790
Aktsiate emiteerimine	2556	-	-	-	-
Kokku rahakäive finantseerimistegevusest	5113	0	64231	-2237	-1790
Kokku rahakäive	10111	912	-8195	-2205	-214
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	-	10111	11023	2828	623
Raha ja raha ekvivalentide muutus	10111	912	-8195	-2205	-214
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	10111	11023	2828	623	409

Allikas: (Ettevõtte 1-13-9993 980 majandusaasta aruanded 2006-2010)

Lisa 9. Ettevõtte 3-1-1-94-14 156 majandusaasta aruanded 2007–2014 (euro)

Bilanss	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Raha	2100	6595	2759343	3249590	715235	210317	214866	213250
Nõuded ja ettemaksed	23573	97557	149972	87619	43706	8494	11459	3896
Varud	128	–	–	–	–	–	–	–
Kokku käibevara	25802	104152	2909315	3337209	758941	218811	226325	217146
Masinad ja seadmed	–	–	156566	190929	142523	94124	94124	94124
Materiaalne põhivara kokku	–	–	156566	190929	142523	94124	94124	94124
Kinnisvara investeeringud	1177719	7571675.2	5170675.6	6048179	566530	566530	566530	566530
Nõuded ja ettemaksed	–	–	856416	1809712	32005	32005	32005	32005
Kokku põhivara	1177719	9088604	6183658	8048821	741058	692659	692659	692659
Kokku vara	1203521	9192756	9092973	11386030	1499999	911470	918984	909805
Laenukohustised kokku	38862	91748	97680	97680	450822	0	0	0
Võlad ja ettemaksed	86210	2504	211524	254629	143951	120865	113260	89707
Kokku lühiajalised kohustised	125072	94252	309204	352309	594773	120865	113260	89707
Pikaajalised laenukohustised	964098	619828	2670015	4359631	14388	40411	40411	40411
Kokku pikaajalised kohustised	1056770	619828	2670015	4359631	14388	40411	40411	40411
Kokku kohustised	1181842	714080	2979219	4711941	609161	161276	153671	130118
Osakapital nimiväärtuses	2684	8308514	8308514	8308514	1000000	1000000	1000000	1000000
Kohustuslik reservkapital	–	268	8577	8577	8577	8577	8577	8577
Eelmiste perioodide jaotamata kasum	–	18725	33761	–2203337	5665512	–117739	–258383	–243264
Aruandeaasta kasum	18994	151168	–2237098	560335	–5783251	–140644	15119	14374
Kokku omakapital	21678	8478676	6113754	6674089	890838	750194	765313	779687
Kokku kohustised ja omakapital	1203521	9192756	9092973	11386030	1499999	911470	918984	909805

Allikas: (Ettevõtte 3-1-1-94-14 156 majandusaasta aruanded 2007–2014)

Lisa 9. järg

Kasumiaruanne	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Müügitulu	125660	198 505	136 413	130 853	152375	59101	90579	95794
Muud äritulud	–	3170	113 149	507015	20402	5001	1564	1001
Mitmesugused tegevuskulud	–45541	–68276	–222543	–415922	–405986	–95764	–72676	–62468
Kaubad, toore, materjal, teenused	–9329	–	–	–	–	–	–	–
Põhivara kulum ja väärtuse langus	–	–13187	–9127	–46782	–48406	–48399	0	0
Palgakulu	–	–	–28923	–44512	–22164	–3681	–3124	–7633
Sotsiaalmaksud	–	–	–9350	–14615	–7314	–1349	–1247	–2707
Pensionikulu	–	–	–123	–217	–253	–52	–6	0
Tulumaks	–	–	–33978	0	0	0	0	0
Tööjõukulud kokku	–	–	–38396	–59343	–29731	–5083	–4377	–19948
Muud ärikulud	–7030	0	–2753421.8	–156847	–5535968	–22407	–3	–5
Ärikasum (–kahjum)	63760	120213	–2773926	–41027	–5847314	–107551	15087	14374
Muud finantstulud ja –kulud	–44766	55448.5	267423	278984	–108	0	32	0
Intressikulud	–	–24494	–69598	–193225	–79718	–33085	–	–
Intressitulud	–	–	405469	514098	194346	212	–	–
Kasum (kahjum) valuutakursi muutustest	–	–	–32489	1505	–50457	–220	–	–
Finantstulud ja –kulud kokku	–44766	30954	570806	601362	64063	–33093	–	–
Kasum(kahjum) enne maksustamist	18994	151167.7	–2203120	560335	–5783251	–140644	15119	14374
Aruandeaasta puhaskasum(–kahjum)	18994	151167.7	–2237098	560335	–5783251	–140644	15119	14374

Allikas: (Ettevõtte 3-1-1-94-14 156 majandusaasta aruanded 2007–2014)

Lisa 9. järg

Rahakäibe aruanne	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ärikasum / kahjum	63760	120213	-2773926	-41027	-5847314	-107551	15087	14374
Põhivara kulum ja väärtuse langus	0	13187	9127	46782	5583757	48399	0	0
Kasum /kahjum põhivara müügist	-	-	-	-3095	-1600	0	0	0
Muud korrigeerimised	-	-	2641531	-345913	-126654	0	0	0
Kokku korrigeerimised	0	13187	2650658	-302226	5455503	48399	0	0
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-23701	-17348	-64185	85866	43913	35213	-2964	7563
Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	19103	-16599	18833	-10922	-110680	-8087	-1606	-5553
Laekunud intressid	-	-	-	780	2363	0	0	0
Makstud intressid	-44771	-24494	-25033	-14605	-12013	212	0	0
Makstud ettevõtte tulumaks	-	-	-3399	0	-	-	-	-
Kokku vood äritegevusest	14391	74959	-197051	-282134	-468228	-31814	10517	16384
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamisel	-	-	-165693	-109200	-16000	0	0	0
Laekunud materiaalse ja immateriaalse põhivara müügist	-	-	-	31150	17600	0	0	0
Tasutud kinnisvarainvesteeringute soetamisel	-	-	-240531	-562223	-53702	0	0	0
Laekunud kinnisvarainvesteeringute müügist	-	-	-	31956	0	0	0	0
Antud laenud	-	-1 661 703	- 498 511	-1 742 551	- 278 735	0	0	0
Antud laenude tagasimaksed	-	88 266	1 170 794	946 851	1 577 105	0	0	0
Laekunud intressid	5	55449	405469	489805	191983	0	0	0

Allikas: (Ettevõtte 3-1-1-94-14 156 majandusaasta aruanded 2007–2014)

Lisa 9. järg

Rahakäibe aruanne	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetus	-1177719	-	-	-	-	-	-	-
Muud laekumised investeerimistegevustest	-	-	267423	121388	0	0	0	0
Kokku rahakäive investeerimistegevustest	-1177714	-1517989	938951	-792825	1438251	0	0	0
Saadud laenud	1162739	1708175	2139117	2051563	0	26023	0	0
Saadud laenude tagasimaksed	-	-2159338	-82998	-512804	-3386109	-450822	0	0
Makstud intressid	-	-	-	-113234	-67705	-33085	32	0
Makstud dividendid	-	-	-12782	-12782	0	-15000	-6000	-18000
Osa emiteerimine	-	1898687	-	-	-	-	-	-
Muud väljamaksed finantseerimistegevusest	-	-	0	-	-107	0	0	0
Kokku rahakäive finantseerimistegevusest	1162739	1447524	2043337	1412743	-3453921	-472884	-5968	-18000
Kokku rahakäive	-584	4495	2785237	337785	-2483898	-504698	4549	-1616
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	2684	2100.3	6595	2759343	3249590	715235	210317	214866
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-584	4495	2785237	337785	-2483898	-504698	4549	-1616
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	2100	6595	2759343	3249589.8	715235	210317	214866	213250

Allikas: (Ettevõtte 3-1-1-94-14 156 majandusaasta aruanded 2007–2014)

Lisa 10. Ettevõtte 3-1-1-94-14 156 suhtarvu analüüs

Suhtarv/näitaja	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Lühiajaliste kohustuste kattekordaja (korda)	0,21	1,11	9,41	9,47	1,28	1,81	2,00	2,42
Raha ja selle ekvivalentide suhe lühiajaliste kohustustega (korda)	0,02	0,07	8,92	9,22	1,20	1,74	1,90	2,38
Finantsvõimendus kordaja (korda)	55,52	1,22	1,25	1,60	1,70	1,47	1,21	1,18
Soliidsuskordaja (korda)	0,02	0,92	0,67	0,59	0,59	0,82	0,83	0,86
ROA (%)	1,58	1,64	-24,60	4,92	-385,55	-15,43	1,65	1,58
ROE (%)	87,62	1,78	-36,59	8,40	-649,19	-18,75	1,98	1,84
Müügitulu puhaskäibekapital (euro)	-99271	9900	2600112	2984900	164168	97946	113065	12743
Müügitulu puhaskäibekapitali osatähtsus varas (%)	-8,25	0,11	28,59	26,22	10,94	10,75	12,30	14,01
Vara käibesagedus (korda aastas)	0,10	0,04	0,01	0,01	0,02	0,05	0,10	0,10
Varude käibesagedus (korda aastas)	983,25	-	-	-	-	-	-	-

Allikas: Autori arvutused Lisa 9 andmete alusel

Lisa 11. Ettevõtte 3-1-1-94-14 641 majandusaasta aruanded 2005–2014 (euro)

Bilanss	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Raha	1105	2612	1327	43688	13940	29810	42601	28112	20224	12297
Nõuded ja ettemaksed	2481	7445	6043	13437	23878	20333	13708	16803	16803	16803
Varud	–	–	–	49286	119016	152964	153976	153976	153976	153976
Kokku käibevara	3586	10057	7371	106411	156835	203107	210285	198891	191003	183076
Materiaalne põhivara	–	7557	5799	19313	26552	26355	56271	42927	30305	17932
Masinad ja seadmed	–	–	–	15189	23247	18227	50363	–	–	–
Muu materiaalne põhivara	–	7557	5799	4124	3305	8128	5908	–	–	–
Kinnisvara investeeringud	–	–	–	–	–	9337	–	–	–	–
Kokku põhivara	–	7557	5799	19313	26552	35693	56271	42927	30305	17932
Kokku vara	3586	17614	13170	125724	183387	238800	266556	241818	221308	201008
Võlad ja ettemaksed	–	15520	15789	12479	24211	20736	51615	79377	82840	86772
Kokku lühiajalised kohustised	–	15520	15789	12479	24211	20736	51615	79377	82840	86772
Võlad ja ettemaksed	–	–	–	–	–	–	25405	20745	15889	10830
Kokku pikaajalised kohustised	–	–	–	–	–	–	25405	20745	15889	10830
Kokku kohustised	–	15520	15789	12479	24211	20736	77020	100122	98729	97602
Osakapital nimiväärtuses	2556	2556	2556	2556	2556	2556	2556	2556	2556	2556
Kohustuslik reservkapital	–	256	256	256	256	256	256	256	256	256
Eelmiste perioodide jaotamata kasum	–	774	–718	–5432	82951	145179	208252	186724	138884	119767
Aruandeaasta kasum	1030	–1492	–4714	115865	73413	70072	–21528	–47840	–19117	–19173
Kokku omakapital	3586	2094	–2620	113245	159176	218064	189536	141696	122579	103406
Kokku kohustised ja omakapital	3586	17614	13170	125724	183387	238800	266556	241818	221308	201008

Allikas: (Ettevõtte 3-1-1-94-14 156 majandusaasta aruanded 2005–2014)

Lisa 11. järg

Kasumiaruanne	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Müügitulu	12847	45329	51762	258548	245697	306184	203383	–	–	–
Muud äritulud	0	2	1	139	75	0	15518	2050	–	–346
Mitmesugused tegevuskulud	–1894	–22346	–39790	–58794	–70782	–83028	–72909	–3062	–2499	–2959
Kaubad, toore, materjal, teenused	–9834	–7102	–562	–3872	–4807	–3071	–3411	–	–	–
Põhivara kulum ja väärtuse langus	–	–1230	–1758	–3276	–9480	–8334	–14091	–13344	–12622	–12027
Palgakulu	–	–10860	–10018	–33668	55882	97552	101967	–	–	–
Sotsiaalmaksud	–	–3616	–3589	–11268	19102	33559	34921	–	–	–
Tulumaks	–	–	–	–	–7305	–2973	–1861	–	–	–
Tööjõukulud kokku	–	–14476	–13608	–44936	–74984	–131111	–136888	0	0	0
Muud ärikulud	–	–622	–552	–259	–3811	–6964	–9723	–29129	0	0
Ärikasum (–kahjum)	1120	–445	–4506	147550	81909	73677	–18121	–43485	–15121	–15332
Muud finantstulud ja –kulud	–	–	–	–30371	–	–	–	–	–	–
Intressikulud	–	–838	–114	–	–	–	–1546	–	–	–
Kasum (kahjum) valuutakursi muutustest	–90	–209	–94	–1314	–	–	–	–	–	–
Finantstulud ja –kulud kokku	–90	–1047	–208	–31685	–1191	–631	–1546	–4355	–3996	–3841
Kasum(kahjum) enne maksustamist	1030	–1492	–4714	115865	80718	73046	–19667	–47840	–19117	–19173
Aruandeaasta puhaskasum(–kahjum)	1030	–1492	–4714	115865	73413	70072	–21528	–47840	–19117	–19173

Allikas: (Ettevõtte 3-1-1-94-14 156 majandusaasta aruanded 2005–2014)

Lisa 11. järg

Rahakäibe aruanne	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ärikasum / kahjum	1120	-445	-4506	147550	81909	73677	-18121	-43485	-15121	-15332
Põhivara kulum ja väärtuse langus		1230	1758	3276	9480	8334	14091	13344	12622	12373
Kasum /kahjum põhivara müügist	-	-	-	-	3054	-	4038	-	-	-
Muud korrigeerimised	-	-	-	-	-	-	207	-190	-194	-203
Kokku korrigeerimised		1230	1758	3276	12534	8334	18336	13154	12428	12107
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-2481	-4964	1401	-56680	-80171	8926	4994	-3095	-	-
Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	-	15520	270	-33688	11732	-3475	26410	27763	3462	3932
Makstud intressid	-	-838	-114	-	-	-	-1546	-4355	-3996	-3841
Makstud ettevõtte tulumaks	-	-	-	-	-7305	-2973	-1861	-	-	-
Varude muutus	-	-	-	-	-	-33948	-1012	-	-	-
Kokku vood äritegevusest	-1361	10503	-1191	60458	18699	50541	27200	-10018	-3227	-3071
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamisel	-	-8787	-	-16789	-23236	-8137	-6402	-	-	-
Laekunud materiaalse ja immateriaalse põhivara müügist	-	-	-	-	3462	-	18986	-	-	-
Tasutud kinnisvarainvesteeringute soetamisel	-	-	-	-	-	-9337	0	-	-	-
Laekunud kinnisvarainvesteeringute müügist	-	-	-	-	-	-	500	-	-	-

Allikas: (Ettevõtte 3-1-1-94-14 156 majandusaasta aruanded 2005–2014)

Lisa 11. järg

Rahakäibe aruanne	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Antud laenud	–	–	–	–	–	–15339	0	–	–	–
Antud laenude tagasimaksed	–	–	–	–	–	9959	1630	–	–	–
Laekunud intressid	–			6				–	–	–
Kokku rahakäive investeerimistegevusest	0	–8787	0	–16783	–19774	–22855	14714	0	0	0
Makstud dividendid	–	–	–	–	–27482	–11185	–7000	–	–	–
Osa emiteerimine	2556	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Muud väljamaksed finantseerimistegevusest	–	–	–	–	1470	–631	0	–	–	–
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	–	–	–	–	–	–	–22123	–4471	–4660	–4856
Kokku rahakäive finantseerimistegevusest	2556	0	0	0	–26012	–11816	–29123	–4471	–4660	–4856
Kokku rahakäive	1195	1716	–1191	43675	–27087	15870	12791	–14489	–7888	–7927
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	–	1105	2612	1327	43688	13940.2	29810	42601	28112	20224
Raha ja raha ekvivalentide muutus	1195	1716	–1191	43675	–27087	15870.1	12791	–14489	–7888	–7927
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	1105	2612	1327.1	43688	13940	29810.4	42601	28112	20224	12297
Valuutakursside muutuste mõju	–90	–209	–94	–1314	–2660	0	0	–	–	–

Allikas: (Ettevõtte 3-1-1-94-14 156 majandusaasta aruanded 2005–2014)

Lisa 12. Ettevõtte 3-1-1-94-14 641 suhtarvuanalüüs

Suhtarv/näitaja	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Lühiajaliste kohustuste kattekordaja (korda)	–	0,65	0,47	8,53	6,48	9,79	4,07	2,51	2,31	2,11
Raha ja selle ekvivalentide suhe lühiajaliste kohustustega (korda)	–	0,17	0,08	3,50	0,58	1,44	0,83	0,35	0,24	0,14
Finantsvõimendus kordaja (korda)	1,00	3,73	–58,55	1,26	1,13	1,12	1,24	1,53	1,75	1,87
Soliidsuskordaja (korda)	1,00	0,12	–0,20	0,90	0,87	0,91	0,71	0,59	0,55	0,51
ROA (%)	28,71	–8,47	–35,79	92,16	40,03	29,34	–8,08	–19,78	–8,64	–9,54
ROE (%)	28,71	–71,26	179,93	102,31	46,12	32,13	–11,36	–33,76	–15,60	–18,54
Müügitulu puhasrentaablus (%)	8,01	–3,29	–9,11	44,81	29,88	22,89	–10,58	–	–	–
Puhaskäibekapital (euro)	3586	–5463	–8419	93933	132624	182371	158670	11951	108163	96304
Müügitulu rahatootlus (korda)	–0,11	0,23	–0,02	0,23	0,08	0,17	0,13	–	–	–
Vara rahatootlus (korda)	–0,38	0,60	–0,09	0,48	0,10	0,21	0,10	–0,04	–0,01	–0,02
Lühivõlgade rahakate (korda)	–	1,35	–0,08	4,28	1,02	2,25	0,75	–0,15	–0,04	–0,04
Ärikasumi kvaliteet (korda)	–1,22	–23,62	0,26	0,41	0,23	0,69	–1,50	0,23	0,21	0,20
Käibekapitali osatähtsus varas (%)	100,00	–31,02	–63,93	74,71	72,32	76,37	59,53	49,42	48,87	47,91
Vara käibesagedus (korda aastas)	3,58	4,28	3,36	3,72	1,59	1,45	0,80	0,00	0,00	0,00
Varude käibesagedus (korda aastas)	–	–	–	10,49	2,92	2,25	1,33	0,00	0,00	0,00

Allikas: Autori arvutused Lisa 11 andmete alusel

Lisa 13. Ettevõtte 3-1-1-94-14 515 majandusaasta aruanded 2009–2014 (euro)

Bilanss	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Raha	10022	82060	40411	40424	40424	40432
Nõuded ja ettemaksud	632	1118	1172	113	113	113
Kokku käibevara	10654	83178	41583	40537	40537	40545
Kokku vara	10654	83178	41583	40537	40537	40545
Võlad ja ettemaksud	12589	9994	5319	5368	5937	6820
Kokku lühiajalised kohustised	12589	9994	5319	5368	5937	6820
Laenud, võlakirjad ja kapitalirendi kohustised	–	–	52197	–	52197	52197
Pikaajalised laenukohustised	–	–	52197	59197	52197	52197
Kokku pikaajalised kohustised	–	–	52197	59197	52197	52197
Kokku kohustised	12589	9994	57516	57565	58134	59017
Osakapital nimiväärtuses	2556	2556	5000	5000	5000	5000
Kohustuslik reservkapital	–	–	500	500	500	500
Eelmiste perioodide jaotamata kasum	0	–4491	3770	–21433	–22528	–23097
Aruandeaasta kasum	–4491	75119	–25203	–1095	–569	–875
Kokku omakapital	–1935	73184	–15933	–17028	–17597	–18472
Kokku kohustised ja omakapital	10654	83178	41583	40537	40537	40545

Allikas: (Ettevõtte 3-1-1-94-14 515 majandusaasta aruanded 2009–2014)

Kasumiaruanne	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Müügitulu	23086	215219	204580	0	0	0
Muud äritulud	16	4647	0	0	0	0
Mitmesugused tegevuskulud	–3123	–46564	–144567	0	0	0
Palgakulu	–18460	72467	–46417	0	0	0
Sotsiaalmaksud	–5723	23937	–15559	0	0	0
Pensionikulu	–187	725	–544	0	0	0
Tulumaks	–16989	–	–	–	–	–
Tööjõukulud kokku	–24369	–97130	–62520	0	0	0

Lisa 13. järg

Kasumiaruanne	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Muud ärikulud	-28	-368	-64	-1108	0	0
Ärikasum (-kahjum)	-4418	75805	-2571	-1108	0	0
Muud finantstulud ja -kulud	0	0	-5643	13	0	0
Intressikulud	0	0	0	0	-569	-875
Finantstulud ja -kulud kokku	-74	-686	-5643	13	-569	-875
Kasum(kahjum) enne maksustamist	-4491	75119	-8214	-1095	-569	-875
Aruandeaasta puhaskasum(-kahjum)	-4491	75119	-25203	-1095	-569	-875

Allikas: (Ettevõtte 3-1-1-94-14 515 majandusaasta aruanded 2009–2014)

Rahakäibe aruanne	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ärikasum / kahjum	-4418	75805	-2571	-1108	0	0
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-593	-486	-54	1059	0	0
Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	12550	-2595	47519	49	0	0
Makstud ettevõtte tulumaks	-	-	-16989	-	-	-
Kokku vood äritegevusest	7540	72724	27905	0	0	0
Laekunud intressid	1	1	12	13	0	8
Kokku rahakäive investeerimistegevusest	1	1	12	13	0	8
Makstud dividendid	0	0	-63911	0	0	0
Saadud laenude tagasimaksed	0	0	0	0	0	0
Kokku rahakäive finantseerimistegevusest	0	0	-63911	0	0	0
Kokku rahakäive	7540	72726	-35994	13	0	8
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	2556	10022	82060	40411	40424	40424
Raha ja raha ekvivalentide muutus	7540	72726	-35994	13	0	8
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	10022	82060	40411	40424	40424	40432
Valuutakursside muutuste mõju	-75	-688	-5655	0	0	0

Allikas: (Ettevõtte 3-1-1-94-14 515 majandusaasta aruanded 2009–2014)

Lisa 14. Ettevõtte 3-1-1-94-14 515 suhtarvuanalüüs

Suhtarv/näitaja	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Lühiajaliste kohustuste kattekordaja (korda)	0,85	8,32	7,82	7,55	6,83	5,95
Raha ja selle ekvivalentide suhe lühiajaliste kohustustega (korda)	0,80	8,21	7,60	7,53	6,81	5,93
Finantsvõimendus kordaja (korda)	-5,51	1,32	2,18	-2,49	-2,34	-2,25
Soliidsuskordaja (korda)	-0,18	0,88	-0,38	-0,42	-0,43	-0,46
ROA (%)	-42,15	90,31	-60,61	-2,70	-1,40	-2,16
ROE (%)	232,13	102,64	158,18	6,43	3,23	4,74
Müügitulu puhasrentaablus (%)	-19,45	34,90	-12,32	-	-	-
Puhaskäibekapital (euro)	-1935	73184	36264	35169	34600	33725
Müügitulu rahatootlus (korda)	0,33	0,34	0,14	-	-	-
Vara rahatootlus (korda)	0,71	0,87	0,67	0,00	0,00	0,00
Lühivõlgade rahakate (korda)	0,60	6,44	3,64	0,00	0,00	0,00
Ärikasumi kvaliteet (korda)	-1,68	0,97	-1,11	0,00	0,00	0,00
Käibekapitali osatähtsus varas (%)	-18,16	87,98	87,21	86,76	85,35	83,18
Vara käibesagedus (korda aastas)	2,17	4,59	3,28	0,00	0,00	0,00
Varude käibesagedus (korda aastas)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Allikas: Autori arvutused Lisa 13 andmete alusel